

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 100

Poznań, wtorek dnia 3 marca 1931

Rok XXVI

Na błędnej drodze

W dniu dzisiejszym Sejm przystąpił do rozpraw nad wnioskiem klubu B. B. o rewizję konstytucji. Klub B. B. usiłuje tej dyskusji nadać charakter szczególnie manifestacyjny. W istocie rzeczy, formą usiłuje on pokryć treść, raczej brak treści. Widać to przede wszystkim w fakcie, że do łaski marszałkowskiej został zgłoszony wniosek ten sam, który już B. B. zgłosił zimą roku 1929. Wniosek ten w miarę czasu stracił swych ojców: wyparli się go po kolei wszyscy.

P. Sławek zaraz po zgłoszeniu wniosku zapowiadał, że ani przecinka w projekcie nie wolno będzie zmienić. Jakżeż szybko wszystko uległo zmianie. W toku rozpraw nad wnioskiem w komisji konstytucyjnej mówcy z B. B. wręcz deklarowali, że uważają swój projekt jako projekt dyskusyjny. Premier Bartel wyrzekł się tego projektu z mównicy senackiej. W odpowiedzi na interpelację komisji o stanowisko rządu wobec projektu szef wydziału prawnego w prezydium rady ministrów dr. Piętaś oświadczył imieniem rządu, że on się nie solidaryzuje z projektem B. B. i że traktuje go tylko jako materiał dyskusyjny, stanowisko zaś rządu w sprawie konstytucji określi w odpowiednim terminie. Później stało się wiadome, że na tak ogólnikowe ujęcie wpłynęła opinia ministra spraw wojkowych. Wreszcie cios bardzo dotkliwy projektowi zadał Piłsudski w jednym z ostatnich swych wywiadów, które ogłosił jako premier jesienią ubiegłego roku: wtedy nie potraktował projektu jako rzeczy poważnej, a sam domagał się tylko rozszerzenia władzy Prezydenta, nie precyzując zresztą szczegółowo swych opinii.

Jakież są perspektywy dla obecnej dyskusji konstytucyjnej. Powiedzmy otwarcie: złe. Stronnictwo B. B., które podczas wyborów operowało hasłem rewizji, musiało uczynić cokolwiek, żeby spełnić swe zapowiedzi. Nie miało jednak żadnej pozytywnej linii, dlatego też wniosło projekt dawny. Trudno przypuszczać, by po dotychczasowych doświadczeniach stronnictwo to chciało się upierać przy zgłoszonym projekcie. Raczej czeka na instrukcje z Madery. Od nich uzależni dalszą swą taktykę. Obecnie wystąpiło „ut aliquid fecisse videatur”, żeby się zdało, że coś uczyniono.

Socjaliści z P. P. S. i centrowo-lewicowe stronnictwa chłopskie będą niewątpliwie przeciwstawiały się nie tylko projektowi B. B., lecz wogóle wszelkiej zmianie dotychczasowej konstytucji w obronie ustroju „demokracji parlamentarnej”, która zresztą w Polsce istnieje obecnie tylko na papierze. Chrześcijańska Demokracja okaże może skłonność do kompromisów, troszkę w jedną, do kompromisów, troszkę w drugą stronę.

Możemy stwierdzić zgóry, że Klub Narodowy nie pójdzie żadną z tych dróg, że przede wszystkim nie będzie szukał zbawienia w małostkowych targach,

Hitlerowcy i komuniści dalej rosną w siłę

Wynik wyborów do sejmu brunświckiego

Berlin, 3. 3. (Tel. wł.). W niedzielę odbyły się w Brunświku wybory do sejmu krajowego. Wybory te przyniosły dalszy wzrost sił hitlerowców i komunistów, natomiast inne stronnictwa (zwłaszcza socjal-demokraci) poniosły straty.

Hitlerowcom — mimo mniejszej frekwencji — przybyło blisko 1700 gł. w porównaniu z wyborami do Reichstagu, komunistom prawie 5.000 głosów.

Ogólne wyniki wyborów są następujące:

Socjal-demokraci 113.114 gł. (w ostatnich wyborach do Reichstagu 126.972 gł.)

Hitlerowcy — 85.079 (83.398);
Stronnictwa mieszczańskie — 59.603 (83.176);

Komuniści — 27.231 (21.317).

Z pośród stronnictw mieszczańskich największe straty poniosła Partja Państwowa (demokraci), która skupiła zaledwie 60 procent głosów, uzyskanych przy wyborach do Reichstagu.

Ogólna liczba głosów „burżuazyjnych” wynosi 144.173, a głosów socjalistycznych i komunistycznych 140.345.

W mieście Brunświku socjal-demokraci uzyskali 37.685 gł. (w wyborach do Reichstagu 41.021), hitlerowcy 27.012 (25.252), komuniści 12.240 (8.878). Socjaliści i komuniści mieli w wyborach do Reichstagu 49.3 proc. wszystkich głosów w m. Brunświku, obecnie zaś uzyskali 51.4 proc.

Walka wyborcza była bardzo zacięta. Odbyło się przeszło 2.000 zebrań przedwyborczych. Frekwencja głosujących wyniosła 75 procent.

Wy'om w gabinecie angielskim

Dymisja min. oświaty

London, 3. 3. (Tel. wł.). Angielski minister oświaty Trevillyan podał się wczoraj do dymisji.

Dymisja ta spowodowana jest różnicą zdań w łonie gabinetu w sprawie ustawy szkolnej, podwyższającej wiek obowiązkowego nauczania do lat piętnastu.

Na miejsce ustępującego ministra Trevillyana mianowany został ministrem oświaty dotychczasowy minister poczt L. Smith. Ministerstwo poczt obejmuje kanclerz hrabstwa Lancaster major Attlee.

Sir Mosley i jego nowa partja

London, 3. 3. (Tel. w.). Sir Oswald Mosley wystąpił definitywnie z Labour Party i powołał do życia nową partję pod nazwą „Nowa Partja” (The new party). Mosley obiecuje sobie postawić przy najbliższych wyborach 400 kandydatów.

Jeśli zważyć, że partja Mosleya liczy narazie sześciu członków z izby, to trzeba przyznać, że obietnice Mosleya są bardzo śmiałe.

Prasa określa pociągnięcie Mosleya jako próbę stworzenia swego rodzaju narodowego socjalizmu.

Pożyczka francuska dla Węgier

Budapeszt, 3. 3. (PAT.) Wielkie banki francuskie udzieliły węgierskim kolejom państwowym kredytu 30 milionów fr. w formie pożyczki

bieżącej. Od czasu wojny jest to pierwszy wypadek, że pierwszorzędne konsorcjum bankowe bierze udział w węgierskiej akcji kredytowej.

Curtius w Wiedniu

Wiedeń, 3. 3. (Tel. wł.). Minister spraw zagran. Rzeszy dr. Curtius przybył tutaj pociągiem z Berlina dziś przed połudn. o godz. 9 min. 30 w towarzystwie sekretarza stanu dr. Pündera i posła austriackiego w Berlinie dr. Francka. Curtiusa powitali na dworcu wicekanclerz i minister spraw zagran. Schober oraz szereg wyższych urzędników.

Po wycie Curtiusa spodziewają się w Berlinie czegoś więcej ponad wymianę zwykłych serdeczności. Chodzi

o załatwienie szeregu ważnych spraw gospodarczych, głównie unji celnej, Curtius zabawi w Wiedniu około 3 dni.

Wiedeń, 3. 3. (PAT.) Cała prasa tutejsza wita w artykułach wstępnych niemieckiego min. spraw zagran. Curtiusa, podkreślając wspólnotę narodową, polityczną i kulturalną Austrii i Niemiec. Dzienniki zaznaczają, że w czasie pobytu min. Curtiusa obok spraw politycznych omawiane będą także i sprawy gospodarcze.

których rezultat ostateczny nie dałby państwu żadnej trwałej korzyści, a mógłby być wyzyskany dla przejściowych interesów partji czy kliki. Od takich dążeń Klub Narodowy odetnie się z całą stanowczością, okazując swe własne, zasadnicze oblicze, — odetnie się tak samo, jak od skostniałej polityki obrońców skrajnego „demokratyzmu parlamentarnego”.

Jak w innych zagadnieniach doniosłych, tak przede wszystkim w sprawie konstytucji społeczeństwo oczekuje od sterników polityki narodowej, że zajmą stanowisko zasadnicze, twarde, które będzie drogowskazem dla rozsądnej i rze-

telnej opinii publicznej, w jakim kierunku iść musi naprawa konstytucji, mająca na oku dobro narodu i państwa, a nie względy uboczne pod taką czy inną osłoną.

Po napisaniu już tych uwag otrzymałmy telefonem streszczenie dzisiejszych przedpołudniowych obrad sejmowych nad konstytucyjnym projektem B. B. To, co wnioskodawcy mówili w uzasadnieniu projektu, brzmiało między wierszami znowu, jak delikatne wypieranie się jego ojcostwa P. Sławek nie pozwalał w roku 1929 ruszać w projekcie ani przecinka, a teraz mówi

o nim p. Jędrzejewicz, jako o „niedoskonałym”, a p. Makowski przypomina surową krytykę, jakiej projekt już doznał.

Więc na cóż go B. B. wznowił? Czemu nie wystąpił z projektem dojrzałszym? Czemu nie uwzględnił „przemysłań marszałka Piłsudskiego”? I czemu nie czeka na dalsze jego przemyślenia na Madrze? Przecież może się zdarzyć klubowi B. B., że pewnego pięknego poranku przyjedzie do Warszawy kurjer od ministra Piłsudskiego z nakazem przekreślenia tego wszystkiego, co się robi, jako rzeczy zupełnie bezwartościowej. Co wówczas?

Nie to jest droga, którą poważne stronnictwo rządowe kroczyć winno do istotnej naprawy konstytucji.

Same obciążenia

Posiedzenia nowego parlamentu odbywają się stosunkowo rzadko. Za to tempo prac jest bezwarunkowo szybkie. „Sanacja” narzekała ogromnie dawniej na ospałość prac ustawodawczych parlamentu i na złe opracowywanie ustaw. Tymczasem jakżeż postępuje dzisiaj?

Poza budżetem rząd wniósł tylko jedno przedłożenie ustawodawcze o charakterze ogólniejszym: o zniesieniu ograniczeń wyznaniowych, rasowych i narodowościowych w ustawodawstwie. Jak to przedłożenie rządowe było zredagowane, tego dowodzi fakt, że komisja prawnicza Senatu natychmiast zapowiedziała zmianę do tego projektu i poprawiła go pod względem... prawnym.

Reszta przedłożeń odnosi się głównie do stanu gospodarczego państwa. A ustawy zmierzają głównie do podwyższenia świadczeń społeczeństwa. Pomijając budżet, utrzymany w takiej wysokości, że przedstawiciele wszystkich stronnictw poza B. B. dowodzą, że społeczeństwo nie będzie go w stanie realizować, gdyż dochodów w preeliminowanej wysokości rząd nie będzie w stanie wydobyc, uchwalono nowe świadczenia:

- 1) podwyższenie ceny zapalek,
- 2) uchwalenie funduszu drogowego,
- 3) uchwalenie 10-proc dodatków do podatków jako rzeczy stałej przy równoczesnym obciążeniu tem osób, płacących podatek dochodowy od uposażeń.

- 4) rozszerzenie monopolu spirytusowego na ocet,
- 5) podwyższenie ceny cukru poza-kontyngensowego.

- 6) podniesienie stawek w podatku wyrównawczym przy równoczesnym rozciągnięciu go na dzielnice małopolską i zachodnią.

Jak na dwa miesiące pracy parlamentarnej — chyba dosyć.

Dodajmy nadmierną szybkość w uchwalaniu tych świadczeń. Np. nowelizacja ustawy o monopolu spirytusowym została dokonana w ciągu tygodnia i w tym czasie przeszła przez komisję i plenar oba ciała ustawodawczych. To samo odnosi się do nowelizacji dekretu Prezydenta o cukrze.

Klasycznym zaś przykładem pospiechu, a i bezholowia, jest ustawa o uprawnieniu ministra skarbu do udzielenia pożyczki funduszowi drogowemu. Oto minister już na posiedzeniu sejmowym zgłasza poprawkę o charakterze zasadniczym. A izba mimo to uchwała w drugim czytaniu projekt rządowy, jakkolwiek „Dziennik Ustaw” nie ogłosił był wtedy jeszcze ustawy o funduszu drogowym, wskutek czego większość sejmowa z B. B. nadała uprawnienia rządowi do udzielenia pożyczki instytucji, która wówczas, w chwili nowizacji uchwały, jeszcze nie miała prawnych podstaw istnienia... H. W.

Obecny Sejm

Dobiegająca kresu sesja budżetowa nowego Sejmu ujawniła już w dostatecznym stopniu skład i oblicze taktyczne jego poszczególnych klubów. Nie siląc się na wszechstronny ich charakterystykę, coby wymagało całego cyklu artykułów, ograniczymy się na razie do blyskawicznego zjęcia, określającego ogólne kontury i zasadnicze cechy stronnictw sejmowych.

Pierwszeństwo z liczby i urzędu przypada klubowi rządowemu. Pomijając znaną jego różnorodność narodową, wyznaniową, społeczną, gospodarczą i polityczną, zwrócimy uwagę na tę ewolucję, jaką przeszedł obóz rządowy od wyborów po dzień dzisiejszy. Sprawa brzeska, uchwalenie wysokiego budżetu na rozkaz rządu, a wbrew przekonaniu wielu posłów B. B., niepowodzenie genewskie, umowy z Niemcami, a przede wszystkim beznadziejność w sytuacji gospodarczej — wszystko to wpłynęło ujemnie na wewnętrzną spójność i stan umysłów w klubie rządowym.

Zaniepokojeni komendanci jego usiłują przywrócić karność i dobrego ducha podjudzaniem przeciw opozycji, zarzucając jej po staremu „antypaństwowe” stanowisko, wysługiwanie się wrogom zewnętrznym i t. p. Taktyka ta — jako jawnie kłamliwa i bezustannie, aż do znudzenia powtarzana — nie osiąga jednak zamierzonego celu. Dlatego sięgnięto po inny, także nie nowy środek zdoppingowania rumaka „sanacyjnego”, wysuwając pospiesznie oślawiony projekt zmiany konstytucji.

Odkładając charakterystykę i ocenę działalności Klubu Narodowego do bardziej szczegółowego potraktowania, przejdziemy z kolei do innych polskich grup opozycyjnych, zaczynając od jednego — w trzech na razie postaciach — Klubu Chłopskiego. Jest on zajęty przede wszystkim konsolidacją wewnętrzną, która już w połowie marca ma zakończyć się utworzeniem jednolitego stronnictwa ludowego. Na terenie Sejmu Klub Chłopski, prowadzony przez polityków umiarkowanych, zajmuje stanowisko spokojnej opozycji.

Inaczej zachowuje się P. P. S. Wybory nie tylko zredukowały liderkę opozycji z poprzedniego Sejmu do 1/3 liczby posłów, ale wykazały, że i tę resztę zawdzięcza ona przeważnie głosom chłopskim „Wyzwolenia” i Stronnic-

stwa Chłopskiego. W najważniejszych domenach P. P. S. w Łodzi i Zagłębiu Sosnowieckim, masy robotnicze zawiodły i poszły bądź za jedyneką, bądź za komunistami. Niedługo po wyborach w procesach politycznych ujawniło się, że organizacja P. P. S. przeniknięta była żywiołami prowokatorskimi, które miały wywierać decydujący nieraz wpływ na jej taktykę. To wszystko z jednej strony odsunęło od P. P. S. jej dotychczasowych chłopskich kombatanów, z drugiej zaś wyraża się w Sejmie taktyką, którą możnaby określić jako chęć szybkiego odegrania się. Wiemy zaś, że kto chce się zbyt szybko odegrać, ten często zgrywa się do reszty.

Narodowa Partja Robotnicza prowadzi opozycję, zbliżoną w swym charakterze do opozycji Klubu Chłopskiego. O dziwnym tworze, jakim jest Chrześcijańska Demokracja, złożona z silnie opozycyjnej grupy śląskiej, lwowskich „sanatorów” i warszawskiego „centrum”, nie można wypowiedzieć jednolitego sądu. Dla odłamu lwowskiego i warszawskiego taktyka polityczna zamyka się w hasło: Byle żyć!

Mniejszości narodowe są w obecnym Sejmie znacznie zredukowane, a także i spokojniejsze. Niemcy — jak zwykle — przeważnie milczą, prowadząc politykę na bardzo daleką metę: Klub Żydowski, złożony w większości z sjonistów małopolskich, uprawia opozycję „rzeźcową”, a Ukraińcy robią wrażenie, jakby chcieli zacerpnąć oddechu przed majową rozprawą w Genewie na temat pacyfikacji.

Komuniści, awanturujący się od czasu do czasu, nie przedstawiają na terenie Sejmu poważniejszej siły. Z całego Klubu białoruskiego został jeden jedyny poseł Jeremicz.

Z tej pobieżnej charakterystyki wynika — acz pośrednio — że główny ciężar opozycji spadł na barki Klubu Narodowego. Walka toczy się między nim a stronnictwem rządowym. Inne grupy odgrywają rolę mniej, lub więcej podrzędną.

W tym stosunku wzajemnym zawiera się znaczenie ostatnich wyborów i on stanowi oblicze nowego Sejmu, jako całości. Sejm ten jest Sejmem walki między „sanacją” a obozem narodowym i walki o władzę w Polsce. M. K.

Brześć w dziejach Polski

Skoro ma powstać monografia Madery, to nie chcąc ściągać na siebie zarzutu: „cudze chwalić, swego nie znać”, pozwolimy sobie na użytek przyszłych naszych Plutarchów, zebrać garść wiadomości o roli dziejowej — Brześcia.

Jak Verdun między Francją i Niemcami, podobnie gród nadbużański między Polską i Rusią był przedmiotem walk od najdawniejszych czasów. Razem z całym pasmem „grodów czerwieńskich”, należał przed laty tysiącem do Polski, potem zagarnięty został przez Ruś; odzyskany przez Chrobrego, znów odebrany przez Jarosława Kijowskiego; później rewindykują go kolejno Bolesław Śmiały, i w sto lat po nim Kazimierz Sprawiedliwy. Narazie wschód zwycięża, a wschód oznacza wówczas bizantyzm i mongolszczyznę. Zresztą srożej, niż książęta ruscy i ich zwierzchnicy tatarscy, dali się we znaki polskiemu Brześciowi owi dzicy Jadzwingowie, z których sąsiedztwem nasze Mazowsze pomylić nie może, aż ich Wielkopolanin Leszek uskromił i wypęlił.

Brześć służy za jeden z punktów oparcia Gedyminowi w jego parciu na wschód, Olgierdowi i Kiejstutowi — w walce obronnej z Zakonem Krzyżackim, oraz akcji zdobywczej na jeszcze dalszy wschód. Z Brześcia Jagiełło i Witold, realizując jakby syntezę polityczną zachodu i wschodu, przygotowują w trakcie ważnych narad 1409 roku — wyprawę pod Grunwald.

Należy wówczas Brześć do W. Ks. Litewskiego, i razem z niem, już jako miasto samorządowe, na prawie magdeburskiem oparte, przeżywa przejście od cywilizacji wschodniej — rusko-tatarsko-jadzwińskiej, do cywilizacji polsko-lacińskiej. Stojąc na prawym, litewskim brzegu Bugu, spogląda przez rzekę ku niedalekiej lubelszczyźnie, gdzie panują „dobre polskie prawa” — przedmiot westchnień szlachty najpierw podlaskiej, potem wogóle litewskiej. W Brześciu odbywa się szereg zjazdów i sejmów, na których interes Polski splata się zgodnie lub wrogo z interesem Litwy, idea polska — z idea litewskoruską. Tu lamie się duch oligarchiczny Radziwiłłów z duchem tej demokracji, która ostatecznie w Lublinie zwycięża,

by paść w objęcia zachodniej demokracji polsko-szlacheckiej. Tutaj, na parokrotnych zjazdach, pod duchowym patronatem Piotra Skargi, rodzi się kościelna unja brzeska, wielki akt supremacji religijnej zachodu nad religijnym wschodem. Stąd promieniował w złotym wieku wyborny polski język, język Biblii brzeskiej (1563) na Litwę i Ruś, by tam nad ruszczyzną, ciche i łagodne, ale stanowcze odnieść zwycięstwo. Tu nieraz, w trakcie narad dostojników królestwa i księstwa (1505, 1563), powstawały plany strategiczne, zmierzające do pokonania dzikiego, tatarskiego lub kozackiego wschodu. Ale też tutaj myślał fortyfikować cytadelę Karol Gustaw, gdy chciał z pomocą kozaczyzny i siedmiogrodzian, grzebać był niepodległej Polsce.

I później jeszcze Brześć bywał węzłem zmagania między duchem zachodu i wschodu. Pod wpływem sąsiednich rzesz Mazowsza i Podlasia rozgorzało w Brzeskiem ciepłe ognisko życia polityczno-samorządowego Litwy. Rządki które województwo w W. Księstwie wrzało takim gwarem sejmikującej szlachty, jak to, którego obraz skreślił nam Matuśzewicz. To też i w walkach oligarchów miała brać brzeska duży do powiedzenia: w Brześciu oblegał tyrański hetman Sapięha skonfederowane litewskie rycerstwo (1696). Później bracia Pułascy wzięli Brześć za podstawę, z której roznieśli po Litwie ogień powstania narodowego przeciw Rosji (1769). A kiedy doszło do ostatecznej rozprawy między insurekcją kościuszkowską a Moskwą, to znów szermierze zachodu, walczący pod sztandarem Sierakowskiego, legli na polach Brześcia w walce ze wschodnią przemocą Suworowa (1794).

I odtąd z Brześcia stał się obcy Brest Litowski, frontem zwrócony przeciw Warszawie i Poznaniu. Tędy się jechało do Moskwy. Kto dążył z Warszawy koleją terespolską w stronę Siedlec, łatwo mógł spotkać typy, przypominające owego mrukliwego, łepęgo jegomości, który w nowelce Prusa mówi panu Wesolowskiemu, że jedzie „w Brześć”. „W Brześć” też zleciały się podczas wielkiej wojny te wrogie moce, niemieckie, bolszewickie i ukraińskie, które trakta-

tem 9 lutego 1918 roku próbowały zadać odradzającej się Polsce cios śmiertelny.

Zachód nas wtedy uraował. Na zachód podał przez Rarańczę, Kaniów i Murman Haller. Brześć nie po raz pierwszy, i nie ostatnio raz w dziejach okazał się punktem zwrotnym, tą najczarniejszą godziną północną, po której z konieczności nastaje świt i brzask lepszej doby.

Któż mógł przypuścić, że tak prędko znów imię to stanie się hasłem i symbolem najważniejszych spraw, jakie nasz naród przeżywa? Ludzie wracający z Brześcia opowiadają rzeczy, z których łatwo zgadnąć, jakie lam duchy dzikich Jadzwingów i Mongołów, du-

chy Rusi i Polski, bizantyzmu i latynizmu, kacyków litewskich i konfederatów polskich carskiej żandarmierji i parlamentarnej demokracji, borykają się ze sobą naokoło Brześcia, rozsiewając ten sam ferment walki na całą Rzeczpospolitą. Z brzeskich wyborów wyszła brzeska większość sejmowa. Problem brzeski przenika wszystkie zakątki Polski, wszystkie grupy ludności, przewierca miliony dusz, zmuszając każdą do deklarowania się w ciszy lub na głos w kwestji dziś najważniejszej: Zachód czy Wschód? Europa, czy Azja? Brześć nad Bugiem, czy Bóg nad Brześciem?

W. Konopczyński.

Wymowny proces na tle sprawy Brześcia

Katowicka „Polonia” donosi:

Sąd grodzki w Katowicach rozpatrywał kilkanaście spraw prasowych, w związku z artykułami o Brześciu, które ukazały się w opozycyjnej prasie śląskiej. Wszystkie te sprawy, prócz jednej, wzięły dziwny obrót, ponieważ prokurator postępowanie karne przeciwko odpowiedzialnym redaktorom umorzył (!) z powodu tego, że według zdania p. prokuratora nie można im udowodnić, że działali świadomie (!). Mimo to jednak prokurator domagał się zatwierdzenia konfiskat (!), gdyż w artykułach o Brześciu może istnieć przestępstwo ze 131 par k k., który mówi o świadomym rozgłaszaniu zmyślonych lub przekreślonych faktów, w celu poniżenia w opinii urzędów państwowych lub zarządzeń zwierzchności.

Wobec tego, że prokurator umorzył postępowanie karne przeciwko odpowiedzialnym redaktorom, sąd rozpatrywał tylko sprawy pod kątem widzenia zatwierdzenia konfiskat.

Wobec zatwierdzenia konfiskat obecny na sali odpowiedzialny redaktor „Polonii”, p. Skrzypczak, oświadczył, że ponieważ umorzono przeciwko niemu postępowanie karne w sprawie artykułów o Brześciu z powodu rzekomej niemożności udowodnienia, iż były one zamieszczone ze świadomością, stwierdza wyraźnie i prosi o zaprotokolowanie, że artykuły umieszczone były z całkowitą jego świadomością, gdyż polegają one na bezwzględnej prawdzie i dlatego nie widzi powodów, dlaczego sprawy umorzono. Prosi zatem o przeprowadzenie dowodu prawdy.

Na oświadczenie to ani p. prokurator ani sąd nie zareagował. Zatwierdzono dalej dalsze konfiskaty artykułów w innych pismach z równoczesnym umorzeniem postępowania karnego.

Osobno sąd zajął się sprawą artykułu p. t. „Hańba brzeska przed sądem”. W związku z tym artykułem wytoczono odpowiedzialnemu redaktorowi „Polonii” sprawę karną i poniżenie urzędów państwowych i zarządzeń zwierzchności.

Artykuł podawał szczegóły z rozprawy przed sądem grodzkim w Bydgoszczy przeciwko odpowiedzialnemu redaktorowi „Gazety Bydgoskiej” oraz przytaczał kilka ustępów z artykułu, o który toczył się proces w Bydgoszczy. Jak wiadomo, w Bydgoszczy sąd dopuścił do dowodu prawdy i w dniu 5 marca przesłuchał ma byłych więźniów brzeskich, jako świadków.

Prokurator w swoim oskarżeniu ograniczył się tylko do jednego ustępu artykułu, a mianowicie, że wypadki brzeskie są okrutnym ogniem systemu, który świadczy o zdżiczeniu i sadyzmie oprawców brzeskich i ich zwierzchników, którzy im wydawali odpowiednie nakazy i rozkazy.

Oskarżony red. Skrzypczak prosił sąd o dopuszczenie dowodu prawdy i przesłuchanie w tym celu następujących świadków: sen. Korfantego, pos. Liebermana, byłego posła Karola Popiela b. pos. Dębskiego, pos. Dubois, pos. Barlickiego, oraz pos. Witosa.

Prokurator wniósł o temu się sprzeciwił, twierdząc, że przedmiot procesu nie pozwala na takie rozszerzenie sprawy.

Wobec tego red. Skrzypczak prosił o zarekwirowanie akt odpowiedzialnych władz dotyczących sprawy brzeskiej, z których niewątpliwie będzie wynikało, kto wydawał ko-

mendantowi twierdzy brzeskiej, pułk. Kostkowi Biernackiemu, rozkazy i jakie rozkazy — oraz prosił powtórnie o powołanie wyżej wymienionych świadków, którzy również będą mogli powiedzieć, na czyj rozkaz działali dozorczy brzescy.

I temu wnioskowi prokurator się sprzeciwił. Sąd przychylił się do stanowiska prokuratora i zamknął postępowanie dowodowe, udzielając głosu prokuratorowi.

Prokurator dr. Daab podkreślił, że idzie mu tylko o ten ustęp artykułu, w którym jest mowa iż to, co się działo w Brześciu, działo się na skutek rozkazu zwierzchności.

W odpowiedzi oskarżony red. Skrzypczak w dłuższym przemówieniu uzasadniał, iż zdżiczenie i sadyzm w Brześciu w stosunku do uwięzionych tam byłych posłów dokonywany był na rozkaz. Dla poparcia swego twierdzenia red. Skrzypczak przytoczył szereg dowodów z oświadczeń ministra spraw wojskowych p. Piłsudskiego, kierownika ministerstwa spraw wojskowych gen. Konarzewskiego, premiera pułk. Sławka, generała Dab-Biernackiego oraz niedawne oświadczenie pos. Radziwiłła na sejmowej komisji spraw zagranicznych. Redaktor Skrzypczak podkreślił, że gdyby sfery miarodajne nie solidaryzowały się z postępowaniem dozorców brzeskich, to wobec czynionych im powszechnie zarzutów wytoczonoby im dochodzenia i winnych ukarano.

Sąd mimo to jednak wydał wyrok, skazujący red. Skrzypczaka na 1 miesiąc więzienia bez zamiany na grzywnę.

Od wyroku tego wniósł p. Skrzypczak odwołanie.

Tyle referat „Polonii”. Prawna strona tego procesu jest w porównaniu z dotychczasową praktyką sądową nową, niezwykłą. Zajmie się nią instancja sądowa odwoławcza. Ze swej strony wstrzymujemy się z wiadomymi przyczyn od wypowiedzenia w tej kwestji swojej opinii. Jak wiadomo, sąd w Bydgoszczy zajął stanowisko odmienne od sądu katowickiego i zgodził się na wniosek oskarżonego redaktora „Gazety Bydgoskiej” o przeprowadzenie w sprawie praktyk brzeskich dowodu prawdy.

Niby „nowa era” w stosunkach franc.-niem.

Paryż, 3. 3. (Tel. wł.). Odpowiedź uczonych niemieckich na pacyfistyczny apel 186 uczonych francuskich, o którym donieśliśmy przed kilku dniami, wywołał na łamach programy prasy francuskiej wyraz gorącego zachwytu. „La Volonté” widzi w tej odpowiedzi zapowiedź nowej ery w stosunkach francusko-niemieckich. Jeżeli są jeszcze Francuzi, którzy pamiętają manifest 93 uczonych niemieckich ogłoszony na początku wojny światowej, pisze dziennik, to smutne te wspomnienia zostały obecnie zatarte. Przedstawiciele Niemiec z roku 1931 przemówili łącząc się z przedstawicielami Francji. Wypadek ten otworzy dla pokonu perspektywę skutecznej współpracy i trwałego porozumienia.

Obóz Wielkiej Polski placówka Śródmieście.

Zebrańie miesięcznej placówki odbędzie się dziś, we wtorek, o godz. 8 wiecz., w sali Stronnictwa Narodowego, św. Marcina 65, (nad kinem „Colosseum”). Referat wygłosi kol. Tarnowski.

Debata nad wnioskiem konstytucyjnym B. B.

Z dzisiejszego posiedzenia Sejmu

Warszawa, 3. 3. (Tel. wł.) Dzisiaj w południe na posiedzeniu sejmowym rozpoczęła się debata nad wnioskiem B. B. w sprawie zmiany konstytucji.

Najpierw złożył deklarację w imieniu klubu BB. prezes Klubu, Jędrzejewicz. Krytykował on uasamprząd konstytucję marcową, która — jak oświadczył — doprowadziła do zupełnego rozprzężenia w organach władzy, zupełnej bezsilności rządu oraz zupełnego zaniku autorytetu głowy państwa. wysunęła demagogię i rozbiła społeczeństwo na nadmierną ilość zwalczających się partij. Konstytucja marcową padła podczas wypadków majowych. Przyszła nowa siła, bardziej związana z życiem (l). Stan obecny nie jest stanem normalnym i musi nadejść czas, w którym nowa treść znajdzie również nową formę. Sejm poprzedni, wybierany pod hasłem naprawy ustroju nie posiadał w tym celu potrzebnej większości. B. B. zgłosił projekt rewizji konstytucji, ale projekt napotkał na sprzeciwy tych, którzy widzieli w nim niebezpieczeństwo dla swoich przywilejów. uzyskanych na gruncie zerowania politycznego. Obecnie po przeprowadzeniu kampanji wyborczej pod hasłem zmiany ustroju i po uzyskaniu większości, B. B. składa do łaski marszałkowskiej projekt zmiany.

„Odrazu uważam — mówił p. Jędrzejewicz — za właściwe, podkreślić, że projektu tego nie uważamy za dzieło doskonałe, zupełnie wykończone w treści i formie. Od czasu zgłaszania projektu życie poszło naprzód. Przedewszystkiem uwzględnić dzisiaj należy przemyslenia marsz. Piłsudskiego, dotyczące najbardziej zasadniczych mate-

ryj konstytucyjnych. Nie chcąc odwręcać dzieła reformy i sądząc, że projekt nadaje się w zupełności do rozpoczęcia nad nim dyskusji. B. B. zgłosił go do łaski marszałkowskiej i zapewniam, że każdy głos i każda rzeczowa krytyka będzie przyjęta przez B. B. z dobrą wolą. Wielkie dzieło bowiem nie może być wynikiem jednostronnych rozważań, ale powinno być dziełem zbiorowej pracy współodpowiedzialności i wysiłku.

Z kolei pos. Makowski (BB.) oświadczył, że poprzedni projekt poddał surowej krytyce i wszelkie zło było już powiedziane. Teraz zacznie się dyskusję o tem, co w tym projekcie jest dobrego.

Pos. St. Stroński: Ta dyskusja będzie bardzo krótka.

Następnie pos. Makowski mówił o kryzysie parlamentaryzmu. Cytował z kolei opinie Rousseau'a i profesora wiedeńskiego Kielsena.

Wreszcie przemawiał pos. Róg w imieniu Klubu Chłopskiego. Oświadczył on, że stanowisko trzech stronnictw ludowych zostało w poprzednim Sejmie jasno określone. Niezależny obóz chłopski uważa projekt za niemożliwy do przyjęcia, jako dążący do jednowładztwa w najgorszym, przedwojennym znaczeniu i spychający przedstawicielstwo narodu do roli dowolnego narzędzia władzy wykonawczej bez istotnej kompetencji ustawodawczej i prawa kontroli rządu.

Obszerne przemówienie o charakterze jurystycznym wygłosił pos. Car (B. B.).

O godz. 1,30 zabrał głos pos. Wiński z Klubu Narodowego. (w)

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 3. 3. 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 692,5 gr. (117,9 f w. h.), b) pszenicy 735,5 gr. (124,8 f w. h.), c) jęczmienia przemiałowego 667,0 gr. (113,1 f w. h.), d) owsa 464,5 gr. (77,5 f w. h.).

„Ceny transakcyjne“

Żyto 30 tonn par. Poznań 18.50
Żyto 30 tonn par. Poznań 18.60

„Ceny orientacyjne“

parytet Poznań

Żyto	30 tonn par. Poznań	18.25—18.50
Usposobienie stałe.		
Pszenica		23.00—23.50
Usposobienie stałe.		
Jęczmień przemiałowy		19.75—20.75
Usposobienie spokojne.		
Jęczmień browarowy		24.00—25.00
Usposobienie spokojne.		
Owies		18.00—19.00
Usposobienie spokojne.		
Mąka żytnia 65% wł. work.		27.50—28.50
Usposobienie spokojne.		
Mąka pszen. 65% wł. work.		37.00—40.00
Usposobienie spokojne.		
Otręby żytnie		13.00—14.00
Otręby pszenne		14.00—15.00
Otręby pszenne (grube)		15.25—16.25
Rzepak		38.00—40.00
Gorzycza		42.00—47.00
Wyka latowa		28.00—31.00
Peluszka		32.00—35.00
Groch Victoria		24.00—28.00
Łubin niebieski		19.00—21.00
Łubin żółty		29.00—32.00
Seradela		62.00—68.00
Koniczyna czerwona		200.00—300.00
Koniczyna biała		270.00—370.00
Koniczyna szwedzka		180.00—210.00
Koniczyna żółta odluszczone		110.00—125.00
Koniczyna żółta w łuskach		58.00—65.00
Tymoteusz		80.00—100.00
Rajgras angielski		95.00—110.00
Tatarka		24.00—27.00

Ogólne usposobienie spokojne.
Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 255 tonn, pszenicy 135 tonn, jęczmienia 70 tonn, owsa 45 tonn.

U w a g i: Wyborowe gatunki owsa, nadające się do siewu, ponad notowanie.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań, 3. 3. 1931 r.

Spędzono: wołów 95, buhałów 260, krów 450, świń 2130, cieląt 733, owiec 190; razem 3858 zwierząt.

Placono za 100 kg. żywej wagi za: (Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi).

BYDŁO:

Woły:		
Pełnomięsiste wytuczzone nieoprzęgane		96—100
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3		86—94
Mięsiste tuczone starsze		72—82
Miernie odżywione		52—58
Buhaje:		
Wytuczzone pełnomięsiste		90—96
Tuczone mięsiste		78—86
Nietuczzone, dobrze odżywione starsze		66—76
Miernie odżywione		50—56
Krowy:		
Wytuczzone pełnomięsiste		94—100
Tuczone mięsiste		80—92
Nietuczzone, dobrze odżywione		60—70
Miernie odżywione		40—50
Jalowice:		
Wytuczzone pełnomięsiste		90—94
Tuczone mięsiste		78—86
Nietuczzone, dobrze odżywione		68—76
Miernie odżywione		50—56
Młodzież:		
Dobrze odżywione		50—56
Miernie odżywione		40—50
Cielęta:		
Najprzedniejsze cielęta wytuczzone		102—110
Tuczone cielęta		90—100
Dobrze odżywione		76—86
Miernie odżywione		56—66

OWCE:

Wytuczzone pełnomięsiste jałgنیeta i młodsze skopy		130—140
Tuczone starsze skopy i maciorki		110—128
Dobrze odżywione		86—90
Miernie odżywione		

ŚWINIE (TUCZNIKI)

Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi		132—138
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi		124—130
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi		108—118
Mięsiste świnie ponad 80 kg żywej wagi		96—106
Maciory i późne kastraty		100—116
Świnie bekonowe		108—116

Przebieg targu spokojny.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 3. 3. 1931 r.

Dzisiejsza giełda miała tendencję w dalszym ciągu utrzymaną i zauważono w niektórych papierach brak materiału. Z papierów procent. wzgl. lokacyjnych oddawane 5 proc. pożą. konwers. po 48%.

natomiast silnie poszukiwano 4 proc. listy zast. konwert. ziem. po 36 proc. i 6 proc. listy żytnie po 15.— (za 1 ctr. mtr.). zaś robiono transakcje 8 proc. listami dolarowymi (staremi) Pozn. Ziem. Kredyt. po 88 proc (przy tew. 890).

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych większy popyt na Bank Polski po 133.—, zaś Dr. R. Mayem robiono obroty po 26.—

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 48 1/2% O.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred.
88% +
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt.
36% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred 15.— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 133.— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Dr. Roman May I em. zł. 26.— +
Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 3. 3. 1931 r.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.91, sp.: 8.93, kup.: 8.89.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Gdańsk	173.32	173.75	172.89
Holandja	357.39	358.79	356.99
Londyn	43.34 ^{3/4}	43.45 ^{1/2}	43.24
Nowy Jork	8.917	8.937	8.897
Paryż	34.96	35.05	34.87
Praga	26.43 ^{1/4}	26.49 ^{1/2}	26.37
Szwajcaria	171.80	172.23	171.37
Wiedeń	125.39	125.70	125.08
Włochy	46.76	46.88	46.64
Berlin	212.10		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż. inwest.	95.50
4% inw. seryjne sztuki	102.00
3% poż. bud.	50.00
5% poż. konw.	49.00

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—162.50
W. T. Wegla	0.00—30.00
Pocisk	0.00—2.00
Starachowice	0.00—11.50

Tendencja słabsza.

Komentarz.

Dla papierów państw. tendencja mocniejsza, dla akcji słabsza przy minimalnych obrotach. Z bankowych słabszy Bank Polski. Węgiel słabszy, z metalurgicznych słabszy Pocisk, utrzymane Starachowice.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 3. 3. 1931 r.

Pszenica march.	75—76 kg.	291.00—293.00
Tendencja mocna.		
Pszenica jara	77—78 kg.	297.00—298.00
Tendencja mocna.		
Żyto march.	70—71 kg.	167.00—169.00
Tendencja mocna.		
Żyto z okolic Warty i Noteci	71—72 kg. cif Berlin kup.	0.00—182.00
Tendencja mocna.		
Jęczmień march. brow. od st. załadowania		209.00—217.00
Tendencja spokojna.		
Jęczmień pastewny i przemysłowy		193.00—209.00
Tendencja spokojna.		
Owies march. od st. załad.		149.00—155.00
Tendencja nieco mocniejsza.		
Mąka pszenna		34.50—40.75
Tendencja stała.		
Mąka żytnia przem. do 60%		24.50—27.50
Tendencja stała.		
Ospa pszenna		11.75—12.00
Tendencja mocniejsza.		
Ospa żytnia		10.40—10.75
Tendencja mocniejsza.		
Groch Victoria		20.00—25.00
Groch drobny jadalny		22.00—24.00
Groch pastewny		19.00—21.00
Peluszka		22.00—24.00
Wyka		18.00—21.00
Bób polny		17.00—19.00
Łubin niebieski		13.00—15.00
Łubin żółty		21.00—24.00
Seradela nowa		50.00—55.00
Makuchy rzepakowe		9.10—9.60
Makuchy lniane		15.00—15.30
Wyłoki suche paryt. Berlin		6.70—6.90
Śrót Soja		14.30—14.60
Platki ziemniaczane		12.80—13.20
Śloma żytnia pras. drut.		0.50—0.65
Śloma pszenna pras. drut.		0.40—0.60
Śloma owsiana pras. drut.		0.45—0.65
Śloma jęczmienna drut.		0.50—0.65
Śloma żytnia dl. wiaz.		0.60—0.85
Śloma żytnia pras. sznur.		0.50—0.70
Śloma pszenna pras. sznur.		0.45—0.80
Sieczka		1.25—1.45
Tendencja cicha.		
Siano zwykłe handlowe		1.30—1.50
Siano dobre I pokos		1.70—2.10
Tymoteusz luźny		2.90—3.25
Siano koniczynowe		2.50—3.00
Siano Mielitz luźne (Warta)		1.60—1.80
Siano Mielitz luźne (Havel)		1.20—1.45
Tendencja utrzymana.		

Ogólna tendencja mocniejsza.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 3. 3. 1931 r.

Wyplaty na Warszawę	47.025	47.225
Noty wielkie	46.875	47.275

Porozumienie morskie w cyfrach

Paryż, 2. 3. (Tel. wł.) Układ floty między Francją, Anglią i Włochami został wczoraj wieczorem o godz. 18 min. 30 podpisany.

Tokio, 3. 3. (Tel. wł.) Jakkolwiek szczegóły porozumienia między Francją, Anglią i Włochami wiadome będą dopiero jutro, prasa japońska podaje już dziś pewne dane. I tak według tych informacji, tonnaż francuskich łodzi podwodnych ma wynosić 80 tys. tonn, włoskich łodzi podwodnych 50 tys. tonn. Obecny stosunek ilościowy, o ile chodzi o krążowniki zostanie utrzymany. Krążowniki lekkie i kontrtorpedowce francuskie będą utrzymane w granicach 136 tysięcy tonn, włoskie 200 tys. tonn (?). Francja będzie mogła wybudować dwie wielkie jednostki morskie każda o 23 tys. tonn jako przeciwwagę krążowni-

kom niemieckim. Włochy wybudują dwa pancerniki o niższym tonnażu.

Prasa japońska wyraża obawę, iż możliwym jest, że Wielka Brytania uzna za konieczne zwiększenie tonnażu swych łodzi podwodnych, by zrównoważyć wzrost tonnażu francuskiego. Gdyby tak było istotnie, Japonia mogłaby być zmuszona do podobnego postępowania w myśl artykułu 121 układu londyńskiego.

Paryż, 3. 3. (PAT). W „Echo de Paris“ Pertinax pisze, iż flota francuska obliczona na 630 tys. tonn zatrzymałaby obecnie przewagę 150.000 tonn nad Włochami. Oba narody posiadałyby ten sam tonnaż krążowników, 10.000 tonn, i pancerników. Natomiast tonnaż łodzi podwodnych w wysokości 60.000 tonn był przyznany na korzyść Francji.

Zadowolenie w Rzymie

Rzym, 3. 3. (Tel. wł.) Wiadomość o zaaprobowaniu przez Francję porozumienia rzymskiego wywołała żywe zadowolenie w Rzymie.

Zbliżona do min. spraw zagr. „Giornale d'Italia“ stwierdza, że pod względem technicznym porozumienie w zakresie stosunków włosko-francuskich doprowadziło: 1) Do wzajemnego ograniczenia programów morskich i osłabienia tempa konstrukcyj morskich. 2) Do ustalenia zasady równowartości przy budowie okrętów zarówno 2 typów, omówionych w traktacie waszyngtońskim, jak również 3 in-

nych typów. 3) Do zaniechania o określony przeciąg czasu budowy nowych jednostek morskich. 4) Do ustalenia tendencji obniżenia tonnażu 5) Do odroczenia sprawy rozmiaru flot obu państw do końca r. 1936.

Dość wymienić powyższe punkty, aby dojść do wniosku, że porozumienie rzymskie zainauguruje faktyczną akcję rozbrojeniową, zapewniając zgóry powodzenie przyszłej konferencji rozbrojeniowej. Dlatego też niezrozumiałe są głosy i zły humor Niemców, usiłujących osłabić znaczenie osiągniętych rezultatów.

Groźba strajku egzekutorów

Warszawa, 3. 3. (Tel. wł.) — W Warszawie grozi strajk egzekutorów miejskich, którzy dotąd nie otrzymali poborów pensji miesięcznej. (w)

Ograniczenie imigracji w Ameryce

Waszyngton, 3. 3. (PAT) Kongres przyjął projekt prawa, złożonego przez rząd, który przewiduje ograniczenie imigracji w przeciągu 2 lat do 10 proc. kontyngensów.

Losowanie dolarówek

Wynik losowania 4 proc. premijowej pożyczki dolarowej serii III z dnia 2. 3. 1931.

Wynik losowania był następujący:
1 premia za 40.000 dol. nr. 1054145.
1 premia za 8.000 dol. nr. 437337.
3 premie po 3.000 dol. na nr. nr. 549601
102811 889553.
5 premij po 1.000 dol. na nr. nr. 1321843
871326 491613 561376 57185.

10 premij po 500 dol. na nr. nr.: 721589
816101 120784 1210524 1430858 1044680 1353131
905437 1210982 1121708.

80 premij po 100 dol. na nr. nr.: 987777
614049 802757 118346 1011827 1049530 145144
562539 1088137 1123477 61335 1255185 1437586
32955 329550 1495345 1108104 35358 1402414
938083 1107373 1364 903 423274 321797 674959
657261 837820 74468 1019402 821552 768056
1114409 823032 658419 555500 653376 3275551
68385 1318470 1019188 367850 807985 715970
408930 4477 1211218 602874 631674 1401164
699878 1455019 1284631 290312 1160399 1348172
882381 795248 1380078 1240092 325291 684190
1061107 1441988 573051 730667 380483 289454
14639 1416498 510074 799367 824575 956330
1067264 624673 1136755 81260 262669 19274
720991 818581.

Kur złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.9125 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.926 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział

Obecne położenie szkół wydziałowych i najbliższa ich przyszłość

Plany nauki — Koszta utrzymania — Okres ciężkiej próby

Zaprowadzone przez ministerstwo h. dzieln. pruskiej rozporządzeniem z dnia 25 sierpnia 1920 r. tymczasowe plany nauki nie doczekały się dotychczas nowego opracowania i wydania przez uprawnioną do tego władzę, t. j. przez ministerstwo W. R. i O. P. Autorowie tymczasowych planów dali wówczas to, co uważali za najodpowiedniejsze w przekonaniu, że po pewnym okresie pracy szkolnej praktyka najlepiej wykaże, w jakim kierunku należy je ulepszyć. Niestety ten okres próby trwał nazbyt długo, bo przeszło 10 lat ze szkoda dla szkoły. W ciągu tego czasu nie obszedło się bez wprowadzenia z konieczności niektórych zmian przez same szkoły z wiedzą władz szkolnych, zwłaszcza w ubiegłym roku szkolnym wskutek rozporządzenia ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 2 stycznia 1930 r., zwiększającego liczbę godzin wychowania fizycznego we wszystkich szkołach ogólnokształcących i niedozwalającego na wyższą liczbę godzin nauki szkolnej przedpołudniowej, niż 5, przy 50 minutowych lekcjach.

Ta ostatnia część rozporządzenia okazała się obecnie w szkołach wydziałowych niewykonalna bez równoczesnego wprowadzenia nowych planów. Wprowadzone w tych warunkach zmiany nie stanowią ulepszenia dawnych planów, raczej są ich zniekształceniem i nie mogą być nadal podstawą racjonalnej pracy szkolnej. Tak więc szkoła wydziałowa, niebrana w rachubę przez ministerstwo W. R. i O. P. przy wprowadzaniu zmian w innych typach szkół ogólnokształcących, pozostaje dziś w dużym rozdźwięku z niemi, podczas gdy w chwili powstania stanowiła z niemi harmonijny system. Przywrócenie tej harmonii na stałe nie jest rzeczą możliwą przed ostatecznym rozstrzygnięciem sprawy ustroju szkoły średniej i jej stosunku do 7 kl. szkoły powszechnej, co prawdopodobnie nie nastąpi prędko. Obecne jednak położenie o tyle jest pomyślnie dla opracowania nowych planów nauki dla szkół wydziałowych, że ministerstwo W. R. i O. P. okólnikiem z dn. 31 lipca 1930 r. wprowadziło od początku bieżącego roku szkolnego w trzech wyższych klasach szkoły powszechnej i trzech niższych klasach szkoły średniej naukę tych samych przedmiotów i ten sam wymiar godzin ich nauczania. To właśnie zarządzenie daje możliwość, by opracowanie planów nauki dla szkół wydziałowych oprzeć na tej samej zasadzie, której trzymało się przed 10 laty, to jest, by dla 3 klas niższych szkoły wydziałowej dać te same plany, co dla 3 klas niższych szkoły średniej, a dla 3 klas wyższych plany odmienne, dające wykształcenie ogólne równoważnościowe wykształceniu klas 4, 5 i 6 szkoły średniej, stanowiące przytem pewną zaokrągloną całość i przystosowane w pewnej mierze do potrzeb praktycznego życia.

Tę chwilę istotnie wyzyskało i projekt planów, jak się dowiedziałem w ostatniej chwili, jest już opracowany przez przedstawicieli kuratora, um okręgu szkolnego pozn., inspektora szkolnego miasta Poznania i nauczycielstwa szkół wydziałowych. Przy pracy tej niewątpliwie było bardzo pomocne doświadczenie, nabyte w pracy przez ubiegłych 10 lat, chroniące przed popełnieniem błędów i umożliwiające stworzenie rzeczy wartościowej, która będzie mogła zapewnić szkole ciągłość pracy na dłuższy okres czasu. Projekt ten przed odesłaniem go do ministerstwa W. R. i O. P. będzie przedmiotem wspólnej konferencji przedstawicieli kuratorów i nauczycielstwa wydziałowego okręgów szkolnych poznańskiego i pomorskiego celem uzgodnienia stanowiska w tej sprawie.

Jak slychać, ministerstwo W. R. i O. P. podało obecnie projekty programów dla szkół powszechnych i niższego gimnazjum ponownemu opracowaniu, przedłożenie zatem ministerstwu projektu programów dla szkół wydziałowych nastąpi niewątpliwie w samą porę tak, że dalsza praca w ministerstwie obejmie już obydwie te projekty. Można zatem mieć nadzieję, że w niedalekiej przyszłości wyda ministerstwo W. R. i O. P. dla wszystkich trzech wspomnianych typów szkół nowe programy nauki, które będą miały charakter jednolitego pomysłu.

Jak slyszalem, projekt nowych

programów dla szkół wydziałowych ma również objąć wnioski, aby szkoły te oznaczono w systemie szkolnictwa ogólnokształcącego nie jako szkoły powszechne wyższego typu, lecz jako specjalny typ szkoły średniej o 6 klasach, a więc z zatrzymaniem 3-ich klas niższych przynajmniej tak długo, jak długo trzy niższe klasy szkoły średniej, zrównane pod względem programów z trzema wyższymi klasami szkoły powszechnej a więc w danym wypadku i z trzema niższymi klasami szkoły wydziałowej, pozostaną nadal przy szkole średniej. Uwzględnienie tego wniosku musiałoby przyspieszyć zmianę podstawy prawnej, na której obecnie opiera się istnienie szkół wydziałowych i wynagradzanie ich nauczycielstwa. Jest to bowiem podstawa bardzo krucha, niemożna zapewnić szkołom trwałego bytu, a nakładająca zbyt wielkie ciężary na magistraty, niemające wzamian za to należytych uprawnień.

Wprawdzie w myśl rozporządzenia z 25 maja 1920 r., wprowadzającego szkoły wydziałowe jako wyższy typ szkoły powszechnej, miały magistraty ponosić tylko koszty rzeczowe utrzymania tych szkół, a skarb państwa wydatki personalne. Wydana jednak wkrótce po tem rozporządzeniu ustawa z dnia 13 lipca 1920 r. o uposażeniu pracowników państwowych, niewprowadzająca dla nauczycieli szkół wydziałowych wyższych plac, niż dla nauczycieli szkół powszechnych, spowodowała okrogłe władze szkolne do zwrócenia się z wnioskiem do magistratów, by dobrowolnie wypłacały z kas miejskich nauczycielstwu szkół wydziałowych dodatek miesięczny w wysokości przynajmniej 10 proc. płacy państwowej dla sił kwalifikowanych, a 5 proc. dla sił niewykwalifikowanych. W rozumieniu potrzeby szkoły przyjęły magistraty chętnie na siebie ten obowiązek, wypłacając często wyższy dodatek, dochodzący niekiedy do 25 proc.

Dzięki tej ofiarności magistratów szkoły wydziałowe rozwijały się coraz pomyślniej i liczba ich z każdym rokiem wzrastała. W roku 1921 było ich 21, a w roku 1923 — 33 z liczbą dzieci 9485. Dla dalszego ich istnienia nadziedzil jednak moment bardzo krytyczny, mianowicie w lipcu r. 1924, kiedy ministerstwo W. R. i O. P. oświadczyło, że na dalsze pozostawienie szkół wydziałowych może zezwolić tylko pod tym warunkiem, jeżeli magistraty wezmą na siebie całkowite koszty ich utrzymania. Ministerstwo W. R. i O. P. powoływało się przytem na art. 8 ustawy z dnia 17 lutego o zakładaniu i utrzymaniu publicznych szkół powszechnych, według którego mogą istnieć szkoły powszechne o wyższym typie niż 7-klasowe, a koszty ich zakładania i utrzymania ponoszą samorządy, o ile ich nie przejmie ministerstwo W. R. i O. P. Nadmieniam, że wspomniana ustawa ze względu na specjalne warunki, istniejące na ziemiach zachodnich Polski, mogła być u nas wprowadzona dopiero z początkiem roku 1926 po odpowiednim jej znowelizowaniu.

Wobec coraz to bardziej pogarszającego się położenia finansowego naszych miast, nie byłyby one mogły podjąć tak zwiększonym ciężarom i znaczna część szkół wydziałowych musiałaby zniknąć. Usilnym staraniem kuratorów szkolnych i władz samorządowych, udało się uzyskać w ministerstwie pewne ustępstwa od pierwotnego wymagania. Ministerstwo bowiem zgodziło się, by kuratorja z każdym magistratem, pragnącym mieć szkołę wydziałową zawarły osobną umowę, w której magistrat oprócz dotychczas ponoszonych kosztów utrzymania szkół wydziałowych, zobowiąże się do wpłacania co roku do skarbu państwa pewnej kwoty tytułem zwrotu ministerstwu W. R. i O. P. części poborów, płaconych nauczycielstwu szkół wydziałowych przez skarb państwa. Wysokość tej kwoty miała być zależna od zamożności danego miasta, nie mogła być jednak niższa, niż 1/4 część poborów państwowych, pobieranych przez grono nauczycielskie odnośnej szkoły.

Pozawierane więc wówczas na tych warunkach umowy z magistratami na rok szkolny 1924-25, przedłużane następnie z roku na rok, są obecnie podstawą prawną istnienia szkół wydziałowych. Zbyteczne byłoby udowadnianie jak wadliwa jest ta podstawa.

Nadmieniam, że przy zawieraniu wspomnianych umów uzyskały magistraty pewien wpływ na skład gron nauczycielskich, kuratorja bowiem zobowiązały się nie mianować do szkół wydziałowych sił nauczycielskich przed wyrażeniem na to zgody ze strony odnośnego magistratu. Uprawienia tego nie można uważać za odpowiadające wysokości ciężarów ponoszonych przez magistraty. Wypada przytem zaznaczyć, że w rozumieniu trudności przy przyznaniu dla szkół wydziałowych odpowiednich sił nauczycielskich nie utrudniają magistraty władzy szkolnej pracy pod tym względem.

Nie można się dziwić, że to rozporządzenie ministerstwa W. R. i O. P. skłoniło niektóre magistraty jak w Grodzisku, Międzychodzie, do przekształcenia szkół wydziałowych w miejskie gimnazja, przez co uzyskały te magistraty nie tylko wyższy typ szkoły, którego im było brak, ale i prawo mianowania w nich kierowników i nauczycieli, a nadto i swobodę w ustanawianiu i pobieraniu opłat szkolnych, w czem w szkołach wydziałowych, jako w typie szkół powszechnych, były mocno skrupowane przepisami władz szkolnych.

Na szczęście za tym przykładem nie poszło wiele innych miejscowości, i trzeba stwierdzić, że nałożenie tak znacznych ciężarów magistratom na rzecz szkół wydziałowych nie miało wpływu decydującego na likwidację całego szeregu szkół wydziałowych, którą trzeba było przeprowadzić w następnych latach. Były to bowiem szkoły nieżywotne w miejscowościach takich, jak Pobiedziska, Swarzędz, Pniewy, Buk, za których na zapewnienie dziećmi pełnej 7-klasowej szkoły powszechnej i pełnej 6-klasowej szkoły wydziałowej nawet wówczas, gdybyśmy nie mieli do czynienia ze wzmocnionym odpływem dzieci do szkół średnich; lub w takich, jak Wolsztyn i Ostrów, mających jak na swą liczbę mieszkańców, za wiele typów szkół, aby się mogły wszystkie utrzymać.

Po zwnięciu wspomnianych szkół pozostaje obecnie 23 szkół wydziałowych z liczbą dzieci 7175. Należy tu z całym uznaniem stwierdzić, że przy tak trudnym położeniu finansowem, magistraty niezdołne nieraz do wywiązania się z najpilniejszych zobowiązań, płać nauczycielstwu szkół wydziałowych regularnie dodatki do plac i jak mi wiadomo, tylko dwa miasta zalegają z wypłaceniem do kas skarbowych kwot w myśl przyjętych zobowiązań we wspomnianych już umowach. Obecna liczba szkół wydziałowych i uczęszczających do nich dzieci musimy uznać za wymowny dowód żywotności tego typu szkół, jeżeli zważymy, że wszystkie trudności, wśród których przyszło im się rozwijać. Minione dziesięciolecie to ciężki dla nich okres próby, z którego wychodzą zwycięsko i mają już za sobą przeszło 70-letnią tradycję z uwzględnieniem okresu przedwojennego, mogą z otuchą spojrzeć w przyszłość, która zapowiada się korzystnie, jak to już zaznaczyłem.

Spadek liczby dzieci, jaki się zaznaczył w ostatnich czasach w szkołach wydziałowych, nie powinien budzić zbyt wielkich obaw, gdyż ujawnił się on również w szkołach średnich jako skutek zmniejszenia liczby urodzin dzieci w latach wojny światowej i w latach następnych. Zapewne, że oprócz tej przyczyny wpłynęło na ubytek dzieci w szkołach wydziałowych wzmoczenie dążności do kształcenia dzieci w gimnazjach, ale zapewne w większej mierze oddziaływało na pogorszenie położenia gospodarczego całego społeczeństwa, dające się szczególnie

we znaki tym warstwom, które dotychczas głównie zasilaly swemi dziećmi szkoły wydziałowe, a teraz zmuszone są często do ograniczenia się i porzestania w kształceniu dzieci w szkole powszechnej.

Być może, że przyjdzie jeszcze do zwnięcia którejsz z szkół wydziałowych, ale słabszej frekwencji mam jednak przekonanie, że liczba ich poniżej 20 nie spadnie. Mojem zdaniem liczba ta w naszym okręgu szkolnym wystarczy do spełniania przez dłuższy okres czasu tego zadania, do jakiego szkoły wydziałowe są powołane, jeżeli tych 20 szkół będzie miało należyte urządzenie szkolne, dobre programy i dobrze zorganizowane grona nauczycielskie.

Na zakończenie wyrażam nadzieję, że przed wprowadzeniem nowych programów nauki i przed odczekaniem, jakie będą w najbliższej przyszłości następstwa tego tak ważnego zarządzenia, żadne miasto nie dopuści do zwnięcia lub przekształcenia swej szkoły wydziałowej na typ inny, lecz doloży wszelkich starań do jej podtrzymania, by w obecnej przelomowej chwili nie osłabił wysiłków, zmierzających do należytego rozwiązania zagadnienia szkoły wydziałowej. K. W.

O rozszerzenie ubezpieczenia na starość na inne dzielnice

Do łaski marszałkowskiej wniesiony został wniosek nagły klubu B. B. w sprawie rozszerzenia ubezpieczeń społecznych podpisany przez wszystkich członków klubu. Wniosek brzmi następująco:

„Wysoki Sejm uchwalić raczy: Sejm wzywa rząd do przedłożenia Sejmowi w najbliższym czasie ustawy, przewidującej ubezpieczenia społeczne, w szczególności zaś do wniesienia ustawy o zabezpieczeniu na wypadek niezdolności do pracy, na starość oraz zaopatrzeniu wdów i sierot po robotnikach“.

Ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy i na starość istnieją już jak wiadomo, w zachodnich i południowych województwach Polski. Chodzą zatem o rozszerzenie organizacji ubezpieczeń tego typu na resztę kraju (województwa centralne i wschodnie).

Zrównanie ciężarów społecznych dla całej Polski jest w zasadzie postulatem słusznym, i samej idei ubezpieczeń na starość i od inwalidztwa nie można kwestjonować. Zachodzi tylko pytanie, czy w chwili obecnej, tak ciężkiego kryzysu, należy obciążać tydzie gospodarce goniane resztkami sił, nowymi poważnymi obciążeniami.

Rewolucjonistów przeciw nowemu rządowi peruwiańskiemu

Nowy Jork, 2. 3. (Tel. wł.). Z Limy donoszą: junta republikańska, która stanęła na czele rewolucjonistów południowej części Peru, odmówiła żądaniu uznania prowizorycznego rządu peruwiańskiego ze względu na udział w nim pułkownika Bravo, który przyczynił się do wysłania ostatniej ekspedycji karnej przeciw rewolucjonistom Bravo, jako szefa sztabu generalnego rządu prowizorycznego, z prezydentem Cerro na czele, podpisał dekret o wysłaniu ekspedycji karnej z garnizonu Mollendo na południe kraju. Rewolucjoniści żądają w związku z tem ustąpienia pułkownika Bravo.

Przedwczesne starzenie się skóry.

Najnowsze wyniki doświadczeń w zakresie fizjologii skóry ujawniły nam tajemnicę odmładzania się naskórka, a zarazem naprowadziły nas na czynniki warunkujące przedwczesne, względnie fizjologiczne starzenie się skóry. Odmładzanie się naskórka zależy od sprawności rozmnażania się młodocianych komórek. Sprawność ta pozostaje znów w związku z gruczołami dokrewnymi skóry, których ożywcze soki pobudzają komórki naskórka do podziału. Odradzanie się komórek upodlegają: mróz, m. cie iwarzy zimną wodą, nadmiar nikotyny i alkoholu, częste i długotrwałe działanie promieni ultrafioletowych iudziej najmniejsza domieszka niektórych metali w pudrze. Odnośnie do pudru zaznaczam, iż pudry roślinne z zawartością składników mineralnych, a do tych zaliczam w pierwszym rzędzie Dra Lustra puder egzotyczny, nie tylko chronią skórę przed zmianami atmosferycznymi, lecz podobnie jak roślinny róż Dra Lustra, wpływają dodatnio na odradzanie się młodocianych komórek. Uwagi nad odmładzaniem naskórka odkładam do następnego artykułu. Dr. med. J. L.

Przemówienie Ojca św. Piusa XI

przez radjo 12 lutego r. b.

Katolicka Agencja Prasowa podaje obecnie na podstawie przekładu autoryzowanego w całości przemówienia Ojca św. Piusa XI, wygłoszone na otwarciu radiostacji watykańskiej. — Brzmi ono jak następuje:

My, którzy z niezbadanych wyroków Bożych zostaliśmy Następca Księcia Apostołów, których nauka i przepowiednia z rozkazu Bożego przeznaczona jest dla wszystkich ludów i dla wszelakiego stworzenia (Mat. 28, 19 i Marc. 16, 15) i którzy pierwsi możemy na tem miejscu korzystać z przedziwnego zaiste wynalazku Marconi'ego, zwracamy się naprzód do wszystkich ze słowami: „Słuchajcie, niebios, co mówię: niech słuca ziemia słów moich“ (Cant. Moys. Deut. 32, 1). Słuchajcie tego wszystkie narody, weźmijcie w uszy wszyscy mieszkańcy świata pospołu, bogaty zarówno, jak i ubogi“ (Ps 48, 1). „Słuchajcie, wyspy, a uważajcie, narody z daleka“ (Is. 49, 1).

Pierwszemi naszymi słowami niech będzie: „Chwała na wysokości Bogu, a na ziemi pokój ludziom dobrej woli“ (Luc. 2, 14). „Chwała Bogu, który dał za dni naszych taką moc ludziom“ (Mat. 9, 8), „że słowa ich rzeczywiście dosięgają krańców ziemi“ (Ps. 18, 5; Rom. 10, 18), „a pokój na ziemi, gdzie działamy w imię owego Zbawiciela Jezusa“ (2 Cor. 5, 20), „który przyszedł opowiadać pokój tym, którzy są z daleka, i tym, którzy są z bliska“ (Eph. 2, 17), „jednąc w krwi Krzyża tak te, które są na ziemi, jak i te, które są w niebiosach“ (Col. 1, 20).

Do katolików. A gdy się zwracamy do ludzi, nakazuje Apostół, abysmy dobrze czynili wszystkim, a najwięcej domownikom wiary (Gal. 6, 10). Przedewszystkiem więc miło nam przemówić do tych, którzy przyjęli do rodziny i owczarni Pańskiej Kościoła katolickiego i w nim żyjący, nazywają Nas słodkim imieniem Ojca, do pasterzy i wiernych, do baranków i owieczek, do tych wszystkich, których Nam powierzył Pasterz i Król wszystkich, Chrystus, abysmy ich wszystkich paśli i nimi rządili (10, 21, 15 Matth).

Do hierarchji kościelnej. Do was mówimy, współbracia Nasi, Świętego Rzymskiego Kościoła Kardynałów, patriarchów, biskupów, prałatów i kapłanów, stojących na różnych stopniach hierarchji, będących głównym przedmiotem codziennych trosk Naszych i ustawicznej pracy Naszej pomocnikami.

Prosimy i zaklinamy was, aby każdy trwał w powołaniu, do którego jest wezwany (1, Cor. 7, 20), i abyscie chodzili godnie w powołaniu, w którym powołani jesteście (Eph. 4, 1). Paście tródkę Bożą, która jest między wami, stawajcie się zawsze dla niej wzorem (1, Petr. 5, 2), abyscie kiedy się zjawicie przed Księciem Pasterzy, otrzymali niewiedzący wieniec chwały (1, Per. 5, 3). Tymczasem zaś Bóg pokoju, który wywiódł od umarłych wielkiego Pasterza owiec we krwi testamentu wiecznego, Pana naszego Jezusa Chrystusa, niechaj was sposobi do wszelakiego dobra, abyscie czynili wolę Jego, sprawując w was, co by się podobalo przed Nim, przez Jezusa Chrystusa (Hebr. 13, 20).

Do zakonów. Teraz do was się zwracamy, Synowie i Córy, szczególnie umiłowan, którzy, ubiegając się o lepsze dary (1, Cor. 12, 31), posłuszni jesteście w duchu swoim powołaniu i karności zakonnej, nie tylko nakazom, ale pragnieniom i radom Boskiego Króla i Oblubieńca, napełniając Kościół Boży wonią dziewictwa, oświeccie kontemplacją, wspieracie modlitwami, służycie wiedzą i nauką, opromieniacie i przyczyniacie się do jego wzrostu, obsługując słowem i dziełem apostołstwa. Przeto, uczestnicząc w powołaniu prawdziwie niebieskim i anielskim (Hebr. 3, 1), o ile droższy skarb piastujecie, o tyle pilniejszych dokładajcie starań, abyscie nie tylko przez uczynki pewnem i wezwaniu i wybraniu wasze czynili (2, Petr. 1, 10), lecz, żeby w waszych sercach, jako Bogu szczególnie wiernych i oddanych, serce Króla i Oblubieńca znalazło otuchę i wynagrodzenie za niezliczone zniewagi i zaniedbania, któremi ludzie odpłacają za niewysłowioną Jego miłość.

Do misjonarzy. Teraz przemawiamy do was, Synowie i Córy w Chrystusie najdrożsi, którzy na różnych misjach, wśród modlitw, pracujecie nad rozwojem świętej wary Chrystusowej i rozszerzaniem Jego

królestwa. Jak pierwsi apostołowie Kościoła, tak i wy stawaliście się w dowidom (Hebr. 10, 33) w niebezpieczeństwach, w wielkich cierpieniach, w niedostatkach i uciskach (2 Cor. 1, 10; 6, 4), jak oni tak i wy „chwala Chrystusa“; (2, Cor. 8, 23), wy, którzy w pracach często w kajdanach i we krwi waszej aż do śmierci walczyście, dobrem i wielkiem potykaniem wiarę i cierpliwość zachowując, wyznając dobre wyznanie (1 Tim. 6, 12; 2 Tim. 4, 7; Hebr. 10, 32), pozyskujecie dusze ludzkie i przygotowujecie panowanie przyszłe Chrystusa. Właśnie, dzielni żołnierze Chrystusa. Pozdrawiam także i tubylczych kapłanów, gorliwych katechistów, którzy są owocem podstawowym waszych prac a za razem uczestnikami waszych trudów.

Do wszystkich wiernych. Serce Nasze zwraca się do was wszystkich (2, Cor. 6, 11) wiernych Naszego Biskupa Masta i całego świata; przedewszystkiem zaś do was, którzy w świeckim stanie z Nami i wieloimi braćmi Naszymi, biskupami i kapłanami, oddajecie się apostołskiej pracy, jak się apostołowi oddawali ci pierwsi mężowie i niewiasty, których zaleca Apostół (Ph 1, 4, 3); wy, sudy Bogu i owieczki pastwiska Jego (Ps. 99, 3), wy, rodzaju wybany, królewskie kapłaństwo, narodu święty i ludu nabycia (1, Petr. 2, 9). Więc skromność wasza niech będzie wiadoma wszystkim ludom i cokolwiek jest prawdziwego, cokolwiek wstydlwego, cokolwiek sprawiedliwego, cokolwiek świętego, cokolwiek przyjemnego, cokolwiek dobrej sławy, jeżeli która cnota, jeżeli która chwala karności (Ph 1, 4, 5, 8), to obmyślajcie i czyncie, aby we wszem był Bóg pochwalony. (1, Petr. 4, 11).

Do niewiernych i odszczepionych. Do was też się zwraca myśl Nasza i Nasze słowa, którzy jesteście oddzieleni od wiary i jedności z Chrystusem, za was bowiem codziennie składamy modły i ofiarę Bogu i Panu wszechrzeczy, usilnie błagając, by was oświecił swem światłem i przyłączył do owiec, które słuchają Jego głosu, i aby się stała jedna owczarnia i jeden Pasterz (10, 10, 16).

Do władców. Ponieważ zaś wszystkim jesteśmy równie zobowiązani, dlatego na pierwszym miejscu zwracamy się do was, którzy władzę sprawujecie, abyscie rządili w sprawiedliwości i miłości, w budowaniu, a nie burzeniu (1, Cor. 10, 8), zawsze mając w pamięci, że niema władzy, j no od Boga (Rom. 13, 1) i że Bogu zdacie sprawę na surowym sądzie. (Sap. 6, 6).

Do poddanych. Poddanym zaś mówimy, abyscie nie jako ludziom, lecz jako Bogu byli posłuszni, wiedząc, że kto sprzeciwia się zwierzchności, sprzeciwia się postanowieniom Boga, a kto się sprzeciwia, ściąga na siebie potępienie (Rom. 13, 2).

Do bogatych. Podobnie mówimy bogatym i ubogim. Bogatym, aby się uważali za narzędzie Boskiej Opatrzności i za przechowywujących i rządzących dobrami jego, którym sam Jezus Chrystus polecił ubogich, a od których Boski Sędzia więcej się domagać będzie (Luc. 12, 48), niech nigdy nie zapominają o owych Boskich słowach: Biada Wam bogaci (Luc. 6, 24).

Do ubogich. Ubogich za usilnie w Panu upominamy, aby, patząc na ubóstwo Jezusa Chrystusa, Pana i Zbawiciela naszego, i pamiętając o Jego przykładzie i obietnicy, nie zaniebdywali lepszemu o sobie starania o bogactwa duszy, a w staraniach o polepszenie bytu, które im jest dozwolone, niech się poleca Bogu dobrem i prostem sercem, a nie wyciągają reki swej ku nieprawościom (Ps. 124, 3).

Do robotników i pracodawców. Robotników i pracodawców usilnie prosimy, aby nie w wrogich walkach i współzawodnictwach, lecz w przyjaźni i w braterskim przynajmniej jedni dając materiał i kierownictwo, drudzy pracę rąk i pilność, żądając tego, co słusznie, co słusznie jest dając, przyczyniali się do powiększenia i uogólniania dóbr w pokoju i ładzie.

Do cierpiących. Na ostatniem miejscu w przemówieniu, ale pierwszym w intencji i serca potrzebie zwracamy się do was, którzy pogrążeni jesteście w dolegliwościach i bólach, utrapieniach i uciskach, zwłaszcza do was, którzy to wszystko znosiscie ze strony nieprzyjaciół Boga i ludzkiej społeczności.

Niosąc wam ofiarę modlitwy i po-

moc wedle naszej możności i polecając was sercem wszystkich, mówimy wam w imieniu Chrystusa, którego Osobą zastępujemy: Pójdźcie do mnie wszyscy, którzy pracujecie i jesteście obciążeni, a was ochłodzę (Matth. 11, 28).

W końcu Urbi et Orbi, miastu i światu i wszystkim innym mieszkańcom udzielamy apostołskiego bogosławieństwa, w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego. Amen.

„Zmuszeni“ do wymierzania kar doraźnych

Bojówkarze „sanacyjni“ przed sądem
Sąd grodzki w Katowicach rozpatrywał — jak donosi katowicka „Polonja“ — 14 rozpraw przeciwko bojówkarzom „sanacyjnym“ za ich występy w czasie akcji przedwyborczej. Zachowanie się bojówkarzy z pod znaku Zw. Powst. Śląskich przed sądem było aroganckie. Zwalają oni winę na poszkodowanych, gdyż ci, rzekomo, znieważali rząd i powstańców i dlatego byli oni „zmuszeni“ wymierzyć im kary doraźne.

W niektórych wypadkach znaczenie się „najszlachetniejszych“ nad bezbronnymi ludźmi było wprost chytre, niestety, ręka sprawiedliwości dosięgła sprawców tylko w bardzo rzadkich wypadkach gdyż większa część spraw została umorzona z powodu przedawnienia.

Zasądzenie nastąpiło tylko w dwóch wypadkach: Maksymilian Kustosz został zasądzony na tydzień więzienia za to, że w czasie agitacji wyborczej skradł na dworcu w Michałowicach kolporterce gazety, oraz niejaki Jerzy Grabka — na 2 tygodnie więzienia za wybite okna wystawowego Janowi Borszczowi. Dwie rozprawy zostały odroczone, gdyż bojówkarze „sanacyjni“ podali świadków na okoliczność, że zostali przez poszkodowanych sprowokowani zniewagami pod adresem rządu i powstańców.

Wysokie odznaczenie profesora Uniw. Pozn.

P. prof. dr. Adam Karwowski, odznaczony przed kilku laty krzyżem komandorskim orderu Św. Sawy, mianowany został przez króla jugosłowiańskiego Aleksandra Wielkim Oficerem orderu Św. Sawy za zasługi, położone na polu zbliżenia naukowego i narodowego Polski z bratnią Jugosławją.

Proces prof. Znamierowskiego

Rozprawa karna przeciwko prof. Znamierowskiemu, z której zdawaliśmy już sprawę częściowo w dzisiejszym wydaniu porannem i której zakończenie naznaczone zostało na dzisiaj popołudniu, obfitowała w ciekawsze momenty, które tu w uzupełnieniu przytaczamy.

Jak wiadomo, jesienią r. ub. prof. Znamierowski skazany został za obrażenie prof. Kostrzewskiego na niedoszłym odczycie Kaden-Brandowskiego przez sąd grodzki na trzy dni aresztu (bez zamiany na grzywnę), poniesienie wszystkich kosztów procesu oraz publikację wyroku w „Kurjerze Poznańskim“. Skazany wyrok nie przyjął i na skutek tego odbyła się wczorajsza rozprawa apelacyjna przed sądem okręgowym. Sensacją dla licznego auditorjum stanowiło przedewszystkiem przyłączenie się do skargi, wniesionej przez prof. Kostrzewskiego, prokuratora Koniecznego jako oskarżyciela z urzędu ze względu na interes publiczny, wchodzący w grę. Adwokat p. dr. St. Celichowski złożył wobec tego do protokołu oświadczenie, że oskarżyciel prywatny po myśli art. 69 ust. o procedurze karnej nie zażądał przejęcia oskarżenia przez oskarżyciela publicznego, że tego żądania nadal nie stawia i rezygnuje z pomocy oskarżyciela publicznego w tym procesie. P. prokurator mimo tego oświadczenia nadal występował jako strona w procesie, przyczem zasiadł taki charakterystyczny incydent. Gdy sąd odmówił słuchania powołanego przez obronę sędziego Olbromskiego, ponieważ fakty, na które miał zeznawać świadek, nie miały nic wspólnego z toczącym się procesem, a zarówno oskarżyciel jak i obrońca oskarżonego zgodzili się na zwolnienie tego świadka, prokurator sprzeciwił się temu i pod koniec rozprawy ponowil swój wniosek o przesłuchanie Olbromskiego. Sąd ponownie odrzucił tym razem już samodzielny ten wniosek prokuratora.

Dziś w RADJO

Godz. 19.50
„Traviata“
J. VERDEGHO
art. Op. La Scala
nr 7524

Obroncy oskarżonego prof. Znamierowskiego starali się zmniejszyć winę oskarżonego przez usiłowanie wykazania, że został on sprowokowany zachowaniem się prof. Kostrzewskiego, który miał rzekomo przeprowadzić demonstrację przeciwko niedosztemu odczyciowi. Żaden jednak ze świadków, powołanych przez obrońców oskarżonego, nie zeznał nic takiego, co by pozytywnie dowodziło, że prof. Kostrzewski przywoził manifestację, czy też brał w niej udział. Poza tem dwaj świadkowie ze strony oskarżonego, prof. Borowiecki i dr. Koller, kustosz Muzeum Wielkopolskiego, o którym obrona twierdziła w piśmie uzasadniającem rekurs od pierwszego wyroku, że udowodnił pozytywnie kierownictwo udział wnoszącego skargę w manifestacji, nie tylko nie podobnego nie stwierdzili, lecz przeciwnie stwierdzili fakty, obciążające dla oskarżonego Obaj zeznali, że prof. Znamierowski, obrońcy twarzą ku balkonowi, na którym znajdował się prof. Kostrzewski, wskazywał na niego otoczeniu jako na przywódcę manifestacji, co spowodowało powstanie krzywdzącej prof. Kostrzewskiego pogłoski.

Obroncy oskarżonego trzymali się tej samej taktyki obrony, jaka stosowali w pierwszej instancji, mianowicie usiłując wykazać, że także inne osoby, obecne na odczycie Bandrowskiego, zostały wyprowadzone z równowagi że zatem prof. Znamierowski mógł działać w afekcie, wykluczającą świadomość. Adwokat Głdyński usiłował wykazać, że zwolennicy wysłuchania odczytu Kaden-Bandrowskiego czuli się osobiście obrażeni zachowaniem się manifestantów, że zatem prof. Znamierowski działał w koniecznej obronie.

Obrona i prokurator żądali objęcia rozprawy zarzutów prof. Znamierowskiego, dotyczących zatarzu prof. Kostrzewskiego z Akad. Kołem Harcerskiem z r. 1923, załatwionego przez Senat Uniwersytetu Poznańskiego, do którego to punktu miał właśnie zeznawać wspomniany sędzia Olbromski. P. mec. Celichowski stanowczo się temu sprzeciwił, żeby nie przedłużać niepotrzebnie rozprawy. W razie uwzględnienia wniosku obrony p. mec. Celichowski wniósł o powołanie na świadków szeregu profesorów na dowód, że prof. Znamierowski nie działał na odczycie Kaden-Bandrowskiego w porywawym uczuciowym, lecz z premedytacją, że wystąpienie jego ówczesne było wynikiem animozji, datującej od lat, która doprowadziła nawet do skierowania przez prof. Znamierowskiego przeciwko prof. Kostrzewskiemu oskarżenia na tle politycznym do ministerstwa, które w świetle dochodzenia dyscyplinarnego, zarządzonego na własne życzenie prof. Kostrzewskiego, okazało się w zupełności nieuzasadnionem.

Zakończenie rozprawy i wydarzenie wyroku nastąpi dzisiaj popołudniu.

Rekordowy wyczyn berlińskich złodziei samochod.

Berlin, 3. 3. (Tel. wł.). W ciągu ostatniej niedzieli złodzieje samochodowi skradli w Berlinie 18 aut wartości 75.000 marek. Były to przeważnie samochody prywatne pozostawione bez dozoru przed teatrami i kinami. Dotychczas nie odnaleziono żadnego ze skradzionych aut.

Prasa omawiając rekordowy ten wyczyn złodziei berlińskich zaznacza, iż obecnie paserowie nie chcą nabywać samochodów używanych z powodu zbyt małych zysków, osiąganych tą drogą. Również nie opłaca się rozbióranie maszyn. Jest więc prawdopodobnem, że przynajmniej część właścicieli tych samochodów odnależą swoje wozy, porzucone przez złodziei na ulicach lub drogach.

Z międzynarodowej wystawy samochodowej w Berlinie

Berlin 3. 3. (PAT). Według ogłoszonej przez wczorajszą prasę statystyki zamkniętą wczoraj międzynarodową wystawą samochodową w Berlinie zwiedziło 350 000 osób. Według dotychczasowych obliczeń, podczas wystawy dokonano tranzakcyj na sumę około 32 milj. marek.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Katastrofa pod Fabjanowem

Jej epilog rozegrał się w sądzie

Wczoraj w sądzie okręgowym w Poznaniu toczył się proces przeciwko Leonowi Roszkowskiemu i Czesławowi Zapłackiemu oskarżonym o to, że przez ich niedbalstwo poniosła śmierć kilka osób. Wypadek zdarzył się we wrześniu ub. roku na szosie w Fabjanowie.

Na linii Poznań—Stęszew kursował autobus P. Z. 46377. Ruch na tej linii jest bardzo ożywiony wskutek czego autobus był stale przepełniony. Pewnego dnia wspomniany autobus wiozący z Poznania około 20 pasażerów. Nagle pod Fabjanowem samochód osobowy marki „Essex” chciał wyminąć autobus i swą tylną częścią uderzył w przednie lewe koło autobusu tak silnie, że autobus wpadł na przydrożne drzewo.

Skutek był fatalny, bowiem karoserja autobusu rozleciała się w kawałki a pasażerowie powypadali na szosę. „Essex” odbił się od autobusu, wpadł do rowu po przeciwnej stronie i tam zarył się w ziemię. Przybyła policja, która zmobilizowała pogotowie lekarskie. Lekarze opatrzyli na miejscu ciężko rannych, poczem karetkami odwieziono ich do szpitali w Poznaniu. Kasjerka autobusu Helena Górczyńska — uległa złamaniu nogi i ogólnym kontuzjom tak, że po 3 dniach zmarła. Jadwiga Trybińska z Modrzy wsiadła z wypadku z urwanym nosem i licznymi obrażeniami na całym ciele. Poza tem zmarły dwie dalsze osoby.

Na rozprawę powołano 17 świadków. W dochodzeniach ustalono, że „Essex” prowadził Czesław Zapłacki 22-letni mowca, który w dodatku nie posiadał zezwolenia na kierowanie samochodem. Rozprawa jednak nie wykażała, kto z szoferów ponosi winę i dlatego też oskarżonych uwolniono od kary. Zapłacki coby nie miał dyplomu, lecz jechał on pod nadzorem wykwalifikowanego szofera Roszkowskiego czego ustawa nie zabrania, gdy chodzi o wyszkolenie kogoś na kierowcę. (z)

„Miś”-atleta

I jego „zwycięstwo” nad publicznością

W Gnieńkowie miasteczku inowrocławskiego powiatu odbywają się obecnie walki zapasnicze. Dla urozmaicenia widowiska urządzono walkę atletry ciężkiej wagi z pięciocentnarowym niedźwiedziem, którego udało się nająć do tej imprezy od bandy rumuńskich cyganów.

Tchórzliwy „Miś” wycofał się z pola walki. Odwrócił się on od swego partnera i poprostu wszedł na widownię. Publiczność miast podziwiać muskulaturę zapasnika w niedźwiedziej skórze, umknęła czempredzej i „Miś” poszczycił się, że odniósł nad nią pełne zwycięstwo. (em)

KALENDARZYK

Wtorek, 3 marca 1931.

Słońce: wschód 6,37 — zachód 17,33 — długość dnia 10 godzin 56 min.

Księżyc: wschód 16,08 — zachód 6,39 — przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska — 5 st. Cels. Pochmurno. Wiatr południowo-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 750 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 1 st. Cels., najniższa minus 5 st. Cels. Ilość opadu 6 mm.

Przewidywania pogody na środę: Pogodnie, przy temperaturze w okolicy zera za dnia, dość silny przymrozek w nocy.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś plus 2,46 m.

Kal. rz.-kat.: Kunegunda Ces. — jutro Kazimierz Król.

Kal. słow.: Sławomila — jutro Kazimierz.

Czytelnia dla Kobiet, ul. Kantaka 8-9 (II piętro), otwarta codziennie od godz. 11—13 i od 16—19, zaopatrzona we wszelkie nowości. Kaucja 3 zł. Biblioteka im. I. J. Kraszewskiego (ul. Wrocławska 17) otwarta codziennie od godz. 12—13 i od godz. 16—19; w soboty od godz. 12—15. Kaucja 3 zł, abonament 1,50 zł, wpis 50 gr.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Sapeżyńska, plac Sapeżyński 1. — Apteka pod Eskulapem, pl. Wolności 13. — Apteka

pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75. Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewska 76.

Jeżyce: Apteka Mickiewiczza, ulica Mickiewiczza 22.

Lazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 47.

Wilda: Apteka „Fortuna”, Górna Wilda 96.

W innych dzielnicach miasta apteki tam się znajdują.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Tow. Powstańców i Wojaków Śródmieście.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 4 bm. o godz. 19,30 w lokalu p. Beyerowej przy pl. Bernardyńskim. — Przybycie wszystkich członków pożądane; w programie aktualne sprawy (kasa porzebową), zjazd 10-lecie i t. d.

— **Zarząd Zawodowego Zw. Pracowników Ubezpieczeń Społecznych w Polsce, Oddział w Poznaniu,** zawiadamia swych członków, że w dniu 5 bm. o godzinie 18,30 odbędzie się w Domu Rzemieślniczym przy ul. Fr. Ratajczaka nr. 21 zebranie informacyjne, na którym zostanie wygłoszony odczyt na aktualny temat. Następnego o godzinie 19,30 odbędzie się nadzwyczajne ogólne zebranie członków związku.

— **Z Ogniska Polek.** Zebranie plenarne nie odbędzie się 4 bm., lecz w środę 11 bm. na sali Stowarzyszenia Techników, św. Marcina 21. Wykład wygłosi ks. rektor Cieszyński.

WYKŁADY

— **Powszechne wykłady uniwersyteckie.** Dziś, we wtorek, o godz. 20 w sali 17 Collegium Minus wygłosi prof. dr. Stanisław Dedio odczyt p. t. „Na zamku Atrydów w Mikenach” (z przeźrocami). — Jutro, w środę, prof. dr. Dedio mówi będzie na temat „Olimpija” (z przeźrocami).

— **Wielkopostne wykłady religijne** odbywają się nadal aż do soboty 21 bm. o godzinie 20 w sali parterowej Archiwum diecezjalnego przy ul. Lubrańskiego nr. 1 (przystanek tramwaju: Katedra) w następującym porządku:

— w poniedziałki ks. Warmiński: „Objawienie Boże i podstawy jego”;

— we wtorki ks. dr. Hozakowski: „Z dziejów ludu żydowskiego w epoce Chrystusa Pana”;

— w środy ks. dr. Abt: „Liturgia mszy świętej”;

— w czwartki ks. dr. Nowicki: „Papież i kardynałowie”;

— w piątki ks. Majkowski: „Unja i unicy w XIX wieku”;

— w soboty ks. dr. Janicki: „Pamiętki polskie w Rzymie”. — Wstęp bezpłatny.

— **„Spór Gdańsk — Gdynia”.** Dnia 4 bm. o godz. 20 w auli W. S. H. przy Alejach Marcinkowskiego 3 wygłosi p. dr. St. Stawski, prezes Ligi Morskiej i Kolonjalnej, referat na temat wyżej podany.

— **„Wszystko dla naszych biednych misyj”.** Oto wezwanie obecnego Namiestnika Chrystusowego, skierowane do wszystkich katolików świata. Tak, pod każdym względem trzeba pomóc i zainteresować się biednym światem pogańskim, trzeba nam wniknąć we wszystkie tajniki naszej braci kolorowej, tak obce jeszcze i dalekie dla nas. To też przyklasnąć należy inicjatywie Koła Medyków oraz bezinteresownej gotowości p. prof. dr. Adama Wrzaska, który wygłosi na powyższy temat w środę, dnia 4 bm. o godz. 20 w Coll. Medicum (Fredry 10, II piętro) wykład p. tyt. „Medycyna a misja katolicka”. Wykład ten, tak bardzo aktualny w obecnej dobie chrystianizacji świata, obficie urozmaicony oryginalnymi przeźrocami, zgromadzi niewątpliwie jak i poprzednie wykłady Koła Medyków, liczne rzesze publiczności.

— **„Wszystko dla naszych biednych misyj”.** Oto wezwanie obecnego Namiestnika Chrystusowego, skierowane do wszystkich katolików świata. Tak, pod każdym względem trzeba pomóc i zainteresować się biednym światem pogańskim, trzeba nam wniknąć we wszystkie tajniki naszej braci kolorowej, tak obce jeszcze i dalekie dla nas. To też przyklasnąć należy inicjatywie Koła Medyków oraz bezinteresownej gotowości p. prof. dr. Adama Wrzaska, który wygłosi na powyższy temat w środę, dnia 4 bm. o godz. 20 w Coll. Medicum (Fredry 10, II piętro) wykład p. tyt. „Medycyna a misja katolicka”. Wykład ten, tak bardzo aktualny w obecnej dobie chrystianizacji świata, obficie urozmaicony oryginalnymi przeźrocami, zgromadzi niewątpliwie jak i poprzednie wykłady Koła Medyków, liczne rzesze publiczności.

— **„Wszystko dla naszych biednych misyj”.** Oto wezwanie obecnego Namiestnika Chrystusowego, skierowane do wszystkich katolików świata. Tak, pod każdym względem trzeba pomóc i zainteresować się biednym światem pogańskim, trzeba nam wniknąć we wszystkie tajniki naszej braci kolorowej, tak obce jeszcze i dalekie dla nas. To też przyklasnąć należy inicjatywie Koła Medyków oraz bezinteresownej gotowości p. prof. dr. Adama Wrzaska, który wygłosi na powyższy temat w środę, dnia 4 bm. o godz. 20 w Coll. Medicum (Fredry 10, II piętro) wykład p. tyt. „Medycyna a misja katolicka”. Wykład ten, tak bardzo aktualny w obecnej dobie chrystianizacji świata, obficie urozmaicony oryginalnymi przeźrocami, zgromadzi niewątpliwie jak i poprzednie wykłady Koła Medyków, liczne rzesze publiczności.

ZYCIE SOKOLE

— **Wydział okręgowy sokolice,** zwołuje na niedzielę, dnia 8 b. m. o godz. 11 wszystkie druhy okręgu poznańskiego do sali Stronictwa Narodowego przy św. Marcynie 65, na dalszy cykl wykładów oświatowych. Przemawiać będą ks. dr. Skaziński i p. dr. Stelmachowska.

— **Zebranie plenarne sokolice śródmieścia** odbędzie się dnia 6 bm. o godzinie 20 w salce Stronictwa Narodowego przy św. Marcynie 65. Na porządku obrad m. in. wykład p. dr. Spychały na temat: „O zahartowaniu”.

— **Wielki koncert** przy współudziale pierwszorzędnych artystów, urządzają sokolice Poznania, dnia 12 kwietnia. Bliższe szczegóły podamy w swoim czasie.

— **Żeńskie Gniazdo XVI. Jeżyce.** Zebranie miesięczne z referatem na temat: „Zaco kochamy Mickiewiczza”, odbędzie się w czwartek, 5 bm. o godzinie 20 w salce Domu Amarantowego. Ze względu na bardzo ciekawy i aktualny referat, wygłoszony przez p. prof. Dedjową, uprasza się o liczny udział druhen i gości.

— **„Sokół” Śródmieście.** Wykład p. t. „Władysław Daniłowski, członek rządu narodowego powstania styczniowego jako więzień pruski”, wygłosi p. prof. Kazimierz Węgiel na zebraniu miesięcznym w dniu 4 bm. o godzinie 20,15 w salce przy ul. św. Marcina 65.

— **Tow. Gimnast. „Sokół” Poznań III (Wilda).** Zebranie plenarne odbędzie się w środę 4 bm. o godz. 20 w dh. Zawadkowej. Na porządku obrad wykład druha Czerwinińskiego.

— **Tow. gimn. „Sokół” Poznań XL Rataje, Gniazdo Żeńskie.** Zebranie plenarne odbędzie się w środę, dnia 4 bm. o godz. 19,30 w sokolni.

— **„Sokół” Poznań IV, św. Łazarz.** — Nadzwyczajne zebranie odbędzie się w środę 4 bm. o godz. 20 w lokalu Zjednoczonych Kolejarzy Polskich przy ulicy Spokojnej 24.

— **„Sokół” - Rogoźno.** Zwyczajne miesięczne zebranie odbędzie się dnia 6 b. m. o godz. 20 w salce p. Jarosza. P. prof. Englert wygłosi referat p. t. „Walka polskości z germanizmem”.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Ze Związku b. Uczennic Uczelni im. Dąbrowski.** Zarząd zaprasza wszystkie koleżanki na herbatkę towarzyską w środę 4 bm. w godz. od 5—7 po południu w cukierni Dobskiego, ul. Fredry.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Gromada Wilczą V. Pozn. Drużyny Harcerskiej im. ks. J. Poniatowskiego** obchodziła uroczystość pięciolecie założenia swego. Obchód rozpoczął się nabożeństwem w kościele św. Marcina; równocześnie odbyło się poświęcenie proporcja drużyny przez ks. radcę dr. Noryskiewicza. Posługi chrześnych sprawowali pp. naczelnik wydz. szkolnego Dolata, rektor VI szkoły powszechnej Szulcowski, pp. Garyantesiewiczowa i Łukomska. Po nabożeństwie odbyła się w VI szkole powszechnej uroczystość harcerska, poświęcona z otwarciem wystawy prac „Wilczą”. Słowo wstępne wygłosił harcmistrz Antoni Nowak; prezes Koła Przyjaciół Harc. E. Łukomski wręczył gromadzie nowy proporzeczek. Sprawozdanie wygłosił drużynowy gromady Józef Kołodziejczak, podkreślając stały wzrost liczby wilcząt. — Wystawa prac harcerskich była bardzo ciekawa i świadczyła o dużym zmyśle obserwacyjnym wilczków. Na jej zamknięcie, po rozdaniu nagród, na które złożyły się przedmioty ekwipunkowe, przemówił na zakończenie komentant drużyny p. Nowak, wyrażając słowa zachęty. (k)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Zaczadzenie.** W poniedziałek po południu przywołano Pogotowie Lekarskie (Tel. 55-55) na Głównę do mieszkania przy ul. Wrzesińskiej 8, do zaczadzonej p. Stanisławy Wieczorkowej. Mąż Wieczorkowej wyszedł rano do codziennych zajęć. Gdy około godz. 15 wrócił na obiad, żona jego leżała osłabiona w łóżku, skarżąc się na silne zawroty głowy. Okazało się, że Wieczorkowa zaczadziła się gazami, ułatwiającymi się z pieca. Chorą pozostawiono w leczeniu domowym. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— **Wykrycie fabryki obrazków pornograficznych.** W związku z zarządzoną akcją ścigania literatury o treści pornograficznej, przeprowadzały władze w ostatnich dniach kontrolę w różnych księgarniach i drukarniach. W jednej z introligatori pol. nańskich banków ujawniono obrazki pornograficzne. Były to rysunki, które powielano przy pomocy kliszy fotograficznych. W sprawę tę włączony jest kierownik introligatori, który miał urządzoną ciemnię fotograficzną. Rzecz szczególna, że o istnieniu ciemni nie wiedziały władze nadzorcze danego urzędnika. Dwóch podejrzanych w tej sprawie urzędników aresztowano. (k)

— **Falszywa stużłotówka.** W restauracji p. Przybeckiego przy ulicy Trzebiego Maja 3 jeden z klientów oddał 100-żłotówkę, która okazała się fałszywą. — Właściciela fałszywego banknotu odprawiono na policję i spisano z nim protokół. (z)

— **Zaginięcie 16-letniej.** W dniu 25 lutego rb. zaginęła w niewyjaśniony dotychczas sposób 16-letnia Marja Wagnerzanka, zamieszkała u swej matki p. Józefy Tomczakowej przy ul. Marszałka Focha 82. Krytycznego dnia Wagnerzanka wyszła z domu, by objąć posadę biurolistki i od tej chwili już nie wróciła. — Jest ona wysokiego wzrostu, szczupła blondynka o niebieskich oczach; była ubrana w granatowy płaszcz, czarne pończochy, lakierowane półbutki, ciemnozieloną suknię i biały swetr. (z)

— **Kradzieże i włamania.** Przy ulicy Woźnej 11 włamali się ubiegłej nocy nieznanymi złoczyńcy do składu firmy Wojciech Paulus. Włamywacze wybili szybę w drzwiach i w ten sposób wtargnęli do wnętrza. Zabrali ze sobą większą ilość papierosów, tytoni, herbat, kawy, mydeł, czekolady i cukierków wartości około 1600 zł. — Również ubiegłej nocy włamano się do mieszkania p. Michała Piątka przy Rybakach 10. Złodzieje zabrali bieliznę i odzież męską wartości około 1000 złotych. (z)

KRONIKA SĄDOWA

— **Ponura tragedia w Żabikowie nie wyjaśniona.** W Żabikowie odbywała się zabawa, która ściągnęła wiele młodzieży również z okolicznych wsi. Uczestniczyli w niej m. in. śp. Władysław Czyż z Dębca oraz 20-letni Jan Dehmel i młodszy od niego Stanisław Augustyniak. Między Czyżem a wyżej wymienionymi istniał od

Przy cierpieniach serca i zwapnieniu naczyń, skłonności do udaru i ataków apoplektycznych, — naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa” zapewnia łagodne wyodróżnienie bez nadwyręzania się. Zadać w aptekach. nw 8101

dłuższego czasu zatarg. — Gdy zabawa skończyła się — już dobrze po północy, goście zaczęli rozchodzić się do domów. Na wracającego samotnie Czyża napadnięto z zienacka na drodze. Wywiązała się krwawa walka, a w jej wyniku Czyż odniósł cały szereg poważnych ran. Dowlókszy się z trudem do lokalu, w którym odbywała się zabawa, zmarł niebawem. Podejrzanie padło na Dehmela i Augustyniaka. Znaleźli się więc na ławie oskarżonych pod zarzutem, że działając wspólnie, zadali Władysławowi Czyżowi nożem szereg ran, które spowodowały śmierć. Rozprawie przewodniczył p. sędzia dr. Cyprian. Liczni świadkowie niewiele wnieśli obciążających momentów do sprawy. Ten i ów słyszał, jakoby oskarżeni w czasie zabawy już się przygotowali do zbiecia Czyża, mówiąc, że jak tylko opuści lokal, dostanie „smary”. — Oskarżeni jednak stanowczo wypierali się winy. Bolesław Dehmel, kuzyn oskarżonego, odsiadujący obecnie 2-letnie więzienie, wołał korzystać z przysługującego mu prawa i odmówił zeznań. Sąd. pozabawiony rzeczowych dowodów, uwolnił oskarżonych od kary. Tem samem zabójstwo śp. Czyża jest owiane nadal tajemnicą. (z)

— **Epilog krwawego „Sylwestra”.** W sądzie grodzkim w Śremie odbyła się rozprawa przeciwko Jakubowi Dworochowi, robotnikowi dominalnemu z Lubiatowa, oskarżonemu o dokonanie zabójstwa na osobie swego sąsiada śp. Koniecznego. Przewodniczył rozprawie p. dr. Cyprian. Oskarżał prokurator Galiński. Zeznawało 15 świadków i 4 rzeczoznawców. Okoliczności, towarzyszące zjściu, były następujące: W dzień sylwestrowy kilkunastu robotników dominalnych w Lubiatowie, między którymi był i Dworoch, dostało wypowiedzenie pracy z dniem 1. 4. 31. Dla „zalania robaka” uraczyli się szczerze denaturatem. W różowych humorach gromada „desperatów” ruszyła do Dolska, gdzie Dworoch zwiędził z kompaniami dwie destylacje. Do domu wrócił pijany jak biała i rozpoczął swary z żoną i rodziną. Zaintrygowany hałasem sąsiad śp. Konieczny przyszedł do mieszkania oskarżonego i chciał go uspokoić. Ponieważ Dworoch rzucał się, Konieczny w zdenerwowaniu wymierzył mu policzek. Wtedy Dworoch odmachnął się nożem i przeciał Koniecznemu lewą tętnicę szyi. Zraniony uszedł kilka kroków i padł osłabiony w sieni. Zanim lekarz przybył, Konieczny wyzionął ducha. Rzeczoznawcy: p. dr. Bielawski i prof. medycyny sądowej Horoszkiewicz z Poznania orzekli, że oskarżony dokonał czynu w stanie niepoczytalnym. W rezultacie sąd skazał Dworocha za ciężki uraz cielesny z wynikiem śmiertelnym na 3 lata więzienia z policzeniem aresztu śledczego. (sc)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Padający szczyt pogrzebał troje dzieci.** W Wielonku w pow. szamotulskim zawałił się szczyt nowego budynku mieszkalnego Wojciecha Nowaka, grzebiąc pod sobą córkę Nowaka, Anielę i dwie jej maleńkie siostry. Aniela i mała Janina nie poniosły żadnych uszkodzeń cielesnych, natomiast 4-letnia Henryka została zabita przez spadającą ścianę i z pod gruzów wydobyto już tylko zwłoki. Powodem wypadku było podmycie muru z powodu deszczu. (k)

— **Wypadek nieegzaminowanego szofera.** Na szosie między Miejską Górką a Sarnową w pow. rawickim, autobus P. Z. 46544, własność Franciszka Waszyńskiego z Gostynia, najechał na powózkę Antoniego Stróżyńskiego z Zawad w powiecie rawickim. Koń został zabity, a Stróżyński odniósł lekkie okaleczenia. — Jak się okazuje, winę ponosi nieegzaminowany szofer, 25-letni Stanisław Klemma z Gostynia. (k)

— **Znalezienie zwłok.** W lasach państwowych Rogalinek (pow. śremski) znaleziono zwłoki 57-letniego leśniczego państwowego Józefa Palacza z Rogalinki.

Czytelnikom Naszym,
przejeżdżającym
przez

Berlin

przypominamy, że otrzymają naj-
świeższe numery

„Kurjera Poznańskiego”

we wszystkich kioskach
gazetowych

na dworcach i w wiel-
kich hotelach

Wyszedł on dnia poprzedniego do służby i już więcej nie wrócił. Zmarły chorował na epilepsję i zmarł prawdopodobnie podczas jej ataku. (k)

— **Ofiara samochodu.** Na szosie między Kórnikiem a Środą auto kierowane przez szofera Tadeusza Pawlickiego z Bydgoszczy najechało na 70-letniego Tomasza Skibińskiego z Trzebiśławek (pow. gredzki). Skibiński wskutek ciężkich okaleczeń zmarł następnego dnia w szpitalu w Kórniku. Okazało się, że winę ponosi tragicznie zmarły, gdy, pomimo że był zupełnie głuchy, szedł on jednak środkiem szosy. (k)

Z WIELKOPOLSKI

Rakoniewice

Agencję Kurjera Poznańskiego przejął z dniem dzisiejszym p.

Wiktor Hoffmann

Rakoniewice, Rynek 51.

Zamówienia oraz przedpłatę na marzec i dalsze miesiące prosimy uskutecznić tylko u p. Hoffmanna. Powyższa agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat.

— **Kórnik.** (Z żałobnej karty.) Dnia 2 bm. zmarła tu w godzinach popołudniowych znana obywatelka s. p. Domicela z Pelczyńskich Laubowa w wieku 59 lat. Zmarła, żona ruchliwego prezesa miejscowego koła Stronnictwa Narodowego wychowała swych synów na dzielnych obywateli o przekonaniach narodowych. Najstarszy z nich, p. Franciszek, jest członkiem miejscowej rady miejskiej i komendantem miejscowego Tow. Powst. i Woj. Pogrzeb odbędzie się w czwartek o godzinie 17.

— **Śrem.** (Z Tow. Powstańców i Wojsaków.) Walne zebranie Tow. Powstańców i Wojsaków odbyło się pod przewodnictwem prezesa p. dr. Ślebiody. W zebraniu wziął udział prezes związku okręgowego p. Daniel Keszycy. W sprawozdaniach członków zarządu podano, że towarzystwo liczy 128 członków i pracuje bardzo intensywnie. Do nowego zarządu wybrano prezesem p. Kruczyńskiego, komendantem p. Gawroniaka, zastępcą komendanta p. Domachowskiego oraz pp. Nagengasta, Nowaka, Skierę, Ławickiego i Andrzejewskiego. Delegatami do Związku okręgowego zostali pp.: Kujawski, Gawroniak, Raszewski i Lipiński. (sc)

— **Pobiedziska.** (Z żałobnej karty.) W dniu 28 lutego odprawiono na wieczny spoczynek bardzo zasłużonego obywatela Pobiedzisk, śp. B. Olsztyńskiego. — Zmarły należał do kilku towarzystw i był zasłużonym działaczem społecznym na tutej gruncie. W pogrzebie uczestniczyły tłumy miejscowego jak i zamiejscowego obywatelstwa, 9 towarzystw z sztandarami, do których zmarły należał oraz członkowie rady miejskiej. (pp)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Śpiewu „Halka” Poznań.** Zebranie plenarne odbędzie się dn 4 bm. o godz. 20 w lokalu posiedzeń p. Jasyka przy ul. Kraszewskiego 16.

— **Tow. Sportowe Wędkarzy „Warta”.** Plenarne zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 5 bm. o godzinie 19 w lokalu p. Tomczyka, ul. Wroniecka 13. Na pół godziny przed zebraniem wydawanie nowych legitymacji i zapisywanie do sekcji jeziorowej.

— **4. Komp. Marynarzy Powstańców.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, 5 bm. o godzinie 19 w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8. Na porządku obrad referat p. dr. Lewandowskiego

— **Chór im. Chopina, Poznań-Wilda.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 6 bm. o godzinie 20 w lokalu p. Fiedler przy ul. Górna Wilda.

— **Tow. Śpiewu „Halka”.** Zebranie plenarne odbędzie się 6 marca o godz. 20 w szkole ul. Bosa 9. Na porządku obrad referat druha dyrygenta.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożyło do w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: 2136 zł wpłacono 2. 3. do Banku Miasta Poznania; na nowo: złożono: Stanisław Urbanowski 10 zł; — Kazimierz Pietrucha 10 zł; — Jadwiga Kryszewska 3 zł; — M. G. przegrany zakład 3 zł; — F. Kopyńska 5 zł; — Stanisław Szulczyk, Rożnowo, z prośbą o zdrowie dla rodziny 2 zł; — Jędrzejewska 5 zł; — W. Heesowa 2 zł; — Anna G. z podziękowaniem za otrzymane łaski, z prośbą o dalsze, 10 zł; — Dorobkova za otrzymane łaski 5 zł; — Cechmann za otrzymane łaski 5 zł; — K. K. z prośbą o zdrowie i inne łaski 5 zł; — Jan Alejski Poznań 5 zł; — J. D. 2 zł; — razem 97 zł.

Na doraźną pomoc dla weterana: A. W. 1833 r., Melchiora Kopruckiego: A. W. 2 zł; — N. N. 1 zł; — Z okazji odbytych egzaminów czeladniczych złożyli: Przewodniczący komisji egzaminacyjnej, St. Kotliński 10 zł; ławnik mistrz W. Wania 5 zł; ławnik O. 5 zł; Kazimierz O. 2 zł; Marcelli Szkularek 1 zł; Karol Zedler 1 zł; Leosław Krause 1 zł; Stanisław Pań-

czak 1 zł; Edmund Radowicz 1 zł; Józef Kukula 1 zł; Marian Borowicz 1 zł; Henryk Karkosz 1 zł; Wiktor Kocierba 1 zł; Stanisław Lima 2 zł; Stefan Tomaszewski 1 zł; Wacław Łazewski 1 zł; Julian Osowski 1 zł; Władysław Wilczek 1 zł; Piotr Kujawa 1 zł; Roman Grada 0,50 zł; razem 43,50 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 125 zł.

Na bezrobotnych: Personal męski firmy Gmurowski i p. J. 27 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 37 zł.

Na oltarz św. Antoniego w kaplicy polskiej w Bazylice N. M. P. w Nazarecie: 102 zł wpłacono na konto 24550 P. K. O., dnia 16. 2. 31 r.; na nowo złożono: Felicja Duralska 10 zł.

Na wybudowanie łodzi podwodnej p. n. „Odpowiedź Treviranusowi”: Akademickie Koło Kujawskie przy Uniwersytecie Poznańskim 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 3914,68 zł.

Na walkę z gruźlicą: Zebrano na herbacie 10,30 zł.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Środa, dnia 4 marca 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 komunikaty; godz. 14.30 kwadrans Tow. Ziemianek Wielkopolskich; godzina 17.15 audycja dla dzieci w wyk. „Wujcia Czesia”; godz. 17.45 koncert popołudniowy (transmisja z Warszawy); godz. 18.45 świat ksiązek; godz. 19.00 w 40-tą rocznicę encykliki pap. Leona XIII „Rerum novarum” ref. p. t. „Program uroczystości w Polsce i zagranicą” (wygl. ks. C. Michalowicz); godz. 19.20 wiadomości z Bolszewji; godz. 19.30 radiogawęda żołnierska org. przez D. O. K.; godz. 20.00 „Silva rerum”; godz. 20.30 koncert muzyki popularnej. Wykonawcy: Orkiestra Bratniej Pomocy Pracowników Zakł. Miejsk. światła i wody pod batutą p. Sternalskiego, Janina Kulczycka, art. op. (sopran) Kajetan Kopyczyński (baryton), Julusz Kręglewski (gwizd), prof. Marjan Sauer (akomp.); godzina 22.00 sygnał czasu, komunikaty; godzina 22.15 muzyka taneczna z kawiarni „Espanada”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 14.30 dialog: „Rozmowa lekarza z matką” — „Sen dziecka”; godzina 15.50 radiokronika; godz. 16.15 program dla dzieci; godz. 16.45 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 „Kobiece postacie śląskie w ostatnich latach zaboru pruskiego”; godz. 17.45 koncert orkiestry P. R. pod dyr. Józefa Ozimińskiego; godz. 19.10 skrzynka pocztowa rolnicza; godz. 19.23 muzyka gramofonowa; godz. 19.40 Prasowy dziennik Radjowy; godz. 20.00 „Wśród ksiązek”; godz. 20.15 feljton muzyczny; godz. 20.30 koncert solistów: Irena Dubiska (skrzypce), Al. Michalowski (bas) profesor Ludwik Urstein (akomp.); godz. 21.05 kwadrans literacki: Jerzy M. Rytard; „Nie?” — nowela; godz. 22.00 feljton p. Janiny Dwernickiej; „Kwadrans w Joinville”; godz. 22.15 płyty gramofonowe; godz. 23.00 muzyka taneczna.

Dobry i zły odbiór detektorowy

W związku z próbami radiostacji raszyńskiej, otrzymało Polskie Radio już tysiące listów. Jedni piszą z oddalonych zakątków Rzeczypospolitej, iż otrzymują doskonały odbiór na detektor, inni znów w pobliżu Warszawy skarżą się, że odbiór mają słaby. Jeszcze inni, że odbierają doskonale Lwów i Katowice, a nie mogą na ten sam aparat odebrać Raszyna.

Należy ustalić fakt niezbity: radiostacja raszyńska nawet przy niepełnej mocy można usłyszeć zupełnie wystarczająco w promieniu 400 km, co wykazały sprawdzone badania, jak również szereg listów od radiosluchaczy. Rzecz jasna, że słuchając na detektor Poznań, nie możemy usłyszeć Raszyna, nie zmieniawszy cewki. Aby usłyszeć Raszyn, trzeba w tym wypadku zastosować cewkę o 100, 125 lub 150 zwojach. Drugim, bardzo ważnym warunkiem dobrego odbioru na detektor jest dobra antena i dobra ziemia. Antena musi mieć 40 do 50 mtr. długości, winna być zawieszona conajmniej na wysokości 10 mtr od ziemi, oraz dobrze izolowana od wszelkich zeteknięć. Detektor musi stać możliwie przy wejściu anteny do domu. Igielkę trzeba nastawić na najczulszy punkt kryształka. Uziemienie powinno być doprowadzone albo do wodociągu, lub do płyty żelaznej ocynkowanej, zakopanej w wilgotnej części ziemi w zetknięciu z wodami podskórnymi.

Kto tych warunków nie dotrzyma, niech lepiej nie traci czasu na wsluchiwanie się w dalekie jakies szmery w słuchawkach.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **A. B. Z.** Niech Pan zwróci się do rady nadzorczej przedsiębiorstwa. (K.)

— **R. A. M.** Wartość hipoteki (zwolnioną) razem z zaległymi odsetkami do końca 1924 r. — 8856 zł; od tej sumy dalsze zaległe odsetki. — W sprawie drugiej: gimnazjum nie wystarczy; syn Pański musiałby ukończyć uniwersyteckie studium chemii farmaceutycznej. (K.)

— **J. W. Poznań.** Może Pan. Należy zgłosić się do Izby Skarbowej, wydział emerytur i rent. Protezę dostarczyć musi. (ak.)

— **Wielkopolanin 26.** Jeżeli centralne ogrzewanie jest urządzone, lokator winien pokrywać z mocy ustawy o ochronie lokatorów rzeczywiste koszty ogrzewania w części, odpowiadającej stosunkowi jego

czynszu do czynszu ogólnego. Umieszczenie tego, lub nie, w kontrakcie, jest prawnie obojętne. Co do braku pralni, to ile używanie jej umcwiono kontraktem, a obecnie gospodarz jej nie dostarcza, można żądać obniżenia czynszu najmu o kosztą rzeczywiste saszzenia np w innym miejscu. To samo dotyczy sklepów. (ak.)

— **P. Anna Szafrańska.** Za ostatnie 6 miesięcy. (ak.)

— **Estede, Szamocin.** W pierwszej sprawie trudno coś poradzić: musi Pan sam zdecydować. 2) Zyje Pan w stanie ustawowym, to jest w społeczności użytkownika i zarządu. Za długi żony odpowiada mienie wniesione, jeżeli zostanie Pan zasądzony na ścierpienie egzekucji. Do przewłaszczenia mebli nie potrzeba żadnej formy, jednak jeżeli umowa była fikcyjna, może ulec zacepieniu. 3) Nie rozumiemy. W roku 1918 nie było jeszcze złotych. Spadkobiercy odpowiadają za zobowiązania spadkowe, o ile nie było konkursu co do spadku. 4) Jeżeli adres jest znany, można alimenty dla żony i dzieci uzyskać w drodze tymczasowego zarządzenia sądowego. „Dać rozwód” można u nas tylko w kinie i w romansie francuskim. Prawo nasze pozwala skarżyć małżonkowi o rozwód, jeżeli drugi małżonek dopuścił się pewnych przewinień. Złośliwe opuszczenie należy do tych przewinień. 5) Za czyny rozmyślne tak, również z niedbalstwa. 6) Co do korespondencji prywatnej niema żadnych prawnych postanowień językowych. 7) Trzeba płacić. (ak.)

„Dziś u Pani Meli” — oto tytuł rewji inauguracyjnej teatru „Dobry wieczór” przy ulicy Fr. Ratajczaka 21g. której uroczysta premiera odbędzie się w piątek 6 marca o godz. 8.30 wieczorem przy współudziale całego zespołu solistów z ulubienicą naszą p. Melą Grabowską na czele oraz baletu pod kierownictwem baletmistrza Jana Fabiana. Oprawę malarską przygotował art. mal. Zygmunt Dudo. Poza orkiestrą „Dobrego wieczoru” wystąpi w programie inauguracyjnym orkiestra 7 pułku strzelców konnych mających w Poznaniu już ustaloną opinię.

Bilety wcześniej do nabycia w kolekturze Loterii Państwowej J. Langera przy ul. Fredry, narożnik ul. Sew. Mielżyńskiego. Garderoba nieobowiązująca. zw 28 112

Grzegorz Fitelberg z Filharmonją Poznańską

IV koncert symfoniczny Filharmonji Poznańskiej, który odbędzie się w niedzielę, dnia 8 marca, w południe o godz. 12 w auli uniwersyteckiej, stanowić będzie nielada atrakcję. Przy pulpicie kapelmistrzowskiim stanie słynny polski dyrygent Filharmonji warszawskiej Grzegorz Fitelberg, którego nazwisko głośne jest poza granicami Polski. — Wielki talent tego świetnego dyrygenta publiczność nasza miała sposobność podziwiać podczas festiwalu muzyki polskiej, który odbył się z okazji P. W. K. Sprzedaż biletów w składzie cygar Szrejbrovskiego, ul. Gwarna 20, tel. 56-38. Bilety uczniowskie w ograniczonej ilości tylko w dzień koncertu, zw 28 096

Występ paryskiego zespołu komnatowego Kwartetu Krétt'y

Do Poznania zjeżdża świetny Kwartet Krétt'y, który poraz pierwszy zaprezentuje się naszej publiczności już w piątek, dnia 6 marca, o godz. 20 w sali Domu Ewangelickiego, ul. Wjazdowa 8.

Kwartet Krétt'y, w którego skład wchodzi: Robert Krétt'y I-sze skrzypce, René Costard II-gie skrzypce, Roger Méthén altówka, André Navarra wiolonczela, — zdobył sobie w krótkim czasie sławę jako jeden z najlepszych francuskich zespołów kameralnych, to też występy tego zespołu cieszą się wszędzie bardzo wielkim powodzeniem i uznaniem u publiczności. — Recenzenci wszystkich pism europejskich zachwyceni są pięknem brzmieniem instrumentów, świetnego zgrania, jak i wy-

Przez szybke

Homonimy

Cechą charakterystyczną Anglików są: kraciaste ubranie, fajka i spleen. Kiedy lord angielski popełni jakieś głupstwo, mówi się, że to spleen. Po polsku nazywa się to szpłin — krótko: ten pan ma „szpłina”. Słowa mające podobne znaczenie nazywają się pospolicie synonimami, słowa zaś o różnej treści, a jednakowym brzmieniu nazywają się homonimami. Naprzykład słowo kozioł ma kilka znaczeń: „w kozły broń!”, „jechać na kozle”, „uparty jak kozioł”, „kozioł chętnie idzie do kozy” (w przeciwieństwie do posta).

Ze swojej „homonimowości” korzysta chętnie król hiszpański popularnie Alfonsem zwany. Grał naprzykład kiedyś w pokiera z Primo de Riverą. Licytuje wysoko. Wreszcie król zamyka.

— Mam cztery asy! — powiada Primo.

— A ja pięć króli!

— Niemożliwe — wybucha generał — przecież są tylko cztery króle.

— A ja to pies?! — powiada z przeproszeniem Alfonso. I wygrał.

sokiego poczucia stylu wykonywanych utworów. Ze szczególnym pietyzmem piełgnuje Kwartet Krétt'y muzykę francuską, którą jako paryżanie najlepiej odczuwają, a że w programie piątkowym znajdują się dwa kwartety francuskich kompozytorów, jak Debussygo i Ravela, będziemy mieli sposobność podziwiać mistrzowskie wykonanie tych utworów. Melomani tej szlachetnej sztuki, jaka jest muzyka kameralna, będą mieli nową, po długim czasie, sposobność przeżywać wzniosłe chwile na piątkowym koncercie. Sprzedaż biletów w cenie 3—8 zł w składzie cygar Szrejbrovskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38. Bilety uczniowskie tylko przy kasie w dzień koncertu, zw 28 062

HANKA ORDONÓWNA, najslawniejsza polska pieśniarka ulubienica stolicy, wystąpi dwukrotnie w sobotę 7-go i w niedzielę 8-go marca b. r. o godz. 11 wieczorem w teatrze „Słońce”

HANKA ORDONÓWNA, która niebawem już pozegna się na stale ze sceną, jest znana i popularna w Polsce i zagranicę. Poprostu trudno dorzucić jeszcze słów parę do tego całego mnóstwa hymnów i dytyrambów, których nie szczędzi znakomitej artystce prasa polska i zagraniczna. W jej ustach piosenka gra wszystkimi kolorami tęczy, przenika do głębi serca i duszy, rozmarza i oszołamia, potrafi zmusić do śmiechu i łez. To jest siła i tajemnica Ordonki i to jest jej wielkim atutem w grze z publicznością.

HANKA ORDONÓWNA wystąpi w naszym mieście tylko 2 razy w otoczeniu swego zespołu, z niezrównaną komiczką BETCHEROWĄ i świetnym baletem KOROZYŃSKA — ŚNIEŻYŃSKI na czele. — Akompanjament JERZY BORUŃSKI.

Uprasza się o wcześniejsze zakupywanie biletów po cenach przystępnych w składzie cygar Szrejbrovskiego, Gwarna 20, tel. 56-38. zw 28 116

Teatr Wielki

DZIŚ — „Flotek z Montmartre’a”. Środa, 4. 3. „Młyn djabełski”. Czwartek, 5. 3. „Traviata”. (Gość. występ p. Bandrowskiej) Piątek 6. 3. „Holender tułacz”. Sobota, 7. 3. „Cyganeria”. (Gość. występ p. Bandrowskiej). Niedziela, 8. 3. popołudniu „Siła przeznaczenia”. Niedziela, 8. 3. wieczorem „Orłow”. Poniedziałek, 9. 3. „Holender tułacz”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Sprzedaż biletów w biurze ogłoszeń „Par” ul. 27 Grudnia 18, od godz. 10 do 17. W niedzielę i święta w Teatrze Wielkim od godz. 11.30 do 13.45.

Teatr Polski

DZIŚ — „O żonach złych i dobrych”. Środa, 4. 3. „Pani ministrowa”. Czwartek, 5. 3. „O żonach złych i dobrych”. Piątek, 6. 3. „Gwiazdki z nieba” — premiera. Sobota, 7. 3. „Gwiazdki z nieba”. Niedziela, 8. 3. o godz. 15 „Pani ministrowa” — ceny zniżone. Niedziela, 8. 3. wieczorem „Gwiazdki z nieba”. Poniedziałek, 9. 3. „O żonach złych i dobrych”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety poprzednio nabyć można w kasie teatralnej.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Pan Lamberthier” (premjera). — (Występ gość. Al. Węzierki). Środa, 4. 3. „Pan Lamberthier” — występ gościny Al Węzierki. Czwartek, 5. 3. „Pan Lamberthier”. — Występ gościny A. Węzierki. Piątek, 6. 3. „Pan Lamberthier” — występ gościny A. Węzierki. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Oczywiście, to nie jest uczciwa gra. Bo cóż to jest właściwie król? Walet żołędny.

Wogóle nie lubię homonimów. A teraz tworzy się ich coraz więcej. Starym uczciwym słowem nadaje się nowe znaczenie. Tak samochód np. pi je benzynę i żre kilometr. Apetyt stracić można. Albo „zadzwoń do pana” — znaczy teraz „będę z panem mówił telefonicznie”.

Od niepamiętnych czasów wiadomo było, że jeśli człowiek pisze „św.” to znaczy święty. Był św. Francisz. k. św. Kordula i św. Placyd.

Od św. Jana można się było kąpać w rzecze, a na św. Sylwestra tłukło się szyby wystawowe na pl. Wolności. A teraz?!

Proszę wziąć pierwsze lepsze sprawozdanie sądowe. Znajdzie pan tam św. Honsendufta, i św. Mądralę. Skąd ta kanonizacja?

To są homonimy, proszę pana. Pi-sze się jednakowo, a znaczenie jest różne. Św. Stanisław Kostka i św. Anasazy Piętka pisze się jednakowo, a czyta się i rozumie inaczej. Homonimy!

„Szpłina” dostać można. X. Awery.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

PO OTWARCIU WYSTAWY „RYTU” I „ŁADU” W POZNANIU

W niedzielę, o dwunastej w południe sale Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych zapelnily się miłośnikami sztuki, którzy zjawili się na otwarcie okrzęnej Wystawy Instytutu Propagandy Sztuki, obejmującej tkaniny i ceramikę „Ładu”, grafikę „Rytu” oraz rzeźby Henryka Kuny. Przybył prezydent m. Poznania Cyryl Ratajski, województwo reprezentował radca dr. Nikodem Pajzderski, między innymi obecni byli liczni przedstawiciele poznańskiej plastyki, dyrektor Państw. Szkoły Zdobniczej Karol Maszkowski i profesorowie tejże Szkoły, reprezentanci prasy, rzecznicy instytucji i t. d.

Wystawa zajmuje wszystkie sale, a część okazów tkackich znajduje się i w korytarzyku przed wejściem do pierwszej sali. Ściany są zawieszane przepięknymi kilimami, makatami i portjerami „Ładu”, w pierwszej sali pod ścianami ustawiono na półkach wytworną ceramikę. Między okazami zdobnictwa tekstylnego wiszą przepyszne drzeworyty wielo- i jedno barwne, wykonane przez członków zrzeszenia „Ryt”. Rzeźby są porostawiane po wszystkich salach. Wszystko dostrojone do bardzo wysokiego poziomu. Jest to wystawa wzorowa jako typ pokazu, w którym żaden szczegół nie sprawdza patrzącego na bezdroża niższego gustu. A bywa to często, gdy wybitne dzieła sztuki spotyka się w tysiącach lokalu obok miernot, nie odpowiadających temu minimum wymagań, techniki i wogóle treści artystycznej, bez którego o sztuce nie można mówić.

Należy się spodziewać, że tak pouczająca i tak ciekawa wystawa będzie licznie zwiedzana. Kształci ona dobry smak w urządzaniu wnętrz mieszkaniowych i pokazuje nam jak wysoko stanęło obecnie polskie rodzime zdobnictwo i polska grafika.

NAUKA

Profesura honorowa Ze Lwowa piszą nam: Znakomity geograf, prof. dr. Eugeniusz Romer, przeszedł, jak wiadomo, w stan spoczynku. Obecnie Prezydent Rzeczypospolitej zamianował dr. Eugeniusza Romera profesorem honorowym Uniwersytetu Jana Kazimierza. (In)

POZNAŃSKIE OBRADY NAUKOWE.

Posiedzenie Naukowe i Walne Zebranie Poznańskiego Polskiego Towarzystwa Botanicznego odbędzie się w środę, dnia 4 marca, o godz. 18-iej w sali wykładowej Coll. Raciborskiego, ul. Słowackiego 4-6, parter, z następującym porządkiem dziennym: 1. Referat: Prof. Dr. K. Stecki — Sporządzenie nad rozmieszczeniem Różnecznika złotego (Azalea pontica na Wolyniu. 2. Sprawa Sekcji Botanicznej na Zjeździe przyrodników i Lekarzy w Poznaniu w r. 1933. 3. Sprawozdanie Zarządu. 4. Wybór nowych władz.

V Zebranie Wydziału Lekarskiego T. P. N. Iacznie z Towarzystwem Ginekologicznym odbędzie się w piątek, dnia 3 marca 1931 r., o godz. 20.15 w sali wykładowej Kliniki Dermatologicznej U. P. (Szpital Miejski III. p.) z następującym porządkiem obrad: 1. Komunikaty Zarządu. 2. Pokazy. 3. Dr. Hoffmann: Rzućwarka porodowa na podstawie materiału Kliniki Poznańskiej. 4. Dr. Grabska: Przypadek ciąży wewnątrz- i zewnątrz-macicznej. 5. Dr. Ryglewicz: Postępowanie w wypadkach wypadnięcia powiny na tle materiału Kliniki Poznańskiej. 6. Dr. Cierkowska: Lekki skurczowe i ich działanie uboczne zależne od konstytucji. 7. Dr. Walczak: Przepukliny sznura powinowego.

XIX posiedzenie naukowo-administracyjne Instytutu Zachodnio-słowiańskiego odbędzie się w środę, dnia 4 marca o godz. 18 w sali 31 Collegium Maius.

Porządek dzienny: I. Część naukowa: Referat p. prof. dr. Z. Wojciechowskiego p. t. „Ze sławistyki i badań nad wschodem niemieckim w Niemczech, cz. II.” Dyskusja. II. Część administracyjna. Goście mile widziani.

RUCH REGIONALISTYCZNY

„Budzące się Grodno”. W dwu ostatnich zeszytach „Tęczy” zamieścił p. Witold Hulewicz ciekawy feljton regionalny pt.: „Budzące się Grodno”. Po krótkim streszczeniu dziejów Grodna, aż do chwili odzyskania niepodległości, autor informuje o rozwijającym się ruchu kulturalnym w tym mieście. W miarę zasobów finansowych prowadzi się odbudowę Zamku królewskiego, w którym mieści się Muzeum państwowe. Miasto zajęło się teatrem, organizując go, jako zespół objazdowy. Rozwija się również ruch literacki, czego dowodem wizyty wymienne z towarzystwami literackimi Wilna i stolicy, wreszcie ustanowienie nagrody literackiej. Magistrat przystąpił do wydawania „Biblioteki historycznej Grodna”: istnieje w Grodnie ogród zoologiczny i botaniczny. Mimo ciężkich warunków Grodno kulturalnie budzi się do życia. (Lk)

Z NASZYCH REGJONOW

„WESELE NA KUJAWACH”

Włocławek, 1 marca.

Nasze regionalne „Wesele na Kujawach”, acz przyszło po słynnym kurpiowskim, góralskim, sandomierskim i in., nie ustępuje im a może przewyższa nie tylko autentycznością, bo i tamte były autentyczne, lecz starannym unikaniem nadmiernej teatralności. Ułożył je prof. Tadeusz Kurpiński, artysta malarz, rdzenny Kujawiak, wykonują również sami Kujawianie, (to także niemała gwarancja), meble, tkaniny, barwne talerze, stroje — wszystko autentyki.

Obrazów ma „Wesele” pięć: zrekowiny, zaprosiny družbów na wesele, błogosławiny, wesele i oczepiny, wreszcie poprawiny.

W „Zrekowinach” zapoznajemy się z postaciami biorącymi udział w „Weselu”. Jest to wieczór, po pracy schodzi się do izby ojców przyszłej Panny Młodej grono dziewczuch, za chwilę wpadają chłopaki i „Swaty”, dwa nieodstępne kumy, jeden dużo gada i do oracyj się zbiera, a drugi, pociągając do brzozy z flaszki. Po wstępnych oracyjach i śpiewach, sprowadzają Pana Młodego, który z butelką wódki wkracza na izbę, a z zapieca wychodzi Jagusia, do której szwacha szepcze „Kiej bydziesz piła, chluśnij mu w oczy, cohy un płakoł na Cię nie Ty na nieżu!” Jagusia przepija oblewając go wódką (co jednak i on czyni) — tańczą zrekowinowego wśród przyspiewki:

A nagaboł kumor muche, nagaboł, nagaboł
Kupił ci i matery na kabot, na kabot

Po oracji swata I. — tańcem i śpiewem kończy się akt I-szy. Obraz II. — dzieje się na proscenium. Dwaj družbowi odświętnie przybrani, przepasani ręcznikami, z bukietami kwiatów i batami — wraz ze skrzypkami zapraszają na wesele „i na dzień i na dwa dni to wesele bydzie ładni”. Obraz III. — to „Błogosławiny”. — Druhny ubierają Pannę Młodą do ślubu i śpiewają sadowiąc ją na dzieży chlebnej:

Usiadła Jagusia na białym kamieniu
Opuszcila włosy na prawym ramieniu.

Wychodzą druhny i družbowie po Pana Młodego, starzy zostają i radzą nad przyszłością swych pociech — następuje charakterystyczny targ o wiano Panny Młodej. Gdy młodzi stanęli w progu następują uroczyste błogosławiny, podczas których swat I. wygłasza wspaniałą orację.

Panna Młoda żegna się z wszystkimi, a nawet ze sprzętami w izbie i po chwili ze śpiewem wsiadłego i „marsiem” sadowi się wszyscy na wozie i jadą do kościoła.

Obraz IV. — to „Wesele i oczepiny”. Państwo Młodzi i goście wracają od ślubu. Za chwilę taniec — „chodzony”. Starszy družba jako mistrz ceremonii śpiewa:

A co Kujaw, to Kujaw
Każdy Kujawiok do zabawy.
Co Kujawiok w poście zjado,
Tego ślacheć nie posiada,
Groch, kapuść, kasze, kluchy
Kujawioki chłopy zuchy.

Po obrzędzie weselnym i po „prezentańcowaniu” walca — następują „oczepiny”. Przewodniczy szwacha, która czepi Pannę Młodą, wyśpiewując szereg przepięknych „chmieli”. A kiedy Panna Młoda przybrana została już w czepkę družbowie wykupują ją, składając pieniądze na czepkę.

Obraz V. — „Poprawiny”. Goście weselni bawią się na „poprawinach”. Wszystko rozmarzone, nastrojone, każdy chłopak swej dziewczuchy się trzyma. Nawet Jacek Jakała z Wikta (starszą druchną) pogodzili się, miłość swą wyznali — znowu radość w gromadzie, bo będzie drugie wesele.

Jasiek zaspany gramoli się ze stodoły, Jagna też wychodzi jakoś niewyraźna — zaczyna się znowu zabawa i taniec. Po chwili druhny zawodzą pieśń przed wyjazdem Panny Młodej z domu rodzicielskiego:

Już wyjeżdżum matulińko z podwórka
twygo,
I lzy leje okrutecznie, z syra szczyrygo itd.

Kończy się wesele i poprawiny Kujawiakiem, który jest smutny i wesoły naprzemian. Jak samo życie.

J. Z.

WALKA ATLETÓW I REWJA ORLÓW

(Z powodu konkursu na pomnik Niepodległości w Gdyni).

Warszawa, 2 marca.

Wiadomo z dzienników o rozstrzygnięciu konkursu na pomnik Niepodległości w Gdyni, wiadomo też z opinii sądu konkursowego, że konkurs ten nie dał wyników. To też trudno jest się dziwić opinii, że nie może oprzeć się komentowaniu tej sprawy, zwłaszcza, że zgodnie z warunkami konkursu, pomimo wyniku negatywnego, nagrody wypłacono i to nagrody niebyłej, bo wynoszące po kilkanaście tysięcy złotych!

Tu i owdzie padły nawet głosy o marnotrawieniu grosza publicznego. Natomiast nie każdy wie o tem, że bezpośrednio po ogłoszeniu tego konkursu Rada Naczelna Związku Stowarzyszeń Architektów Polskich wystąpiła do organizatorów tego konkursu z przestroga, w której przepowiadała dzisiejszą smutną rzeczywistość.

Na czem opierano te przypuszczenia? Dlaczego konkurs, w którym wzięło udział kilkudziesięciu najlepszych artystów polskich, przemienił salę rzeźby na Wydziale Architektury Politechniki Warsz., w jakieś straszliwe nekropolis? Odpowiedź prosta: Nadmiar literatury. Warunki konkursowe, same przez się były pomnikowo głupstwa. Czytaliśmy w nich takie kwiatki:

Pomnik ten, który będzie wzniesiony z dobrowolnych ofiar publicznych, ma być uczczeniem chwalebnej pamiętki dziesięciolecia odrodzenia Państwa Polskiego i zjednoczenia ziem Jego i wód oraz znakiem tężny i świetności Narodu Polskiego. Nie ma być on jednak symbolem chwały z powodu odzyskania dostępu do morza, ani dumnym stwierdzeniem faktu dotychczasowych powodzeń naszej pracy i polityki morskiej. Nie ma to być zatem pomnik przeszłości, lecz pomnik przyszłości. Ma to być symbol obowiązku naszego i pokoleń następnych, rozwijania twórczej pracy na polskim wybrzeżu i stwierdzenie, iż niema zjednoczonej Polski bez własnego, nieskrepowanego Bałtyku!

Nie dwanaście tysięcy, ale sto tysięcy można śmiało zaoferować temu, kto zdoła tak skomplikowane myśli zawrzeć w latarni morskiej, bo, po odsączeniu serwatki literackiej, ten mniej więcej sens miał tworożek warunków konkursowych: „pożądaniem jest aby pomnik służył także jako latarnia morska”.

Łatwo się domyślić, jakie pomysły zaczęto lepić w gipsie! Ma być! Nie ma być! Ma być! Nie ma być! — płała się po zbolalych głowach rzeźbiarzy i architektów. Niejedni już chcieli rzucić zaczęta pracę, ale ponętny wykaz nagród umieszczony na końcu warunków nie wypuszczał ofiary ze swych sidiel. Temat literacki, to zmore sztuk plastycznych. Nie uchronili się przed nią nawet najwięksi. Stanisław Witkiewicz opowiadał anegdotę („Sztuka i Krytyka”) o zabawnym komentarzu, w jaki niezbyt biegli w historii Polski Francuzi, zaopatrzyli wystawionego w Paryżu „Rejtana”. Wedle paryskiej wersji, Polacy wyrzucają za drzwi postać turcklego!..

A przecież w malarstwie sprawa jest stokrót łatwiejsza niż w architekturze! Dlaczego nikt nie żąda od gmachu kościelnego żeby symbolizował nieśmiertelność duszy lub ideę odkupienia, czy jakiegokolwiek cnoty ewangeliczne? Poprzestajemy na tem że chcemy, żeby był piękny, a i to okazuje się aż nadto często żądaniem zbyt wygórowanem. A cóż dopiero: „Symbol stwierdzający, iż niema Zjednoczonej Polski bez Bałtyku...”

Na jednym z projektów latarnię zaopatrzoną w pomost, na którym stoi dwóch mocno gestykulujących atletów; jeden zdaje się zachęcać drugiego, żeby skoczył do wody, tamten gorąco protestuje. Nasuwa się przypuszczenie, iż niezbyt mu odpowiada ułatwiony dostęp do morza. Ktoś inny zaprojektował latarnię w kształcie olbrzymiej żaglówki żelazobetonowej. Ten spełnił warunki konkursowe o tyle, że istotnie projekt jego nie jest symbolem chwały z powodu odzyskania dostępu do morza. Jest bardzo wiele projektów wystrzegających się stwierdzenia faktu dotychczasowych powodzeń naszej pracy i polityki morskiej, a czynią to w sposób zaiste rozbijający. Gdyby Orzeł Biały sprzykszył sobie piękną ale co nieco monotonną czynność reprezentowania

Rzeczypospolitej Polskiej na herbie, znalazłby w Gdyni zajęcie aż nadto urozmaicone. Autorowie projektów konkursowych przewidzieli dla niego sporo ćwiczeń gimnastycznych. Liczyli się nawet z tem, że zechce założyć rodzinę, gdyż w wielu projektach pojawia się w dwoistej, troistej postaci a nawet i w liczniejszym gronie.

Żart na stronę! Są pewne formy, które, pomimo walorów estetycznych, nie przestają być nigdy symbolem. Takt artystyczny zaleca artystom w takich razach jaknajdalej idącą ostrożność. Nadużywanie godeł państwowych, tak samo jak symbolów religijnych, obniża ich znaczenie do roli motywu, nie daje żadnych ułatwień artysty, natomiast wielką szkodę wyrządza samej idei. Przed rokiem oglądaliśmy plon konkursu na kościół Opatrzności Bożej. Salę wystawową zalała wówczas powódź krzyżów. Na jednym z projektów naliczyłem ich kilkaset. A przecież, samotny krzyż przy drodze stokrót większe czyni na mnie wrażenie! Obecnie rozorliło się w Warszawie. Białe orły, jak gwiazdy rewjowe rozwijają i zwijają skrzydła, chodzą po wybrzeżu niby po scenie, dźwigają ciężkie bloki cementu, uginając się pod brzemieniem „wyzwolenia”. Czasem wyręcza je jakaś dama w długiej szacie (Polska?) rzadziej atleta!..

Smutne wyniki konkursu źle ogłoszonego. Organizatorzy twierdzą, że miał być pomnikiem przyszłości. Jeżeli wizja przyszłości polskiej sztuki tak smutno się przedstawia naszym artystom to gotów byłbym poprzeć — niemieckie projekty rewizjonistyczne!

Dr. Lech Niemojewski.

DAWNE BUDOWNICTWO ŚLĄSKIE BYŁO BUDOWNICTWEM POLSKIM

Konserwator zabytków i dyrektor Muzeum katowickiego dr. Dobrowolski zajął się w „Zaraniu Śląskiem” pytaniem, jaki związek zachodzi w budownictwie drewnianem między kulturą ogólnopolską, a śląską? Wygłosił on mianowicie na zjeździe konserwatorów w Krakowie referat p. t. „Zabytki sztuki woj. śląskiego i ich znaczenie dla nauki”, i w „Zaraniu” obecnie go powtórzył. Ciekawe są jego wywody i godne uwagi.

Architektura śląska, której najwięcej zabytków przechowały powiaty pszczyński i rybnicki, jest czysto prowincjonalna. Charakterystyczna przez swój konserwatyzm i prostotę form. Najstarsze zabytkami są: romańska kaplica zamkowa w Cieszynie, gotycki zamek w Grodźcu, oraz szereg kościołów z XIV i XV stulecia. Polskość śląska przejawia się najlepiej w gwarze i w budownictwie drewnianem, w tym też kierunku należy zorientować badania naukowe. Dotychczas bowiem zarówno badania polskie jak niemieckie były powierzchowne, niemieckie zaś, w dodatku, kierowały się tendencyjnością. Najlepszą z prac dotychczasowych jest broszura prof. Strzygowskiego o kościołach drewnianych w Bielsku-Białej.

Monografię na ten temat przygotowuje obecnie Muzeum Śląskie w Katowicach. Przedewszystkiem trzeba będzie stwierdzić, czy zachowane na Śląsku zabytki architektury powtarzają się i w jakiej mierze; będzie to kwestia form, właściwych architektury starosłowiańskiej, a w szczególności polskiej. Dr. Dobrowolski określa typy budowli śląskich, omawia charakter architektoniczny kościołów, stwierdzając, że szczególnie interesujące bywają w świątyniach takich wieża, prezbiterjum i dzwonnica. W wyniku dochodzi do stwierdzenia, że budownictwo śląskie jest fragmentem budownictwa ogólnopolskiego i że na śląską architekturę drewnianą silnie oddziaływały trzy czynniki: Wielkopolska, oraz djececja krakowska wraz z Podhalem. (A. J.)

Pisma nadesłane

„Tęcza”. Zesz. 9. Treść: S. Jarkowski: „Dziennik nie Wiecznik”. — J. Wiktor: „Gielda na Parnasie”. — M. Ruszczyńska: „To, czego nam potrzeba”. — ski: „Kaplica na Kahlenbergu”. — (st. w.): „Małasta-owie z Rimini”. — J. Roman: „Nowa sztuka nadchodzi”. — W. Hulewicz: „Budzące się Grodno”. — Lach: „Gumowy czas”. — A. J. Polczyński: „Przeloty”. — Notatki. — W. Noskowski: „Życie teatralne”. — Światłocienie. — Powieść i nowela. — Rozrywki umysłowe.

Protest zbiorowy z powodu Brześcia

Do protestu zbiorowego z powodu Brześcia przystąpili w dalszym ciągu:

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

Grodziczno. Krezymon Jan, rolnik — Krezymonowa Walerja — Krezymonówna Anna — Krezymon Jan — Błaszowski Jan, rolnik — Błaszowska Marta — Rogożyński Franciszek, rolnik — Rogożyńska Anna — Urbański Józef, rolnik — Urbańska Apolonja — Urbański Antoni — Urbańska Marianna — Kliniewski Ksawery, rolnik — Kliniewska Konstancja — Szczepański Józef, rolnik — Szczepańska Zuzanna — Szymański Anastazy, rolnik — Szymańska Franciszka — Mantowska Józefa — Mowieńska Anastazja — Mowieńska Marianna — Jaroszewski Józef, rolnik — Jaroszeńska Anna — Jaroszewski Jan — Zapolski Józef, rolnik — Zapolska Monika — Montowski Alfons, rolnik — Graszek Wacław, rolnik — Maliszewski Władysław, rolnik — Maliszewska Weronika — Kamiński Jan, rolnik — Kamińska Wincenta — Kamiński Antoni — Łukaszewski Marjan, rolnik — Łukaszewska Konstancja — Łukaszewski Feliks — Licznarski Jan, rolnik — Licznarska Anastazja — Ornowski Teofil — Ornowska Klara — Bukowski Jan, rolnik — Bukowska Klara — Bukowska Juljanna — Bukowska Marianna — Szczepański Jan, rolnik — Szczepańska Konstancja — Szczepańska Anna — Hoffman Władysław, rolnik — Hoffman Michał — Hoffman Stanisław — Hoffman Konstancja — Hoffman Jadwiga — Zakrzewski Ignacy, rolnik — Zakrzewska Marianna — Banacka Barbara — Markuszewski Franciszek — Markuszewska Teofila — Markuszewski Stanisław, rolnik.

WOJEWÓDZTWO POZNAŃSKIE

Borek: Dr. Chojnacki — Sobański Franc., dekarz — Śpiączkowska Józefa — Śpiączkowska Genowefa — Śpiączka Józef — Tomiczak Jan, m. siodlarski — Mensfeldowska Marja — Mensfeldowska Czesława — Mensfeldowska Marja — Mensfeldowski Walenty, m. bednarski — Urbański Stefan — Jędrkowiakowa Z. — Jędrkowiak Franc. — Jędrkowiak Stanisław, m. kolodziejski — Tomaszewski Kazimierz, kupiec — Łukowczyk Feliks, m. kolodziejski — Skrzypczak Fr., m. krawiecki — Goździewicz A. — Maleszka J. — Goździewiczowa Z. — Łukowczyk A. — Gruchała St., emer. urzęd. P. P. — Ciachowska Józefa — Ciachowski Walerjan, m. rzeźniczy — Wawrzyniak Fr. — Wawrzyniak Jan — Wawrzyniak Jadwiga — Sobański Ed. — Sobańska Ewa — Szelczyńska Z. — Kruszecki St. — Kruszecka St. — Wycisek Leon — Ludwiczak Fr. — Ludwiczakowa K. — Piskorski J. — Piskorska A. — Urbański Aleksander — Urbańska Stan. — Urbańska Franc. — Urbańska M. — Urbańska W. — Mensfeldowska Leokadja — Mensfeldowska Franciszka — Raczak Józef — Raczak Stanisław — Raczak Stefan — Ciachowska M. — Ciachowska G. — Ciachowski J. — Duszyński Hieronim — Duszyński Hipolit — Kozłowski Maksymilian — Kozłowska Jadwiga — Kapuścińska St. — Kapuścińska M. — Kapuścińska T. — Szymkowiak Józef — Szymkowiak Irena — Sikorska Rozalja — Majerowiczowa Janina — Majerowiczowa Stanisława — Plesińska Klara — Plesiński Józef — Michalski Fr. — Michalska A. — Michalska W. — Szurkowski W. — Szurkowski St. — Kresse Ludwik — Kressowa J. — Jankowska Zuzanna — Jankowska Marja — Jankowski Józef — Jankowska Joanna — Jankowska Zofja — Krzywosz Bartłomiej — Stawecki Jan — Stawecki Ant. — Stawecki Franciszek — Stawecka Katarzyna — Przybylak Ignacy — Przybylak Jadwiga — Mikolajczak Marja — Przybylak Michał — Przybylak Marja — Przybylak Bolesław — Muszyński Roman — Muszyńska Bolesława — Siekierkowski B. — Siekierkowska A. — Wawrzyński M. — Gąsiorowska — Kramarczyk M. — Wawrzyński A. — Bakowski Jan — Bakowska Seweryna — Walezyński Franciszek — Walezyńska Walerja — Walezyńska Zofja — Ciachowski Br. — Urbańska K. — Urbańska T. — Urbański M. — Maleski St. — Skrzypczak J. — Skrzypczak T. — Maleszka W. — Jędrkowiak L. — Gruchała Magdalena — Ciachowska W. — Rybicki J. — Weber T. — Weber Michalina — Kulczyńska Nepomucena — Piasecka Marja — Piasecki Teofil — Piasecki Mieczysław

Janowiec: Ks. Noak Teodor, dziekan — Ks. Meller Józef, wikary — Błażejowski Jan, kupiec — Tybiszewski Kazimierz, drogerzysta — Tybiszewski Mieczysław, pomocnik handlowy — Józefiak Marjan, mechanik — Lupa Franciszek, mistrz siodlarski — Józefiakowa Marja — Sucharski Mieczysław, kupiec — Frackowiak Magdalena — Górski Czesław, siodlarz — Maleski Stanisław, pom. krawiecki — Daniel Władysław, emeryt — Hądziak Julian, organista — Krawczak Józef, kowal — Ziółkowski księgarz — Herwart Aleksy, kupiec — Friedel Józef, pomocnik handlowy — Wiźniak Józef, mistrz obuwniczy — Zieleniewicz Fr. — Tylewski Jan, dentysta — Flanz Hieronim, zegarmistrz — Bednarek Józef, rolnik — Sypniewski Stanisław, robotnik — Błażejowski Bogdan, pomocnik handlowy — Pawlak Walenty, robotnik — Pomin Franciszek, mistrz blacharski — Dunajski Julian, mistrz krawiecki — Kwapiszewski Ludwik, mistrz krawiecki — Jankiewicz Maksymilian, kupiec — Kędziński J. — mistrz kowalski — Kubacki Teofil, pom. fotograficzny — Nowakowski Józef, rolnik — Adanowicz Franciszek, mistrz kolodziejski — Wojciński Edmund, zegarmistrz — Pytel Marjan, piecownik — Wiśniewski Wawrzyniec, rolnik — Pijanowski Antoni — Kubicki Stanisław, bednarz — Grzybowski Stanisław, robotnik — Rosowski Ignacy, robotnik — Czosnowski Wacław, mistrz piekarski — Czosnowska Wanda — Strzelecki Józef, rolnik — Pruss Jan, robotnik — Pruss Wiktor, obuwnik — Goliński Teofil, obuwnik — Grzybowski St. II — Aron Stanisław, szklarz — Niewitecki Stanisław, mistrz stolarski.

Ostrów: Piechorek Antoni, urzędnik przyw. — Piechorkowa Pelagja — Piechorkowa Franciszka — Pawlicki Jan — Mientze Władysław — Krzyśkiewicz Józef — Krzyśkiewiczowa Stefanja — Płociennik Roch — Płociennikowa Stefanja — Płociennikowa Marja — Drygas Jan, szofer — Kubicki Roman — Lulkiewicz K. — Lulkiewicz St. — Majchrzak — Maleska L. — Motyl Mikołaj — Michalowicz — Magdański — Michalak A. — Pankowiak Michał, mistrz malarz — Płonczyński Edmund — Szczepaniak M. — Szerkowski Tadeusz — Stępniewski Piotr — Rychlewski Wł. — Szyniszewski Stefan — Sobczykowa H. — Szczap St. — Stagerowicz Wł. — Spychałowicz — Standowska A. — Stankowski M. — Sobczyk Franc. — Urbaniec Franc. — Wrobiński Wacław — Woschke Zigm., rzeźnik — Wrobińska Zofja — Zórawski W. — Sowiński Stanisław — Sowińska Marja — Zawadzki Józef — Krysiak Antoni, ślusarz — Heutschke Alfons, kupiec — Fojt Franciszek, kupiec — Fojtowa Marja — Fojtkowiak Feliks, ślusarz — Rypiński Tadeusz, kupiec — Herczyński Antoni, rzeźnik — Hangolewski Andrzej, m. rzeźniczy — Hangolewska Pelagja — Stasiński Stanisław, ślusarz — Stasiński Czesław, kelner — Stasińska Jadwiga — krawcowa — Turowski Józef, pom. kupiecki — Kapel N. — Turek Stefan, zbożowiec — Kotusiński Marjan — Pawłowski Tadeusz, ekspedjent handlowy — Wojtysiak Franciszek, kominiarz — Czerwiński Sylwester — Wojciechowski Marjan, kupiec — Drygas Kazimierz, kupiec — Wilkański Kazimierz, kupiec — Wiśniewski Franciszek, inkasent — Wiśniewska Helena — Pawlicki Roman, urzędnik bank. — Maciejewski Bronisław, handlarz — Pawłowski Roman, urzędnik bank. — Niepolewski Kazimierz, biurowy — Majewski Józef, urzędnik — Górecki Marjan, obuwnik — Krysiak Stanisław, pom. kupiecki — Zawielak Kazimierz, kupiec — Głodek Tadeusz, zbożowiec — Petrykowski Florjan, handlowiec — Klimkiewiczowa Franciszka, wdowa — Klimkiewiczowa Barbara — Radajewski Piotr, rzeźnik — Smigielski Mieczysław, kupiec — Gilarski Stanisław, obuwnik — Gilarska Franciszka — Obarski Stan., fryzjer — Obarska Aniela — Quovs Florjan, pom. kupiecki — Gubiński Henryk, pom. handlowy — Bielawny Stanisław, kupiec — Szymkowiakowa Stanisława, kasjerka — Bielawny Stanisław, kupiec — Kierzek Kazimierz, pom. kupiecki — Pawlak Stanisław, pomocnik krawiecki — Grzesiak Jan, krawiec — Gołach Jan, pomocnik kupiecki — Neyman Marecki, kupiec — Neymanowa Jolenta — Wesolowski Tadeusz, kupiec — Wesolowska Antonina —

Chojnacki Ignacy, m. rzeźniczy — Chojnacka Władysława — Kubiak Antonina — Namysł Stanisław, kupiec — Namysłowa Elżbieta — Jabłcki Ryszard, m. krawiecki — Jabłcka Józefa — Rynowiecki Ignacy, m. rzeźniczy — Rynowiecka Juljanna — Ratajczak St. m. krawiecki — Ratajczakowa — Wasilewski Czesław, kupiec — Wasilewski Hieronim, monter — Wasilewska Antonina — Wasilewska Bronisława — Osiewala Stanisław, maszynista — Osiewalowa Stanisława — Lis Idzi, magazynier — Lisowa Cecylja — Przybylska Marja — Wasielewski St., gastronom — Kubiak Roman, szewc — Fluder Piotr, krawiec — Cichy Józef, krawiec — Hindlerowa, kupcowa — Jurkiewicz, krawiec — Szupin Idzi — Szupinowa Paulina — Świątek Antoni, obuwnik — Misierski Józef, kupiec — Kowal Ludwik, maszynista — Kowal Jadwiga — Matyśkiewicz Leon — Matyśkiewiczowa Aniela — Kałużna Marja — Kałużna Zofja — Mentwizanka Marja — Grzybowski Kazimiera — Szymczakowa Aniela — Szymczakówna Eleonora — Brodnicka M. — Brodnicka K. — Brodnicka Fr. — Brodnicka Wr. — Cwilichowa Michalina — Lisiak Jan — Sobczak Stefan — Sobczakowa Władysława — Sobczak Walenty — Latanowicz T., kupiec — Wielkoszówna Marja — Szymankiewicz Teofil — Goseńczyk Walenty — Biegańska H., ksiązkowa — Bątkiewicz Ludwik — Łacka Antonina, kantorzystka — Lorbatowska Eleonora, ksiązkowa — Gilarska Helena — Michałowska Irena — Michałowski Stanisław, kupiec — Kostrzewa Wojciech, kupiec — Małińska Helena — Małiński Mieczysław, kupiec — Bojarski Antoni, kupiec — Wilczyński Jan, bankowiec — Goński Antoni, sekr. adw. — Mieżyńska Marja, urz. bankowa — Janiakówna Zofja urz. bankowa — Majewski Józef, urz. bankowy — Pawlicki Roman, urz. bankowy — Ruszczyńska Kazimiera, urz. bankowa — Karolakówna Jadwiga, urz. bankowa — Sikorska Zofja — Skrzetuski Marjan, bankowiec — Fraszczak Leon, urz. bankowy — Adamkiewiczowa Helena — Sikora Wojciech, bankowiec — Kuntzowa Marja — Michalski Stanisław — Ziętkowski Wawrzyn — Fiedler Stanisław — Spychałowicz Aleksander — Nowak Jan — Majchrzycki Maksymilian — Bloch Paweł — Szymański Władysław — Stępniewski Piotr — Zamlewska W. — Pawłowski St. — Oszczak J. — Węclewski F. — Wnękowski — Rutkowski Jan — Rydzewski W. — Polak Idzi — Jakubczak St. — Sokołowski Leon — Sroczyński St. — Hoffmann St. — Witkiewicz Wł. — Hühnauf Ed. — Przybylski I. — Kujawa A. — Polski M. — Barankiewicz P. — Lyzończyk — Adamski — Sypniewski St. — Anczykowski Fr., drog. — Bloszczyński — Cepa Paweł — Figor Leon — Idzi Michał — Idziur Wojciech — Jankowski Wacław — Jüngst Tad. — Kaczmarek Jan — Kotowski Stanisław — Krawczyk Andrzej — Kubca J. — Kobza W. — Kobza Wł. — Kostrzewa W., kupiec — Kargel Edward — Lisiak Stefanja — Grzelak Fr.

Ślabomierz, pow. Żniński: Grzechowiak Bartłomiej — Grzechowiak Józef — Grzechowiak Andrzej — Grzechowiak Anna — Bała Marcin — Bała Agata — Bała Michał — Bała Jan — Bała Wiktorja — Bała Helena — Pietras Marcin — Pietras Pelagja — Nadolna Anna — Zolądkiewicz Rozalja — Zolądkiewicz Kazimiera — Kędziara Wojciech — Kędziara Marjanna — Kędziara Stanisława — Głóń Franciszka — Głóń Roch — Malak Konstancja — Malak Cezary — Malak Wanda — Malak Onufry — Bylska Marjanna — Bylski Stanisław — Napierała Stanisław — Napierała Władysław — Napierała Józef — Napierała J. — Napierała P. — Napierałówna Anna — Sucharski Michał — Sucharska Władysława — Fertykowski Józef — Fertykowska Agnieszka — Fertykowski Franciszek, robotnik — Wiśniewski Bernard, robotnik — Wiśniewska Jadwiga — Kobus Wawrzyn, robotnik — Kobusowa Anna — Domagała Maciej — Domagała Wiktorja — Bratkówna Helena, służąca — Smaruj Walenty, kolodziej — Smarujowa Michalina — Pietras Antoni I. rolnik — Felcyn Jan, rolnik — Felcynowa Marja — Ziętek Helena — Pietras Antoni II, rolnik — Pietrasowa Teresa — Pietrasowa Agata — Lewandowska Marjanna — Nowakowska Magdalena — Blarzan Jan — Śliwiński Kazimierz, rolnik — Śliwińska Antonina — Śliwiński Jan — Śliwińska Marja — Śliwiński Michał — Rochowiak Jan, rolnik — Rochowiak Stanisława — Rochowiakówna Marjanna — Rochowiak Wojciech — Rochowiak Izidor — Tarczyńska Pelagja — Unrużówna Marjanna — Felcyn Walenty, rolnik — Felcyn Anna — Felcyn Stanisław — Felcynowa Zofja — Felcynowa Marja — Felcyn Jakób — Kubiak Ignacy, rolnik — Kubiak Bronisława — Kubiak Marjanna — Kubiak Feliks — Kubiak Dyonizy — Kruska Marcin, rolnik — Kruszkowa Stanisława — Müller Agnieszka — Jaworska Konstancja — Kruszkówna Marja — Dobrzyńska Marjanna — Dobrzyńska Jadwiga — Dobrzyński Józef — Jeziorkowska Weronika — Jeziorkowski Rafał, robotnik — Sobczak Antonina — Pilarska Marjanna — Pilarska Weronika — Felcyn Stanisław, kowal — Felcynowa Anna — Fatkowski Szymon, robotnik — Wałkowska Urszula — Wałkowska Stanisława — Wałkowski Andrzej — Michalski Michał — Michalska Katarzyna — Nowakowska Franciszka — Nowicki Jakób — Nowicka Pelagja — Różański Jan — Niezwiecka Katarzyna — Szczepankiewicz Zofja — Szczepankiewicz Marek — Piotrowski Władysław, rolnik — Piotrowska Pelagja — Jurgowski Stanisław, rolnik — Jurgowska Katarzyna — Jurgowski Jan — Nowak Pelagja — Nowak Antoni — Wronkowski Walenty, robotnik — Kronikowska Katarzyna — Jeziorkowski Maciej, robotnik.

Przystąpienia dalsze należy przesyłać poniżej podpisanemu.

Komitet
z p. Wyczyński
em. starosta krajowy
Poznań, aleje Marcinkowskiego 29.

Do 31 b. m.

W sprawie zbiorowego protestu z powodu Brześcia poproszono nas o zaznaczenie, że po 31 b. m. będzie się ogłaszało nazwiska tylko tych, którzy przystąpią do protestu jeszcze w bieżącym miesiącu.

Zarazem stosownie do życzeń otrzymanych z rozmaitych stron, podajemy poniżej brzmienie owego protestu:

Sprawa brzeska okryła hańbą imię Polski i otworzyła chyba wszystkim oczy na to, jaką drogą kroczy się u nas, — na to, że zanika u nas coraz więcej poczucie uczciwości i sprawiedliwości, — na to, że bezprawie coraz szersze zatacza u nas koła, na to, że stoczymy się w przepaść, jeśli nie nastąpi wkrótce naprawa. Dlatego występujemy wszędzie i zawsze przeciw każdemu bezprawiu, — dlatego stanowczo zwalczamy na każdym kroku nadużycia i wymuszenia, — dlatego stanowczo i bezwzględnie domagamy się zawsze, by ustawy, rozporządzenia i zarządzenia jako też ich wykonywania odpowiadały zasadom praworządności, sprawiedliwości i uczciwości.

Za czasów niewoli dźwżyliśmy wytrwale i wysoko nieskalany sztandar Polski, — a teraz w wolnej Polsce doczekaliśmy się tego, że słowy i czynami kała się imię Polski.

Protestujemy przeciw temu wszystkiemu, — niechaj protestują wszystkie stany, stan duchowny i świecki, — niechaj protestują i kobiety i mężczyźni,

— protestujemy bez względu na pochodzenie, wychowanie, stanowisko i wykształcenie, — protestujemy w życiu publicznym, prywatnym i towarzyskim wszyscy bez względu na przynależność partyjną.

Chodzi przecież o naród cały, — chodzi o Polskę jako Państwo, — chodzi o zasady, bez których przestregania żadne nowożytnie Państwo nie może się długo ostać.

W styczniu 1931.

Sprawa traktatu handl. z Niemcami

Prasa warszawska zajmuje się w dalszym ciągu sprawą traktatu handlowego polsko-niemieckiego.

Sfery kupieckie bardzo krytycznie odnoszą się do traktatu. „Tygodnik Handlowy”, organ Stowarzyszenia Kupców Polskich, pisze:

„Reasumując momenty dodatni i ujemny należy stwierdzić, że pierwszym i najważniejszym dążeniem winno być osiągnięcie przez traktat konkretnych rezultatów dla rolnictwa. Jeśli polityka agrarna Niemiec to uniemożliwia, to główny cel traktatu odpada”.

W konkluzji „Tygodnik Handlowy” jest zdania, że

„rolnictwo z apatją, a przemysł i handel z niepewnością z różnawych przyczyn obawami patrzą w niepewną przyszłość normalnej współpracy z Niemcami”.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Giełda pieniężna w lutym

Sytuacja na rynku giełdowym w ubiegłym miesiącu nie zmieniła się. Słaby ruch w papierach procentowych niki obroty i minimalne zainteresowanie papierami dywidendowymi nadal charakteryzuje nasze giełdy pieniężne. Kurs akcji w ciągu ostatniego roku uległ znacznej zmianie, natomiast kurs papierów procentowych nie wykazuje poważniejszych strat. Tłumaczy się to z jednej strony ciężkim położeniem naszych przedsiębiorstw, z drugiej zaś strony (jeśli chodzi o papiery procentowe) wysokim oprocentowaniem oraz pewnością lokaty w papierach procentowych.

Kurs pożyczek państwowych w lutym wykazuje poprawę. Za 5 proc. Pożyczkę Konwersyjną płacono coraz wyższy kurs, który też poprawił się z 46% na 49% proc. wartości nominalnej. Podniósł się także kurs 4 proc. Pożyczki Inwestycyjnej z 90 na 96—95 zł za 100 zł nom.

Z dniem 1 lutego przestano oficjalnie notować starą 5 proc. Premjową Pożyczkę Dolarową (serja II), zaś nowa 4 proc. Premjowa Pożyczka Dolarowa (serja III) nie została jeszcze wprowadzona na Giełdę przez ministerstwo skarbu. W obrotach pozagiełdowych handlowano serją III „Dolarówki” po 46—48½—46 zł za nom. 5 dolarów.

Papiery Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego miały słabszą tendencję. Kurs 8 proc. listów dolarowych (starych) obniżył się z 90 proc. na 87% proc. wartości nominalnej, a przejściowo były one handlowane nawet po 86% proc. Na 8 proc. listy dolarowe w locie amortyzacyjne nie było nabywców, to też do notowania nie doszło.

Za 6 proc. listy żytnie Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego płacono początkowo 16,10, następnie kurs obniżył się na 14,25 zł, a pod koniec miesiąca podniósł się na 15 zł za 1 ctmr. Drobnym wahaniem podlegał kurs 4 proc. listów konwertowanych tegoż Ziemstwa; obracano je po 36—37½—36 proc. wartości nominalnej.

Bez zmiany pozostał kurs 8 proc. obligacji m. Poznania z 1926 i 1927 r., handlowano je po 92 proc. wartości nominalnej. Nie zmienił się także kurs 8 proc. listów zastawnych Zachodnio-Polskiego T-wa Kredytowego Miejskiego w Poznaniu, za które płacono 91½ proc. wartości nominalnej.

W dziale papierów dywidendowych poważniejszych obrotów dokonano tylko akcjami Banku Polskiego i Dr. R. Maya.

Pomimo płatności w lutym 15 proc. dywidendy, akcje Banku Polskiego nie poprawiły swego kursu, płacono za nie 150—149 zł, a bezpośrednio przed wypłatą dywidendy — 151 zł. Po odpadnięciu kuponu kurs ustalił się początkowo do 136 zł, następnie jednak spadł na 133 zł.

Za akcje Dr. R. Maya płacono początkowo 30—27 zł, później kurs obniżył się na 25 zł, a w końcu miesiąca powrócił do poziomu 27 zł.

Niewielkich obrotów dokonano w akcjach Banku Związku po kursie 70 zł i Centrali Rolników po 90 zł. Akcje Lubań-Wronki obniżyły się na 48 zł zaś Herzfeld-Viktorius na 22,50, za Goplanę płacono 8 zł.

Pozatem handlowano drobne ilości nie kwalifikujące się do notowania: Cegielski po 35 zł, Browarów Grodzkich po 55 zł. Z akcyj nieoficjalnych płacono: za Bank Cukrownictwa 140—135 zł, za Akwawit 59 zł, za Cukrownię Zduny 35 zł. R. U.

Krótkie informacje gospodarcze

— Włochy wyprodukowały w ciągu całego r. 1930 — 7000 tonn aluminium, zajmując 6-te miejsce w Europie po Niemczech, Francji, Norwegji, Szwajcarii i Anglii.

— Prezes greckiego banku emisyjnego wyjechał do Londynu w celu nawiązania pertraktacji z kapitalistami angielskimi w sprawie pożyczki na roboty publiczne w sumie 5 do 8 milionów £.

— Rząd egipski podwyższył cło na cukier surowy do 800 piastrow a na biały do 900 piastrow za tonne.

— Z Meksyku donoszą o zamknięciu wielkiej kopalni srebra Matehuala, zatrudniającej 1800 robotników. Zamknięcie kopalni spowodowane zostało ogólno-światowym kryzysem ceny srebra.

Sytuacja gospodarcza Wielkopolski w lutym

Położenie gospodarcze nie doznaje w okresie sprawozdawczym poprawy. Ogólna sytuacja gospodarcza znajduje się w lutym w dalszym ciągu pod wpływem przesilenia. Produkcja, stan zatrudnienia jak i obroty utrzymane są mniej więcej na poziomie ubiegłego miesiąca. Tutejsze sfery gospodarcze nie zapowiadają zasadniczej zmiany na lepsze w najbliższym czasie.

W dziedzinie rolnictwa należy podkreślić jako dodatni moment fakt powstrzymania spadku cen zarówno na giełdzie zbożowej w Poznaniu, jak i na targowicy miejskiej cen bydła i trzody chlewnej. Ceny prawie wszystkich gatunków zbóż po osiągnięciu najniższych notowań w końcu pierwszej połowy miesiąca, załamują się i w drugiej połowie zwiększają. Porównanie notowań z końca lutego i z końca ubiegłego miesiąca wykazuje nawet zwykłą przy pszenicy i życie. Notowania cen bydła i trzody chlewnej przez cały luty mają słabą tendencję zwykłą. Silniej uwidacznia się ona tylko przy szyniach, które zwiększały dość znacznie. Cieleta spadły przeciętnie o 14.— na 100 kg. Tendencja zwykła notowań nie posiada jednak cech trwałości i nie wiadomo, czy utrzyma się w następnych okresach.

Sytuacja w przemyśle ulega w lutym w porównaniu do miesiąca stycznia dalszemu zaostrzeniu. Specjalnie przemysł browarniczy, wyrobów papierowych i poligraficzny znajdują się w coraz gorszym położeniu, pogłębianem przez upadek przedsiębiorstw słabszych. Przemysł ogranicza się przeważnie do skromnej produkcji, mniejszej nieraz nawet od zapotrzebowania i dokonuje z ostrożnością transakcyj otwartych z kupiectwem trwałym i zasobnym, które, mając do czynienia z biednym konsumentem, nie może sobie pozwolić na utrzymanie normalnych zapasów.

W handlu obroty w porównaniu do miesiąca stycznia, który był bardzo słabym, nie zmieniły się, przyczem jako główny powód należy podać przekłamaną przez prasę akcję obniżania cen. Odczuwa to się przede wszystkim w branży konfekcyjnej, gdzie, mimo już dokonanego obniżenia

cen, publiczność nadal zajmuje stanowisko wyczekujące. Podobny objaw zauważyć można, choć już nie w tak silnym stopniu, w branży spożywczej, gdzie klientela zakupuje najpotrzebniejsze artykuły.

Z powodu zmniejszonego zbytu słabsi finansowo kupcy, sprzedają częściej niż poprzednio, choć już nie w tak silnym stopniu, w branży spożywczej, gdzie klientela zakupuje najpotrzebniejsze artykuły.

Ze względu na ogólne zubożenie ludności pożądana jest i przez kupców niższa cen, musi ona mieć jednak realne podstawy, a nie wynikać z trudnego położenia kupca, w postaci wyprzedzaży, która jest zjawiskiem przemijającym.

Z powodu zastój w handlu zmniejsza się i stan zatrudnienia, przez redukcję liczby zatrudnionych pracowników handlowych.

Jako dodatni wynik lutego w handlu w okręgu Izby należy podnieść „białe tygodnie”, urządzone przez kupców handlujących artykułami białymi, które przyczyniły się w pewnym stopniu do zwiększenia obrotów, nie osiągnęły jednak poziomu obrotów zeszłorocznych; w porównaniu do roku ubiegłego spadek wynosi około 30 proc. Spadek ten układa się nierównomiernie u wszystkich kupców. Wpływy jednej z największych firm tej branży dorównały obrotom zeszłorocznym, co po uwzględnieniu niżki na towary od 15 do 25 proc. w porównaniu do cen z roku ubiegłego, wskazuje nawet na zwiększenie obrotów.

Stosunki kredytowe bardzo ciężkie. Wypłacalność odbiorców mimo przeprowadzonej selekcji i ograniczeń w dalszym ciągu niedostateczna. Fałszywe protesty wekslowych jak gdyby przycichła, co tłumaczyć należy wielkimi ograniczeniami i trudnościami, robotnikami przy przyjmowaniu weksli. Weksel do pewnego stopnia stracił tę funkcję płatniczą, jaką posiadał dawniej.

krywa zapotrzebowania młynów. Stałe postępująca zwykła na rynku pszenicy po ciąży za sobą zwiększanie ceny żyta, które ogarnęło wszystkie rynki europejskie. Zmniejszenie dowozu zbóż rosyjskich wyklucza możliwość zmiany w krótkim czasie.

Na rynku krajowym pszenica doszła w Warszawie do 27 zł za kwintal, zwiększając o półtora złotego w ciągu tygodnia, na giełdzie poznańskiej cena poprawiła się o 50 gr. Żyto zwykłe w Warszawie dopiero pod koniec tygodnia sprawozdawczego nieznacznie, bo tylko o 50 gr. Wydatniejsza była poprawa w notowaniach poznańskich, gdzie cena podniosła się z 17,65 zł za kwintal do 18,70 zł. W połowie tygodnia notowano nawet żyto po 19 zł. Drobne zmiany zaszły w obrotach jęczmieniem; podrozał on o 50 gr w Poznaniu. Drobne zmiany zaszły w obrotach jęczmieniem; podrozał on o 50 gr w Poznaniu. Owies przy normalnej podaży na niezmiennym poziomie.

Masło

Rynki maślane miały do końca tygodnia tendencję spokojną. Notowania berlińskie utrzymały się w dniu 28 ub. m. na poziomie z dnia 24 ub. m., mianowicie 142, 134 i 120 Rm. za I., II., III. gat. Rynek angielski po obniżeniu notowań z dnia 25 ub. m. wykazuje usposobienie stałe.

Ogólną sytuację na rynku krajowym można określić jako utrzymaną z odcieniem słabszym.

Margaryna. Popyt na margarynę wzrasta zwykle w miesiącach zimowych, kiedy wskutek podrożeń masła krowiego różnica pomiędzy ceną tego ostatniego a ceną margaryny wynosi 40 do 50 proc. Tymczasem w bież roku wskutek kryzysu na rynkach maślanych i nienormalnie niskich cen na masło różnica ta wynosi zaledwie ca 20 proc. Naskutek tego stanu rzeczy zapotrzebowanie margaryny obniżyło się o ca 30 proc. a ceny spadły o 10 do 12 proc. W ub. miesiącu pod wpływem ostatniej krótkotrwałej haussy na masło i pewnego wzrostu zapotrzebowania margaryny w związku z wielkim postem poprawiła się sytuacja przemysłu margarynowego. Handel nie rozporządza prawie żadnymi zapasami, import tego artykułu w tej chwili jest minimalny.

Bydło i mięso

Rynek bydła rogatego przy niewielkich wahanjach w notowaniach naogół bez zmian. W dalszym ciągu spadają cielęta, zwłaszcza najprzedniejsze gatunki. Owce bez zmian.

Notowania trzody chlewnej nadal kształtowały się zwykłowo. Na targowicy poznańskiej podniosły się w ub. tygodniu o 8 — 12 zł. na 100 kg., w Warszawie o 10 zł. na 100 kg. Popyt na trzodę w dalszym ciągu znaczny.

Na londyńskim rynku bekoniów sytuacja niezmienną. Dnia 28 ub. m. notowano bekony: duńskie 53 — 64; holenderskie 44 do 54 sh. i polskie 40 — 50 sh za 100 kg.

Smalec. Pod działaniem cła ochronnego rozwijają się krajowe wytwórnie smalcu często wieprzowego, które produkują towar równy amerykańskiemu. Cena hurtowa krajowego smalcu prasowanego wynosi w hurcie za 1 kg. 880 zł. Notowania smalcu amerykańskiego za 100 kg. franko Poznań wynoszą z cłem 270 zł. W Ameryce franko Gdynia lub Gdańsk bez cła notowano 21,50 dol. W handlu znajdują się jedynie stare zapasy smalcu amerykańskiego. Popyt na smalec w ostatnim tygodniu zwiększył się, co spowodowało lekką zwykłą cen.

Jaja

Pod wpływem zwiększającej się podaży notowania wykazują w dalszym ciągu tendencję zniżkową. Popyt jest naogół zadowalający i dzięki temu niższa cen nie przybrała większych rozmiarów. Poważnie obniżyły się ceny płacane producentom, ceny eksportowe wskutek łatwego zbytu trzymają się.

Manufaktura

W związku z odwołaniem rządowej akcji obniżki cen na rynku artykułów włókienniczych ukazały się pierwsze jaskółki poprawy w przedsiębiorstwach i w zakładach tkackich. W obrotach przędzą czesankową zanotowano w dniach ostatnich zwiększenie zapotrzebowania spowodowane wzrostem produkcji tkanin wełnianych i czesankowych. Nastąpiła również poprawa na rynku przędzy bawełnianej w związku ze zwiększeniem się zapotrzebowania a klienteli. Tłumaczy się to wzmocnioną pracą przemysłu na skutek przygotowania się do sezonu letniego. Przemysłowcy ubolewają, że pierwsze dwa miesiące r. b. zostały zaprzepaszczone na skutek niefortunnie ujętej akcji rządowej obniżania cen, co przedewszystkiem skupiło się na przemyśle włókienniczym. Tymczasem ostatnie podniesienie cen surowca zarówno wełnianego, jak i bawełnianego na rynkach krajowych i zagranicznych, zdecydowało o konieczności podniesienia cen artykułów przemysłu włókienniczego, które natężenie kryzysu krajowego zestrubowało już do punktu minimalnej rentowności. W Łodzi wyrażają prz. konanie, że popyt obecny należy uważać za zjawisko przejściowe, które po jakichś trzech tygodniach ustąpi ponownie miejsca ciszy tak dobrze znanej Łodzi. Swe twierdzenia opierają sfery zainteresowane na tem, że zasadniczo sezon letni branży gotowych tkanin wełnianych i czesankowych nie zapowiada się zbyt nomyślnie i liczyć można jedynie na ruch przedświąteczny, do którego też większość zakładów czyni obecnie forsowne przygotowania.

Nafta

Położenie w ostatnich miesiącach wskazuje na dalsze pokorszenie w przemyśle naftowym. Wskaźnik produkcji zdradza dalszy spadek. Zmniejszenie się produkcji wynosi 14 procent. Wywóz w r. 1930 nie przekroczył 20 tys. wagonów, gdy w r. 1929 doszedł do 25 tys. wagonów. Przyczyną spadku cen nafty i jej półfabrykatów na rynkach światowych, jest brak międzynarodowego porozumienia wielkich koncernów naftowych. Nadto Rosja zwiększa w dalszym ciągu wytwórczość i eksportuje dumpingowo, nie licząc się z cenami.

KRONIKA GOSPODARCZA Z KRAJU

(k) Postępowanie układowe Banku Przemysłowców. Sąd Grodzki w Poznaniu zwołuje w myśl artykułu 49 i następnich rozporządzenia o zapobieganiu upadłości z 6 marca 1928 (Dz. U. R. P. nr. 27 poz. 244) ogólne zgromadzenie wierzycieli Banku Przemysłowców. Spółka Akc. w Poznaniu, Stary Rynek 73/4, na dzień 4 marca 1931 o godz. 10 w domu Rzemieślniczym. Poznań ul. Fr. Ratajczaka 21. Propozycje układowe Banku Przemysłowców są następujące: wierzycielom objętym odroczeniem wypłat proponuje się: 1) zmniejszenie sumy długów o 30 proc., przyczem odsetki od 1 stycznia 1930 r. ulegną umorzeniu, 2) rozłożenie spłaty umniejszonego długu na termin łączny dwóch lat i to w terminach następujących: a) 10 proc. pierwotnego długu 14 dni po prawomocności układu b) 5 proc. w 6 miesięcy po prawomocności układu c) 5 proc. po 12 miesiącach d) 5 proc. po 15 miesiącach e) 10 proc. po 18 miesiącach f) 10 proc. po 21 miesiącach g) 25 proc. po 24 miesiącach. Pod punktem 3) proponuje się dodanie nadzorów w osobach dotychczasowych nadzorcy sądowych pp. Andrzeja Thiola i Tadeusza Szmajta.

Konjunktury

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	28.2	24.2	20.2	16.2	12.2	8.2
Pszenica						
Warszawa	26.00	26.50	—	27.00	27.00	—
Poznań	23.40	23.40	22.75	23.15	22.75	23.00
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	—	—	24.50	—	25.00	—
Żyto						
Warszawa	18.50	18.50	—	18.50	19.00	—
Poznań	18.70	19.00	18.75	18.40	18.70	18.70
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	—	—	16.75	—	16.75	—
Jęczmień						
Warszawa	18.50	18.50	—	18.50	18.50	—
Poznań	20.50	20.50	20.50	20.50	20.50	20.75
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	—	—	17.00	—	17.50	—
Owies						
Warszawa	21.00	21.00	—	21.00	21.00	—
Poznań	18.50	18.50	18.50	18.50	18.50	18.50
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	—	—	17.50	—	18.00	—

Zapoczątkowana przed 14 dniami zwykła cena na pszenicę i żyto przetrwała ubiegły okres sprawozdawczy, przybierając jeszcze na sile. Na rynkach zagranicznych — jak to można wywnioskować z głosów prasy fachowej — liczą się poważnie z możliwością utrzymania obecnych cen na czas dłuższy. Niekorzystne warunki atmosferyczne, nie rokujące nadzwyczajnych zbiorów z dotychczasowych zasiewów pszenicy i żyta, przyczyniają się również do podtrzymania obecnej mocnej tendencji rynkowej. Nie bez znaczenia są pewne wypadki natury politycznej, jak sprawa programu agrarnego Rzeszy niemieckiej i z tem związanych zmian w strukturze rolnictwa niemieckiego; zastosowanie tego programu nie pozostanie bez echa na rynkach zbożowych.

Na światowych rynkach podaż jest wciąż jeszcze dość ograniczona i nie po-

Położenie Zaleskiego w Genewie według słów pos. Strońskiego. Zaleski, dźwigając w plecaku Składkowskiego i Grażyńskiego, wspina się w oczach Ligi Narodów na Mont Blanc.

Doniosłe odkrycie w dziedzinie leczenia raka

Nieustanne postępy, jakie czyni medycyna naukowa, doprowadziły do stwierdzenia faktu uleczalności raka pod warunkiem, że choroba zostanie rozpoznana w dość wczesnym jej stadium, niemal w samym jej początku. O tę właśnie wczesną diagnozę, o przychwylenie w porę pustoszającej organizm strasznej choroby rozbiły się dotychczas wszystkie usiłowania badaczy. Uczynione ostatnio w Wiedniu odkrycie bodaj że rozwiąże to najtrudniejsze zagadnienie.

Słynny wiedeński specjalista, badacz choroby raka profesor Freund, wraz z współpracowniczką swoją, doktorką Kaminer, opierając się na zmianach chemicznych, jakie zachodzą w organizmie dotkniętym rakiem, wykryli możliwość najwcześniejszego rozpoznania tej choroby na podstawie reakcji skórnej. Metoda, jaką operują oboje uczeni, polega na wstrzyknięciu pod skórę wybranych do obserwacji osobników jednego z dwóch decymetrów sześciennych specyficznego preparatu, składającego się ze skrzystalizowanych kwasów tłuszczowych raka. Otóż doświadczenia, przeprowadzone przez prof. Freund'a i dr. Kaminer, wykazały, że na skórze osób dotkniętych w jakiegokolwiek części organizmu nacieczeniami rakowatymi, występuje w miejscu wstrzyknięcia preparatu zaraz pierwszego, albo najdalej następnego dnia czarny gruzełek, podobny do ziarenka grochu. Gruzełek ten znika po upływie jednego lub dwóch tygodni. Natomiast skóra osobników, zupełnie wolnych od choroby raka, nie wykazuje takiej reakcji. Doświadczenia swoje przeprowadzili łącznie oboje uczeni, ściśle kontrolując się wzajem, na szeregu osób i zawsze późniejszy przebieg obserwacji klinicznych stwierdzał najzupełniejszą zasadność wskazówki, jaką było utworzenie się słowieszczy czarnego gruzełka i odwrotnie, pomysłny stan zdrowia osób, u których zastrzyk nie dał tego rezultatu.

Zdaje się więc, że najtrudniejszy szkopuł został wreszcie usunięty: choroba raka może zostać zdiagnozowana w samym swoim początku, dzięki czemu skuteczne leczenie jej bądź drogą chirurgiczną, bądź naświetlaniami radem czy promieniami Roentgena, zostaje w znacznym stopniu umożliwione.

Pieszo z Besarabji do Portugalji

14.000 km. pieszej wędrówki w towarzystwie żony i psa „Mimozy”.
W tych dniach przybyli do Pragi oryginalni podróżnicy: bessarabski dziennikarz z Kiszyniewa w Rumunji V. Gafenko, jego żona i towarzyszący im piesek „Mimoza”. Gafenko założył się, że za rok sjażdżąc piechotą do Lizbony i razem z żo-

ną i psem wyruszył w podróż. Zadaniem jego było nadsyłać korespondencje z podróży do pisma „Bessarabskoje Slowo”. Odważny dziennikarz wygrał zakład. W jesieni 1929 roku, przeszedłszy przez Jugosławję, Włochy, Monako, Francję i Hiszpanję, dotarł do Portugalji, gdzie zabawił 5 miesięcy. W przeciągu roku przebyli podróżnicy 6.500 km. W Lizbonie zdecydowali się powrócić do Kiszyniewa również piechotą, ale inną drogą, prowadzącą przez Francję, Belgię, Niemcy, Czechosłowację, Austrię i Węgry, która mierzyć będzie 7500 km. Ogółem przebyli podróżnicy 12.000 kilometrów, a do celu pozostaje im jeszcze 2.000 km. Podróż ukończą w lecie b. r., a więc po trzech latach. Z wędrówki swej napisał V. Gafenko około 60.000 wierszy korespondencyjnych, ujętych w formy wrażeń z podróży. Również zebrał wielkie album wycinków z 300 przeszło pism, które mówią o jego podróży. We wszystkich miastach, które podróżująca trójka odwiedziła, wystawiono im potwierdzenia kontrolne, które tworzą dwa grube zeszyty i są jakby dziennikiem podróży. W Pradze zabawią wędrówcy kilka dni, poczem udadzą się w dalszą podróż ku granicy austriackiej.

Z życia poskramiaczy dzikich zwierząt

Umarł niedawno w pewnym miasteczku francuskim poskramiacz zwierząt o międzynarodowej sławie, Gilbert Paison, ostatni przedstawiciel słynnej dynastji poskramiaczy tygrysów. Paison zmarł jako handlarz konfitur, gdyż po wybuchu wojny spotkał go ten sam los co i wielu innych poskramiaczy, mianowicie musiał sprzedać swoje słynne tresowane tygrysy. Natomiast po zawarciu pokoju ceny dzikich zwierząt tak poszły w górę, że Paison nie mógł już powrócić do cyrku. Zakończył więc swoje dni, jako spokojny kupiec w środowisku małomieszczańskim.

Mawiał on często, że ten zwrot w jego losie miał tę dobrą stronę, iż zaoszczędził mu okrutną śmierć niejednego z jego kolegów, którzy zostali rozszarpani przez dzikie zwierzęta.

Lista poskramiaczy zwierząt, którzy bądź to zmarli z powodu ran, zadanych przez zwierzęta, albo też zostali rozszarpani bezpośrednio po wejściu do klatki, jest bardzo długa. Jednym z najsłynniejszych poskramiaczy zwierząt był Henri Martin z Marsylii. Jego sława była przepłataną romantycznymi przygodami. Martin został poskramiaczem zwierząt z miłości do pięknej kobiety, Gertrudy van Aaaken, która była siostrą dyrektora cyrku. Postanowił on zwrócić na siebie uwagę ukochaną jakimś niezwykłym wyczynem. Przechodząc pewnego dnia obok klatki z tygrysem, Martin zauważył, że zwierzę wysunęło łapę poprzez sztaby żelazne. Martin wziął wówczas szpicrutę i uderzył zwierzę przez pręty. Tygrys zaryczał z bó-

lu, ale się cofnął. Wtedy Martin zaczął przyzwyczajając zwierzę do siebie cukrem i biczem. Kiedy wreszcie zdecydował się wejść do klatki tygrys zachował się potulnie jak piesek. Wkrótce potem Martin zaślubił siostrę dyrektora i rozpoczął wspaniałą karierę jako pogromca tygrysów.

Nie mniejszą sensacją były w owych czasach występy poskramiacza zwierząt Amerykanina van Amburga. Amburg wchodził do klatki mając za całe ubranie tylko opaskę dokoła bioder, — w rękę trzymał mantylę, podobną do tej, jakiej używają toreadorzy. Kiedy występował w Londynie, zapytał się go słynny Wellington, czy zwierzęta się go boją. W dniu, w którym zwierzęta przestały się mu bać, moja karjera będzie skończona — odpowiedział Amburg. Był on tak pewny swojej siły i swojej nietykalkości, że pewnego dnia położył małego baranka w sam środek dzikich zwierząt i w chwilę potem go stamtąd zabrał. Ale i dla Amburga wybiła godzina przeznaczenia, gdyż pewnego dnia tygryś Edyta rzuciła się na niego i rozszarpała go w oczach przerażonej publiczności w Bostonie.

W latach 1860—1870 zażywał wielkiej sławy poskramiacz Krockett, który podobnie jak Martin poświęcił się temu zawodowi z miłości do kobiety. Krockett zmarł na udar serca wchodząc do klatki ze lwami, a powodem tego były wzruszenia z poprzedniego dnia. Oto należący do niego lew zabił jednym uderzeniem łapy dziecko, które zbliżyło się za blisko do klatki a stojąca obok matka dziecka, popadła z tego powodu w obłąkanie.

Wielu ludzi wierzy, że można poskramiacz zwierzęta zapomocą „magnetycznego spojrzenia”. Francuski dziennikarz Tettar, który sam był dość długo poskramiaczem zwierząt, zaprzecza temu w sposób kategoryczny.

Czy poskramiacze dręczą swoje zwierzęta? Członkowie klubu Jacka Londona w Ameryce, oraz innych tym podobnych organizacji przyjaciół zwierząt odpowiadają na to „tak” i żądają zniesienia tresury zwierząt. Innego zdania jest natomiast właściciel jednego z największych przedsiębiorstw cyrkowych świata, który powiedział dziennikarzom paryskim co następuje: „Jesteśmy towarzyszami tych zwierząt, znamy ich uczucia, wiemy co się w nich dzieje. Pogromca zwierząt, który nie potrafiłby zdobyć miłości swoich zwierząt, nie miałby jednej spokojnej chwili. Jeżeli chce poskromić młodą małpkę, zachowując się nieodpowiednio, postępując tak samo, jakby postąpiła jej matka: targam ją za ucho. Przyjaciele zwierząt w Ameryce i w Anglii nie myślą o okrucieństwach, jakich np. doznają konie wyścigowe. Żaden poskramiacz nie pozwoliłby sobie na nic podobnego. Tak samo ostra tresura psów policyjnych wzbudza nasze współczucie. A jednak nie słyszałem, ażeby ktokolwiek przeciwko niej zaprotestował”.

Gramofony w Afryce

Afryka, to raj obecnie dla handlarzy gramofonów. Popyt na samograjce rozszerzył się w ostatnich latach w niebywały wprost sposób. Fabrykanci i kupcy, sprzedający gramofony, nastarczyć ich nie mogą. W przeciągu krótkiego czasu wyzbęda się chociażby najobfitszego zapasu płyt i aparatów. W roku 1922 sprzedano w samym Kairo 10.581 płyt gramofonowych. Najwięcej idą płyty z angielsko-amerykańską muzyką taneczną i to w opracowaniu na orkiestrę. Śpiewu nie lubi czarna ludność już chociażby z tego względu, że nie rozumie jego słów. Zdziwiający jest, że Afryka kupuje tylko najlepsze aparaty. Starych gramofonów trzeba by szukać z świecą. Przywódcy szczepów sprowadzają sobie dokładne katalogi i ceniki i orientują się w nich dokonale.

Oprócz gramofonów jest popyt na instrumenty rżnięte. Poza skrzypcami lubują się tuby i w instrumentach rżniętych różnych rodzajów, jak w gitarach, kontra basach itp. Angielskie i północno amerykańskie fabryki instrumentów muzycznych stwarzają dla murzyńskich orkiestr specjalne instrumenty. W angielskiej części Afryki sprzedano ich za 30.000 funtów szterlingów.

Ciekawe, że Amerykanie czynią wszystko, aby mieć wpływ na muzykę afrykańską. Zarzucają więc rynek afrykański wszelkimi swymi nowościami muzycznymi. Stąd rozbrzmiewa wszędzie modna muzyka taneczna amerykańska. Orkiestry murzyńskie mają w swych programach tylko muzykę lekką. Chociaż przyznać trzeba, że w Hapsztacie, Sansibarze, Monrowji i kilku innych większych ośrodkach istnieje orkiestra symfoniczna, grywająca i rzeczy poważne. Lubują się w Wagnerze, Mozarcie i Haydenie.

Murzyni afrykańscy, poza muzyką importowaną, starają się o stworzenie muzyki własnej. Stąd spotyka się coraz częściej kompozycje afrykańskie, przeznaczone dla orkiestr europejskich. W niektórych miastach istnieje już spółki wydawnicze muzykalnej, jak w Kairze, Kapstacie, Durbanie i Fezie. W miastach tych gonią również za nowościami europejskimi i grają je następnie aż do znudzenia po wszystkich lokalach i koncertach.

W każdym razie przyznać trzeba, że kultura muzyczna rozszerza się w Afryce w sposób niezwykły. Kapstadt posiada na p. trzy wielkie konserwatorja z 1428 uczniami, między którymi jest 500 murzynów.

Z różnych stron Polski

Spadkobiercy 20 milionów dolarów w Sosnowcu.

Przed niedawnym czasem zmarł w Nicei kupiec Tadeusz Biderman, pozostawiając majątku 20 milionów dolarów. Zmarł nieprzewidzianie, a ponieważ nie pozostawił testamentu, spadkiem zajęły się władze i zaczęły poszukiwać spadkobierców w Polsce, ponieważ zmarły stąd pochodził. Tym razem poszukiwania nie trwały długo, bo oto okazuje się, że szcześliwcy ci mieszkają w Sosnowcu. Jest to wnuczka Bidermana, żona kierownika miejscowej szkoły powszechnej p. Kędzierska, oraz wnuk zmarłego p. Tylman, urzędnik skarbowy. Zmarły Tadeusz Biderman był potomkiem Sylwestra Bidermana, który brał udział w powstaniu 1863 r. i został wysłany na Sybir.

Chciał się dosłownie „wykreślić sianem”.

Tragicomiczny wypadek zdarzył się w Kasie Oszczędności w Król. Hucie. Mianowicie rolnik Franciszek Marszałski miał do wykupienia weksel. Nie mając pieniędzy, nalał wodę furę siana i pojechał na targ, aby ze spieniężonej fury uzyskać potrzebną gotówkę. Nie znalazł jednak nabywcę i ze zmartwienia się upił, a po pijanemu postanowił spłacić weksel w naturze, t. zn. tem sianem. Wjechał parokonną furmankę w okno wystawowe kasy i rozbił szybę dużych rozmiarów. Zapłaty w ten sposób za weksel oczywiście nie przyjęto, a w dodatku wytoczono mu proces o 1000 zł. za rzeźbienie szyby.

„Nowa Gazeta” w Paryżu.

Z dniem 1 marca b. r. pocnie wychodzić w Paryżu p. t. „Nowa Gazeta” w języku rosyjskim, poświęcona wyłącznie literaturze i sztuce.

SPORT

Narciarstwo

Grøttumsbraten po raz siódmy zdobył mistrzostwo Norwegii w biegu kombinowanym z notą 289.50; drugi był Vinjarengen 285.07, trzeci Rustadstuen 285.04. Mistrzostwo Szwajcarii zdobył Dawid Zogg z notą 423.5.

Piłka nożna

Rozgrywki o mistrzostwo A kl. PZOPN rozpoczynają się w niedzielę. Droga losowania ustalono pierwszą serję rozgrywek jak następuje: 8 marca o godz. 11: Warta i Polonia (Leszno), Legia i OKS (Ostrów); o godz. 14: Sokół (Leszno) i Olimpia, Ostrovia (Ostrów) i HCP, Stella (Gniezno) i Sparta; — 15 marca o godz. 11: HCP i Sokół, Sparta i Warta; o godz. 14: Olimpia i Stella; o godz. 15: Polonia i Legia, OKS i Ostrovia w Ostrowie. — 22 marca o godz. 11: Warta i Legia; o godz. 15: Olimpia i OKS, Ostrovia i Sparta, Stella i HCP, Sokół i Polonia. — 29 marca o godz. 11: Legia i Ostrovia, Warta i Stella; o godz. 13.30: HCP i Olimpia; o godz. 15: OKS i Sokół, Polonia i Sparta. — 6 kwietnia o godz. 11: Legia i Olimpia; o godz. 13.30: HCP i Sparta; o godz. 15: Stella i Ostrovia, OKS i Polonia; o godz. 15.30: Sokół i Warta. — 12 kwietnia o godz. 11: Sparta i Olimpia; o godz. 15: Warta i HCP, Ostrovia i Polonia; o godz. 15.30 Sokół i Legia, Stella i OKS. — 19 kwietnia o godz. 11: Sparta i Sokół; o godz. 14: Olimpia i Ostrovia; o godz. 15: OKS i Warta; o godz. 16: Legia i Stella, Polonia i HCP. — 26 kwietnia o godz. 11: Sparta i OKS; o godz. 15: Ostrovia i Sokół, Olimpia i Warta; o godz. 16: Polonia i Stella, HCP i Legia. — 3 maja o godz. 11: Legia i Sparta; o godz. 14: Warta i Ostrovia; o godz. 16: Polonia i Ostrovia, Stella i Sokół, HCP i OKS.

Pięściarstwo

Polska — Węgry. Niedzielne to spotkanie międzypaństwowe z Węgrami odbędzie się w dobrze ogrzanej sali P. W. K. Węgrzy przybywają w swym najsiłniejszym składzie, dwóch mistrzów Europy i jeden wicemistrz co jest najlepszym dowodem wielkiej wartości drużyny gości. Enekes i Forlański to dwaj starzy rywale, którzy już dwukrotnie krzyżowali swe pięści w ringu, za pierwszym razem podczas międzypaństwowego spotkania Węgry — Polska w Budapeszcie ogłoszono zwyciężcą Enekesa, choć Forlański miał przewagę. W finale mistrzostw Europy odbyło się drugie spotkanie przyczem szalone gorąco panujące w hali wystawowej w Budapeszcie przyczyniło się niemało do porażki Forlańskiego; obecnie mistrz Polski napewno skorzysta z okazji by się zrewanżować. Przed sprzedaż biletów w firmie „Camera” ul. Ratajczaka 3, nagrody dla zwycięzców wystawiono w firmie Marceli Dziennik, Ratajczaka 7.

Tennis

W turnieju w Monte Carlo w pojedynczej panów w półfinale Rogers pokonał (po raz drugi) Boussus 8:6, 4:6, 6:3; W drugim półfinale Cochet łatwo rozprawił się z Artensem 6:3, 6:2 i niemniej łatwo w finale pokonał Rogersa 7:5, 6:2, 6:4. — W pojedynczej pan do finału doszły: Satterthwaite (po zwycięstwie nad Aussem 6:2, 6:4) i Mathieu (pokonawszy Metaxa 4:6, 6:4, 6:1). — W finale podwójnych panów Maier i Sindreu wygrali z zespołem Kehrling i Gabrowitz 6:4, 6:4, 6:2. — W mieszanej Cochet i Whittingstall (dawna Bennett) wygrali z parą Nuthall i Oliff 8:6, 0:6, 6:3.

Z życia Towarzystw

Kat. Tow. Rzemieślników Polskich w Poznaniu. Walne zebranie Kasy Lokalnej Tow. odbyło się 23 bm. Zagał je prezes Kasztelan. Protokół zesłor. zebrania przyjęto.

Z sprawozdania skarbnika za rok 1930 wynika, iż zmarło w roku sprawozdawczym 16 członków. (w roku 1929 11 członków). Składek zebrano ogółem 6.285.35 zł., wypłacono 15 wypadków a 400 zł. i 1 wypadek 200 zł. razem 6.200 zł. Fundusz rezerwowo tworzą pozostałe w kasie 85.35 zł. i 291 na książeczce oszczędnościowej banku. Zależności członków wynoszą ca 700 zł co się tłumaczy ogólnym brakiem pracy i kryzysem w rzemiośle. Przy końcu sprawozdania apeluje skarbnik do regularnego placenia składek i nadmienia, że wówczas tylko można zapewnić regularne wypłacanie zasiłku w każdym wypadku.

Następnie p. Kostka w im. rewizji Kasy potwierdził, że znaleziono wszystko przy rewizji w porządku.

W dyskusji nad sprawozdaniem skarbnika przemawiali pp. Bystrzyński, Maliński, Zbiński, Kostka, Czaplicki i inni. Ponieważ Kasa Tow. dopłaca obecnie do każ-

dego zasiłku ca. 6 zł. uchwalono wypłacać odtąd sumę należną od liczby członków. (Obecnie 394 zł.)

Na rewizorów Kasy Lokalnej wybrano pp. Kostkę i Kretschmera. Dalej donosi p. prezes, że z powodu choroby inkasenta, tenże składki nadal zbierać nie może. Uposażenie zbierania składek zostało zatem p. Romańskiemu odebrane, co się członkom podaje do wiadomości. W miejsce Romańskiego został tymczasowo upoważniony syn skarbnika p. Kuszelski.

Następnie dyskutowano nad ulepszeniem kontroli zebranych składek.

Po uczczeniu zmarłych członków i zatwierdzeniu drobniejszych spraw, zebranie zakończono.

Tow. Przemysł. - Rzemieślnicze w Opalenicy. W niedzielę 22 lutego odbyło się walne zebranie Tow. Obrady zagał prezes p. Wl. Nowicki witając członka honorowego p. Woj. Witajewskiego, poczem poświęcił krótkie wspomnienie Zmarłym członkom.

Na przewodniczącego walnego zebrania poproszono czł. honorowego p. Woj. Witajewskiego. Protokół z ostatniego walnego zebrania odczytany został przez sekretarza

p. Józefa Daszkiewicza, który zdał również szczegółowe sprawozdanie z działalności Stow. za rok ubiegły. Następnie złożyli swe sprawozdania, skabnik p. Zieliński i bibliotekarz p. Ant. Rajewicz.

Komisja rewizyjna, w osobach pp. I. Boni i Woj. Szadego, wniosła o pokwitowanie dla zarządu.

Po dyskusji nad sprawozdaniami, jednomyślnie podziękowano zarządowi za sprawną i gorliwą pracę. Według sprawozdania sekretarza wynika, że frekwencja na zebraniach nie była nadzwyczajna, jednakże obrady były nieraz zajmujące, a zgromadzonych przeważnie członków przewojskich, cechowała zawsze harmonijna i jednomyślna zgoda.

Obok spraw ściśle organizacyjnych, dyskutowano obszernie o obecnym życiu gospodarczym, gdzie specjalnie rzemiosło i drobny przemysł znajduje się w trudnej i ciężkiej sytuacji. W związku z tym stanem, Klub Narodowy w Sejmie wskazując w przemówieniach swych posłów na potrzeby ku poprawie rzemiosła polskiego, zyska niewątpliwą wdzięczność rzemieślników.

W interesie rzemiosła byłoby też bardzo pożądanem aby szerszy ogół rzemieślników i drobnego przemysłu, doceniając

daleko idącą wartość organizacyjną wstępowali w szeregi Tow. Przem. i Rzem.

Zebranie wybrało jednomyślnie następujących członków do zarządu na rok 1931: Wl. Nowicki - prezes, L. Górny - zast. prezesa, Józef Daszkiewicz - sekretarz, Ant. Drag - zast. sek., T. Bonia - skarbnik, Ant. Rajewicz - bibliotekarz, L. Staszewski i Józef Szulc - lawnicy.

Do „Funduszu Zapomogowego” którego skarbnikiem jest p. L. Staszewski, zapisało się i opłacają składki 77 członków.

W końcu wyczerpanego porządku obrad podziękowano p. Woj. Witajewskiemu za przewodnictwo, na co p. W. odpowiedział serdecznym życzeniem pomyślnej pracy dla Towarzystwa.

KSIĘGI STANU GYWILNEGO

Zgony:

Józef Andrzejewski, handlowiec, 37 l. Katarzyna Wiśniewska z d. Mačkowiakówna, 52 l. Marja Kasprzakówna, robotn., 56 l. Franciszka Zandecka z d. Zimna, 26 l. Franciszek Konieczny, muzyk, 22 l. Władysława Majchrzakówna 8 minut. Marja Łączyczyna z d. Moczyńska, 36 l.

Panu Kierownikowi 4 Komisariatu Policji Poznańskiej E. Krapowiczowi składamy serdeczne

podziękowanie

za szybkie odnalezienie skradzionego cennego pierścionka.

Firma F. TARKOWSKA
pl. Wolności 11

Pw 9580-9.76

Zgubiłem

2 b. m. czarną tekę z podręcznymi aktami. Proszę odnieść za wynagrodzeniem do port era Hotelu Bazar.

Dobiesław W. Kwilecki.

W niedzielę, dnia 1 marca r. b., o godz. 6.25 rano zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po długich cierpieniach, mój najdroższy nigdy niezapomniany mąż, troskliwy ojciec, jedyny syn, brat, zięć i szwagier, s. p.

Józef Andrzejewski

przeżywszy lat 37. Pogrzeb odbędzie się w środę, o godz. 3 z kaplicy św. Józefa na cmentarz św. Mariński przy ul. Bukowskiej, o czym donoszą Krewnym i Znajomym

nieutuleni w żalu

żona z córeczką i rodzina.

Poznań, ul. św. Jerzego 1.

Osobnych uwładowień nie wysyła się.

zw 28 114/5

W niedzielę, dnia 1 marca 1931 r., o godz. 5.30 rano, zasnęła w Bogu po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Olejami św., moja ukochana żona, nasza droga siostra, szwagierka, ciocia, s. p.

z Matkowiaków Katarzyna Wiśniewska

przeżywszy lat 52. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 4 marca, o godz. 3 po poł., z domu żałoby przy ulicy Generała Kosińskiego nr. 11 na cmentarz św. Trójcy.

W ciężkim smutku pograżeni mąż i rodzina.

Poznań, Dopiewo, Swarzędz, Koronowo, Śrem, Chicago. rw 13276

Najstarszy Zakład pogrzeb P. Piasecki Klasztorus 14

W dniu 1 marca 1931 r. zmarł opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz kochany brat, s. p.

Tadeusz Szafarkiewicz

Pogrzeb odbędzie się w środę, 4 b. m., o godzinie 4 po poł. z kaplicy cment. w Górczynie.

W smutku pograżeni żona, syn i rodzeństwo.

zw 28 111

Marja Kasprzak

moja najdroższa siostra, bratowa i ciocia, zmarła dnia 2 marca 1931 r., o godz. 1.30 w nocy, przeżywszy lat 56.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 3 b. m. o godz. 16-tej z przytuliska na Śródcie, o czym donosi Krewnym i Znajomym

zw 28 117

brat.

Franciszek Konkol

Pogrzeb odbędzie się w środę, 4 marca 1931 r. o godz. 16-tej z domu przy ulicy Staszica 22 na cmentarz jeżycki, o czym zawiadamiam

zw 28 110

rodzina.

Osobnych zawiadowień nie wysyła się.

Dnia 2 marca 1931 r., o godz. 12 w poł., zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza najukochańsza i troskliwa matka, teściowa, siostra i ciocia, s. p.

z Pelczyńskich Domicela Laubowa

w wieku lat 59.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 5 marca o godzinie 5 po południu, z domu żałoby w Kórniku.

W ciężkim smutku pograżeni mąż z dziećmi i rodzeństwo.

Kórnik, Poznań, Miłosław.

zw 28 113

Moulin-Rouge

Kantata 8/9

Od 1 marca b. r.

Telefon 3369

pierwszorządny przebojowy program na czele

KAY-WHITT

Pw 9582-9.87

międzynarodowa subretka, ulubienica publiczności.

Początek o g. 9-tej w. l. Ceny znacznie niższe! Wstęp wolny!

Osiedliłem się

w Gnieźnie, Rynek 6

Stanisław Buchwald

Tel. 124

adwokat

Tel. 124

Pw 9572-3-53 391/4

Która dobre mleczarnia może mi dostarczyć stale 6-10 beczek masła tygodniowo.

Kasa natychmiast po otrzymaniu towaru według notowań zw 28.72 berlińskich.

PAWEŁ ROZYPOL, Mikołów, Rynek nr. 15.

Skład towarów kolonialnych, telefon 33.

Z okazji otwarcia naszego składu obniżamy ceny o 10%.

Papierodruk

Artykuły piśmienne i biurowe wszelkie druki
POZNAŃ
AL. MARCINKOWSKIEGO 6
Tw 1105

Pokoje umebłowane

z wszelkim komfortem oraz pierwszorzędnym utrzymaniem do wynajęcia we willi Wały Wazów nr. 24.
zw 21.7

Kino WILSONA Łazarz
Potężny rosyjski dramat z POLĄ NEGRI

„Skłamałam”

Początek o 5. w niedz. już o 3.
zw 28 121

OBIADY

treściwe na maśle i zi w abonamencie 90 gr
Nowy Rynek 14-15 parter. lewo.

Baczność! „TRANSPHONIA” Now. śc. radjowa!

elektryczna membrana najnowszej konst. ukcji zawiera

cztery aparaty w jednym przyrządzie:

1) membranę dla transmitowania muzyki z płyt gramof.

2) akustyczną membranę gramofonową.

3) system magnetyczny do głośnika.

4) mikrofon do zapowiadania.

Cena zł 75. — Prospekty wysyła:

„TETRAPHON”, Katowice, ul. 3 Maja nr. 38.

Z udziałem 50-100000 zł

przystąpić może dzielny kupiec do poważnej spółki akcyjnej w Poznaniu z równoczesnym objęciem stanowiska członka zarządu lub rady nadzorczej. Blizsze szczegóły do „PAR”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 9.3) Pw 956.-9.30

TANIO - JESZCZE TANIEJ! NIEBYWAŁA OKAZJA!

Pragnąc udostępnić **każdemu** nabytciu radjo-przetu, aparatów elektr. lub fotograficznych — urządzam

10 TANICH DNI

Niechaj każdy skorzysta

RADJO-RASZYN uroczyste otwarcie wkrótce.

KILKA PRZYKŁADÓW:

Dział Radjowy

3-lampowy odbiornik do sieci z lampami i głośnikiem dawniej 690 zł dziś tylko **390 zł**
 Baterje anodowe naitaniej, gdyż:
 60 volt 8,— zł. 90 volt 12,— zł. 100 volt **13 50 zł.**
 120 volt 16,50 zł, 150 volt 21,50 zł.

Dział Elektryczny

Elektryczne żelazka do prasowania od złotych **24,—**

Dział gramofonowy i fotograficzny

Gramofony i płyty najnowsze szlagiery w **2,90** wielkim wyborze począwszy od zł
Światowej sławy fabrykaty aparatów i przyborów fotograficznych!

Pw 9535-9.38

Demonstrowanie na życzenia!

EMKA

M. Włodarczak-Poznań ul. Wrocławska 30. Tel. 36-83.

Dogodne warunki spłaty!

Nie zawiodą się

te Panie, które stale codziennie używają Kremu Simona.

Krem ten wygładza, wybiela i odżywia skórę, zapobiega zmarszczkom i daje cudowną cerę

Swe światowe powodzenie od lat 70-ciu zawdzięcza Crème Simon nie zwykłe staranemu przy gotowaniu. Jest on polecany przez lekarzy.

Crème Simon jest niezrównany.

CRÈME SIMON

Paris

Osiedliłem się w Gnieźnie, ul. Mieczysława 5, tel. 123 (narożnik Chrobrego).

Edmund Łukaszyk adwokat.

Astma — Bronchitis

żądacie bezpłatnej pouczającej broszurki

DR. MAŁOWAN I S-KA — GDANSK 122.

Lekarz-zastępca

potrzebny na ca 4 tygodnie, od końca marca do początku maja. Mała chirurgia i położn. konieczne. Zgłoszenia piśm. do eksp. Kurjera Poznańskiego pod **nw 8103**

NASIONA

wszelkie pierwszej jakości, przytem narzędzia i przyrządy o tródniczo-pszcze nitce oraz nawozy i preparaty chemiczne dla celów ogroiniczych, polecają:

Składy L. Jasńskiego

prowadzone od 1870 r.
 w Łodzi, ulica Andrzeja 10, telefon 168-56
 w Łęczycy, ulica Poznańska 30, telefon 125.
 Cenniki na żądanie bezpłatnie.

Zwapnienie żył.

Zdenerwowanie, osłabienie. Żądać bezpłatnej broszury o nie szkodliwym leczeniu domowym od

Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk nr. 2.

Pracznia

szuka prania lub posługi. Oferty Kurjer zdw 69 111

Służąca

poszukuje posady do wszystkiego z praniem zaraz Oferty Kurjer zdw 69 140

Starsza

dziewczyna szuka posady zaraz do wszelkich prac z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 69 124

Dziewczyna

do wszystkiego poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 69 680

Czy wiecie już, że światowej sławy

Orient - Henna - Shampooonem

każdy może sobie bez trudu przez zwykłe mycie doskonale ufarbować włosy na dowolny kolor, lub siwym pierwotny kolor przywrócić? Wszystkie kolory od najjaśniejszego do najciemniejszego łącznie z najmłodniejszymi: ZŁOTY, BLOND dla blondynek, TYCJAN i MAHONIOWY — dla brunetek. Żądać w składach aptecznych, perfumerjach i u fryzjerów. Gdzie jeszcze niema w sprzedaży, prosimy na deszcz znaczkami zł. 2.— i podać żądany kolor, poczem prześlemy kopertę próbną.

Generalny przedstawiciel na Polskę: **FR. BOGACZ, Bydgoszcz, Dworcowa 93.**

LICYTACJA DOBROWOLNA

W srode, dnia 4 b. m., o godz. 12-iej w pol., sprzedam najwięcej dajacemu za gotówkę w firmie Express, Male Garbary 5:

15 dywanów dużych, 8 dywanów małych (pomosty), 5 killimów, różne serwety, narzuty, materiały meblowe, dekoracyjne i t. p. nw 8315
 Dawid, kom. sąd. w/m. Śuiadeckich 26.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, 5. 3. 1931 r., o godz. 12-tej, ul. Towarowa, w podwórzu firmy C. Hartwig, sprzedam publicznie najwięcej dajacemu za gotówkę:

samochód 4-osobowy używany „Chenard Walker“ z licznikiem. nw 8314
 W. Trzeciak, kom. sąd. Poznań, ul. Młyńska 3, tel. 51-18.

W sprawie upadłościowej Joanny Muszyńskiej w Gostyniu

ma nastąpić zaspokojenie wierzycieli uprzywilejowanych i częściowy podział dla wierzycieli nieuprzywilejowanych. Do dyspozycji na ten cel mam zł. 4100 — Spis wierzycieli uznanych w sumie zł. 1470,08 i zł. 22607,74 złożono przy aktach w Sądzie Powiatowym w Gostyniu.

Gostyń, dnia 2 marca 1931 r.

zw 28 118

H. Sehr, zawiadowca.

Związek Samoobrony Społecznej „Rozwój“, Aleje Marcinkowskiego 24, wskaże adresy właściciela domu oraz 2 przedsiębiorstw kupieckich w Poznaniu, poważnie zagrożonych przez Żydów:

- 1) olbrzymi dom czynszowy,
- 2) skład zabawek, wyrobów powroźniczych, drzewnych i t. d., istniejący od 30 lat,
- 3) skład towarów t. zw. „krótkich“, pończoch, bielizny i t. d.

Pisma polskie prosimy o przedruk.

zw 28 119

IV. F. 6/30. 1. WYWOŁANIE. Wojewoda Poznański jako zarządca Funduszu Szpitala Sióstr Miłosierdzia w Poznaniu, zastąpiony przez Prokuratorę Generalną Rzplitej Polskiej, Oddział w Poznaniu, postawił wniosek na wywołanie zaginionego listu hipotecznego z 5. 4. 1887 r. na hipotekę zapisaną na nieruchomości Murowana Gośłina karta 35 w dziale III pod liczbą 20 w kwocie 18 000 mk. niem. z 4 proc. odsetkami na rzecz Funduszu Szpitala Sióstr Miłosierdzia w Poznaniu, z tytułu pożyczki. Posiadacz tego dokumentu wyzwa się, by najpóźniej na terminie w dniu 10 lipca 1931 r., przed południem o godz. 10, w podpisanym Sądzie (pokój L. 4) odbyć się mającym. — swoje prawa zgłosił i dokument ten przedłożył. w przeciwnym bowiem razie nastąpi unieważnienie dokumentu. Rogożno, 23 grudnia 1930 r. Sąd Grodzki. nw 8248

PRZETARG

Dyrekcja Poczty i Telegrafów w Poznaniu ogłasza publiczny przetarg ofertowy na przebudowę budynku

po b. Inspektoracie Szkolnym w Witkowie. Rozprawa przetargowa odbędzie się w biurze Oddziału Budowlanego Dyrekcji Poczty i Telegrafów w Poznaniu (ul. Wjazdowa 12, wejście z Wałów Zygmunta Augusta 8, pokój 159) dnia 9 marca 1931 r. o godz. 12.

Pismenne oferty, zestawione na otrzymanych w biurze Oddziału Budowlanego egzemplarzach ślepych kosztorysów, winny być złożone do dnia 9 marca r. b. do D. P. i T. w Poznaniu, pokój 199.

Do oferty należy dołączyć pokwitowanie na złożone wadium w P. K. O. w wysokości 5 proc. sumy oferowanej, złożone zgodnie z warunkami przetargu. Na kopercie należy umieścić napis: „Oferta na przebudowę budynku po b. Insp. Szkoln. w Witkowie“.

Wszelkie wyjaśnienia, dotyczące przetargu, jak również niezbędne wzory i warunki, otrzymać można za zwrotem kosztów druku w biurze Oddziału Budowlanego, pokój 159, codziennie za wyjątkiem świąt i niedziel w godzinach od 9—12

Dyrekcja Poczty i Telegrafów zastrzega sobie prawo wyboru oferenta bez względu na wysokość sumy oferowanej, zupełnego zaniechania niektórych robót, a nawet unieważnienia przetargu bez podania motywów. nw 8247

Prezes: Wł. Kaźmierski.

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Poznaniu przy ul. św. Marcina nr. 62, zapisana w księdze gruntowej Poznań tom IV w. L. 92, na imię Maksymiljana Mrugowskiego, zostanie w drodze egzekucji dnia 6 marca 1931 r. o godz. 11 przed poł. wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 23. Poznań, dnia 27 lutego 1931 r. Sąd Grodzki. nw 8248

PRZETARG PUBLICZNY

W dniu 4 marca 1931 r., o godz. 11 30, sprzedam w Pobiedziskach powiat poznański za gotówkę najwięcej dajacemu:

5 krów, jedną powózkę. nw 8097
 Zbiórka 10 minut przed przetargiem w Pobiedziskach na rynku.
 Gabrysiak, urzędnik egz. Wydz. Pow. pow. poznańskiego.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W srode, dnia 4 marca 1931 r., o godz. 9.30 przed poł., w Poznaniu przy ul. Dominikańskiej 3, sprzedam publicznie najwięcej dajacemu za gotówkę:

2 pokoje jadalne dębowe (nowe), 3 pokoje jadalne dębowe (używane), 2 pokoje sypialne jasnodębowe, używane, 2 saloniki, 2 fotele w skórze, skrzydełki wiedeńskie, 2 kasy żelazne, cywan 3½×4½, stoły, kanapy restauracyjne, bufet dębowy, biurka, krzesła, szafy, stoły, obrazy i różne inne przedmioty. nw 8313
 H. Prusiński, kom. sąd. Poznań, Bydgoska 2.

KTO

nadeśle swój charakter pisma oraz imię, mięscę i rok urodzenia

OTRZYMA LOS

po cenie normalnej do V-iej klasy 22 Loterii Państwowej, wybrany zupełnie bezinteresownie przez słynnego Astrologa Szylleja-Szkolnika na zasadzie obliczeń kabali-tycznych i a-trologji po uprzednim wpłaceniu do P. K. O. za Nr. 1.6.7, należności za ćwierć losu 50 zł., pół losu 100 zł., cały los 200 zł. Losy wysyłamy natychmiast po otrzymaniu gotówki. Główna wygrana 10000.0 (milion) zł. Co drugi los wygrywa. Ciągnięcie V-iej klasy rozpoczyna się już 10 marca i trwać będzie do 18 kwietnia r. b. Uwaga! Do każdego losu Kolektura dołącza własnoręcznie potwierdzenie p. Szylleja a-Szkolnika wybranego przezeń numeru. Adresować: nw 8071

Kolektura Loterii Państwowej nr. 757
 Warszawa, Marszałkowska 58.

Bardzo lukratywny

PATENT BUDOWLANY

z dziedziny robót żelbetowych

Wprowadzony we wszystkich krajach europejskich, jest na poszczególne okręgi w Polsce do sprzedania. Potrzebny kapitał 30.000—50.000 zł amortyzujący się w ciągu pół roku.

Reflektujące firmy budowlane i właściciele wytwórni betonowych zechcą się zgłosić pod „Konstrukcja żelbetowa 12930“ do Biura ogłoszeń F. Statter, Kraków, Rynek 8. np 8087

Z Persji powrócił

znany twórca przemysłu dywanowego w Polsce. pan Karol Litwinowicz i prowadzi ostatni kurs dywanów oryginalnych perskich, najnowsza technika (na ramach) oraz myrskich, na które zostaną przyjęte panie i panowie. By dać możność każdemu wzięcia udziału w tak szlachetnych i pięknych pracach których w Polsce przemysł stwarzany, całość kursu 14-dniowego po 2 godziny dziennie tylko 10 zł, początek kursu ostatniego w dniach 4, 5 i 6 bm. Wpisy oraz informacje w dniach przed rozpoczęciem kursu od 10—14 i od 16—20. Lotne kursy dywanów Poznań, Strzelecka 33, In. Zaplanam że 21 marca bezwzględnie wyjeżdżam do Warszawy w celu prowadzenia dalszych kursów, przeto kurs obecny jest ostatni. zwp 28 066

KAWĘ HAG

kawę Hag - bezkofeinową kawę ziarnistą. Bedziecie się bez kofeiny lepiej czuli i

pić znaczy: spożywać najwspanialszą, jaka wogóle istnieje, kawę ziarnistą, a przytem chronić serce i nerwy. Spożywajcie dla wypróbowania, w ciągu 4-ch tygodni

spokojniej spali.

5-ta LOTERJA NA KONIE

Komitetu Targów Końskich w Gnieźnie Tow. zap.
Ciągnięcie nieodwołalnie dnia 29 kwietnia 1931 r.

Losy po 1,— zł za sztukę do nabycia w Kolekturach Loterii Państwowej oraz w Sekretariacie Komitetu Targów Końskich w Gnieźnie.
zw 7890

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, l, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: a 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 16.

Nagle ogłoszenia

wieczorem po zamknięciu ekspedycji (godz. 18,30) do wydania tylko porannego przyjmuje portjerna. Wejście bramą św. Marcin 70 — dzwonek nocny przy bramie na prawo. Telefon portjerna nr. 85-25 Portjerna nie jest upoważniona do przyjmowania ogłoszeń do wydania wieczornego.

1 SPRZEDAŻE

Zegarki

na minuty regulowane, gwarantowane od 7 zł. — Słubne obrączki od 6 zł. Wybór podarunków w biżuterii już od 3 zł. Własna pracownia. — Chwilkowski, św. Marcin 40, zdw 69 637

Mebles

weskiego rodzaju, nowe i używane po znizowanych cenach na najdogodniejszych warunkach spłaty poleca Stefan Pahl, ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli, Tel. 64-25, Pw 9015-5-99

Skład

stroju, pokoi, z powodu choroby również nadający się na inną branżę zaraz tanio sprzedam. — Oferty Kurjer zdw 68 644

Radjo, płyty, gramofony

bezkonkurencyjnie sprzedam „Elektrovox”. — Półwiejska 30, zdpw 69 052

Orzechy

włoskie prima 16,50 zł. młód kraczyni 20 zł., pięciokłowym opakowaniu franco, licząca wysła S. Selzer, Zaleszczyki, zdw 69 192

Gospodarstwo

70 morg na Pomorzu, I klasy z obszernym domem przy mieście pow. gdzie wyższe szkoły sprzedam h h zamienie na większą dzierzawę. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 69 177

Kasę „National“

czynną na 9 kelnarów sprzedam tanio bo z licytacji Czesłochowa, Bór 19, Gatkiewicz, zdw 69 401

Młodszego wilka

czystej rasy sprzedam, Półwiejska 31, parter, lewo, zdw 69 290

Skład

opozycyjski mieszkaniem sprzedam. Adres Kurjer zdw 69 275

Parcele

na Łazarzu 3 800 m² z dużym frontem korzystnie na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 69 404

Skład

kolonialny z towarami, przyległym pokojem kuchnią w centrum miasta w Gnieźnie za 2 800 zł zaraz do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 69 478

Dywan

duży w dobrym stanie sprzedam. Matejki 2, parter, prawo, zdw 69 424

Pianino

bardzo dobre 1 800 do sprzedania. Słowackiego 34, parter, prawo, zdw 69 459

Tereny

budowlane przy Sienkiewicza sprzedam. Słowackiego 34, I. lewo, zdw 69 429

Wózek

reżny mocny na rynek sprzedam. Dąbrowskiego 33, garaż, zdw 69 450

Stół

i łóżko sprzedam, Riemer, Wilda Dolina 2, zdw 69 445

Skład

o dużej i wygodnej ilości ubikacji, w którym tradycyjnie od kilkudziesięciu lat istnieje rentowny handel żelaza do wydzierżawienia w mieście powiatowym Wielkopolski od gospodarza. Ewentualnie sprzedam całej nieruchomości Zgłoszenia do Kurjera zdw 69 444

Sypialnia

gabinet, eleganckie okazyjnie, Gąsiorowskich 5, I. lewo, zdw 69 437

Skład

kolonialny z mieszkaniem 3 pokoje i kuchnią zaraz na sprzedaż, Ostrów (Poznańskie). — Adres wskaże Kurjer zdw 69 426

Skład

kolonialny 1 800 zł od zaraz. — Adres Kurjer zdw 69 455

Skład

kolonialny korzystnie. Adres Kurjer zdw 69 469

Fabryka oleju

pokostu, musztardy, w pełnym biegu, średnie miasto, na sprzedaż z wplatą conajmniej 150 000 złotych lub zamiana na dobra kamienne, More dopłacić gotówką. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 417

Natychmiast

tanio sprzedam dobrze sprawujący skład kolonialny z przyległym pokojem i towarami. — Adres Kurjer zdw 69 415

Łóżko dziecięce

drzewo, białe lak 100 X 75 Otto Mix, Kantaka 6a, skład rowerów, zdw 69 412

Zakład

wulkanizacyjny wraz naprawa samochodów i samochod Fiat (505) korzystnie na sprzedaż. — Oferty Kurjer zdw 69 511

Kluby

kanapa pluszowa przebież firan zakładam. Wrocławski 18, telefon 1684, zdw 69 507

Łóżeczko

dziecięce sprzedam tanio. Kwaśniewski, ul. Słowackiego 29, II, zdw 69 503

Pianino

marki Ecker sprzedam. Adres Kurjer zdw 69 467

Warsztat

slusarski duża ubikacja, tanio sprzedam, niska dzierzawa, Kąstelan, Strumykowa 34, zdw 69 494

Piekarnia

z mieszkaniem, cztery pokojowe na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 69 530

Tanio

sprzedam używane futro sealowe, suknie, kostium czarny i brązowego lisa, buty śniegowe, goda. 10-12, Matejki 45, III, mieszkanie 7, zdw 69 556

Dalsza

wyprzedaj łożek, szaf, biurko, szesławowe kanapy, koldry puchowe, materace wiosenne etc. Składowa 4, składowa 3-5, telefon 21-10, zdw 69 548

Grzyby

suszone, borowiki (prawdziwki litewskie) sortowane w wiakach 5 kg za 35 zł, 10 kg za 65 zł dostarcza franko za pobraniem E. Korbowski, eksport grzybów, Marcinkance p Grodno, zdw 69 535

Bandonjum

104 głosowe A-dur tanio sprzedam, Wołkowiak, ul. Fabryczna 20, zdw 69 528

Plaszcz

damskie granatowe i beż, letnie, figura niska tanio sprzedam. — Piekary 10, II, prawo, zdw 69 574

Skład

kolonialny w Poznaniu odstąpi. Oferty Kurjer zdw 69 568

Japońskie

piekni tanio na sprzedaż. Kurjer zdw 69 466

Trzylampowe

radio Telefunken, wielki zasieg, tanio sprzedam, Wały Jagiell 2a, parter, prawo od 7 wieczór, zdw 69 583

Ogrodnictwo

i sadownictwo prywatne sprzedam godzinie od Poznania w mieście, 9 morg opłotowanych, domek, zabudowania, światło elektryczne do tego 42 morgi roli — Przecznicza 6, II lewo, tel 66-85, dw 2983

Restauracja

przy Hotelu w Toruniu do oddania natychmiast kapitał potrzebny 6 000 zł. Zgłoszenia Toruń, Nowy Rynek 2, u właściciela, Pw 9513-61-40

Cegielnia

parowa nowego systemu, produkująca 5 milionów cegieł rocznie w tem sruownik przerabiający 100 ctr. dziennie, pokład 44 morgi tonu do tego 4 morgi i stawu rybnego, blisko zrosy, do miasta i dworca 2 km, mieszkanie 2 pokoje i kuchnia, wartość 400 000 korzystnie sprzedam za 160 000, wplata podług umowy. Oferty Kurjer n w 8105

Tanio

sprzedam samochód Ford 1927 II-muzyczne dobrze utrzymany, po remencie. Informacje Dr. Gerstenberger, Rogoźno Wlkp, n w 8104

Dom

Poznań 27 000 zł sprzedam Mañewski, Dąbrowskiego 43, zdw 69 684

Biblioteka

prywatna po s. p. Dr. Lewickim (założyciel „Lektora”) licząca około 10 000 tomów dzieł naukowych przeważnie wyczerpanych, będzie sprzedana w drodze aukcji dnia 7 i 8 marca we Lwowie. Licytować też można na podstawie katalogu w którym są podane warunki aukcji. Katalog wysła „Antykwariat Lwowski”, Zygmunta Igla, Lwów, Batorskiego 34, n w 8102

Marzec

podawaj dla kur, gest, kaczek i t. d. według przepisu Centralny Michałowskiego noszą jaja o wiele pilniej, większe i żółte chowają się zdrowo i wyrosła na rasowe olbrzymie okazy. Zadzajcie wszędzie tylko w oryginalnym opakowaniu. Pw 9563-8-85

Dom

w śródmieściu, dochód 7 000 cca na 40 000, wplaty 20 000, Jaśkiwicz, Poznań, Fredry 6, zdw 69 614

Za bezcen

Bemburga półkozucha oryginalne srebrnym stemplem 4,85; złotem stemplem 5,50; macco mocne 1,75; prima Fildecose 3,50; Skarpety męskie 45 gr. niciane mocne 55 gr. merycerowane 75 gr. dosenio, we 85 gr. jedwabne 1,25 Fildecose 2,50; Warszawski Skład Fabryczny Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, via 4 via Wodnej zdw 69 676

Ślusznie, śliczna - i tania

porcelana tylko Wrocławka 24, podwórze w Hurtowni Porcelany — Tamże sprzedaje się bez wyjątku każdym — serwisy obiadowe, kawowe, umywalki, noże, widełce, łyżki. Różne prezenty jaknajtaniej Szkło, porcelana dla restauratorów zupełnie tanio, zdw 69 669

Dom

Poznaniu maszynowy 8 lokatorów dużym ogrodem wolne 3 pokoje 25 000, wplaty 10 000, Tomczak, Wierzbiciele 31, zdw 69 668

Używana

jadalne oraz inne meble sprzedaje Kozłowski, Szewska 15, zdw 69 564 5

Butle

szklane od 10-25 ltr. do win owocowych korzystnie wyprzedaje Składowa Butelek, ul. Bóznicza 13, Karolczak, r w 13 299

Spiesznie

sprzedam z powodu choroby 35-morg. gospodarstwo przy szosie, blisko miasta z pastwiskiem z grubym drzewem. Wplaty 12 000 zdw 69 661 2

Gospodarstwo

40 morg buraczanej ziemi, — Ostrowie — zamienie na domek przy Poznaniu, Gospodarz, Zydowska 5, zdw 69 725 6

Pianino

krzyżowe, Półwiejska 11, podwórze, lewo, III, prawo, zdw 69 683

Futra

meskie, skórki 50 procent taniej Hankiewicz, Wielka 9, (wchód Szewska), zdw 69 376 7

Składy

kolonialne poleca „Informator”, Ratajczaka 15 (Pasaz), zdw 69 636

Parcelę

1 000 m² kupię za gotówkę, Zgłoszenia z podaniem ceny Kurjer r w 13 273

Szafa

kanapa, łozanka, Przemysłowa 24/25, zdw 69 523

Na

sprzedaj wóz na reorach jednokony, Bóznicza 15 I lewo, r w 13 270

Gramofon

szafkowy i rower tanio sprzedam Słowackiego 48, II, prawo j w 5620/30

Fortepian

nowy marki „Betting” sprzedam zaraz, Adres wskaże Kurjer r w 13 267

Dom

z reżnictwem w dużej wsi kościelnej kupię. Oferty z ceną Kurjer zdw 69 696

Żelazna

szafa, biurko, stuletnie skrzypce wiolenczela, Woźna 18, III prawo, zdw 69 608

Jadalnię

dębowa solidnie wykonana bardzo tanio, Stolarska, Bukowska 9 zdw 69 696

Motocykl

Sarolea sprzedam tanio, Wielkie Garbary 23, wypożyczalnia rowerów, zdw 69 693

Ideal

do froterowania na stały prąd sprzedam Zgłoszenia 10-12, — Stempel, Wielka 17, III, zdw 69 705

Mały

skład z pokojem w śródmieściu odstąpi, Oferty Kurjer zdw 69 623

Skład

cukierków dobrze zaprowadzony przy ruchliwej ulicy powodu wyjazdu korzystnie sprzedam. — Adres wskaże Kurjer zdw 69 632

Dom

Poznaniu 4 pokoje ogród, cena 9 tysięcy, wplata 6 tysięcy, Jaśkiwicz, Poznań, Fredry 6, zdw 69 731

Butelki

używane od wina kilkaset niedaleko Poznania, Oferty Kurjer zdw 69 741

Ogródek

działkowy korzystnie sprzedam, Kłobuchowski, Poznańska 36, parter, prawo, zdw 69 707

Skład

kolonialny na sprzedaż Wielka 23, zdw 69 730

5 KUPNA

Wózek

reżny kupię kryty lub otwarty Kurjer zdw 69 359

Kunie

folwark 300-500 morg ziemniaczano - buraczanej w bliskości miasta, gdzie wyższe szkoły. Jako wplata dam większą gotówką i kamienie w miejsce powiatowym, Oferty Kurjer zdw 69 126

Brylanty

złoto, srebro itd kupuje F. Tarowska, Poznań, Pl. Wolności 11, Pw 8153

Artykuły

nadające się do demokracji kupię. Oferty Kurjer zdw 69 683

Domek

z ogrodem w Poznaniu kupię. Oferty do Kurjera zdw 69 446

Pianino

dobrze utrzymane, płyta metalowa kupię, Cena Kurjer zdw 69 432

Powóz kryty

używany w dobrym stanie, jedno lub dwukony kupię, Oferty Kurjer zdw 69 427

Wózek

dziecięcy w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer zdw 69 407

Konia

silnego, platforme kupię, Oferty Kurjer zdw 69 551

Magle

zużyte skupuje Oferty Kurjer zdw 69 569

Kupię

używana szafa, rower, Oferty Kurjer zdw 68 248

Domek

z ogrodem przy Poznaniu kupię. Oferty cena Kurjer zdw 69 536

Frak

używany na średnia osobę kupię Oferty zdw 69 556

Kupię tanio

używany stół do jadalni (do wyciążania) Oferty a cena i opisem zdw 69 477

Szukam

składu spotycznego z przyległym mieszkaniem okolica obojeńska. — Oferty Kurjer zdw 69 673

Kupię

za gotówkę dobrze utrzymany warsztat stolarski (ławki). Oferty Kurjer dw 2987

Kupię urządzenie piatkarni

walec i parownik, Oferty Kurjer zdw 69 743

Kupię

natychmiast pianino gotówką, — Jankowski Poznań Plac Działowy 2, parter, zdw 69 720

6 KAMIENICE

2 kamienice

w Lesznie blisko dworca i poczty, 2 fronty podwórze 400 m kw, dochód roczny 5 000 zł rocznie tanio przy wplatę 35 000 zł na sprzedaż. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Leszno, n w 5084

Dom

piętrowy w Kościelnie z wolnym mieszkaniem zaraz na sprzedaż, Zgłoszenia Hejnowicza, Gościń, Szeroka 11, zdw 69 663

Administatorka

rutynowana z wykształceniem ekonomicznem obejmie administrację kamienic, Zgłoszenia Kurjer zdw 69 442

Administację domu

przyjmie prawnik właściciel domu, Oferty Kurjer zdw 69 448

Kamienica

w Gnieźnie I, piętrowa ½ morgi ogrodu, mieszkanie wolne, cena 26 000, wplaty 15 tys. Przybyszewski, św. Marcin 40, restauracja, zdw 69 595

Komfortowa

kamienica, dochód 30 000, cena 270 000, wplata od 80 000 wskaże Baumgartner, Poznań, Plac Sa pieżyński 2a, zdw 69 733

7 PIENIADZ

150 zł

szukam na dwa miesiące procent obiadu lub 10 zł od setki, Oferty Kurjer zdw 69 253

Pożyczki

udzieli, zastaw brylantu samochodu, Kurjer zdpw 69 105

Wspólnika

kapitałem większym do fabryki mechanicznej artykułów podrózkowych w Poznaniu poszukuje. — Oferty Kurjer zdw 69 447

8 000

złotych do dyspozycji, Propozycje wyczerpujące, udział zysku miesięcznego, gwarancja Zgłoszenia Kurjer zdw 69 409

Poszukuję

wspólnika do budowania domu bliźniaczego na narożnikowej parceli Debiec, miejsce nadające się na każdy interes, Oferty Kurjer zdw 69 403

2 — 5 000

za dobrym procentem poszukuje, Gwarancja pewna Wspólnictwo niewykluczone, Oferty Kurjer zdw 69 486

3 000

pożyczki pod pewny zastaw poszukuje, Oferty Kurjer zdw 69 550

Hipoteke

około 3 000 przyjmę do przedsiębiorstwa, procent lub zysk, gwarancja, Oferty Kurjer zdw 69 549

3 500

hipotekę 12 % rocznie sprzedam, Oferty Kurjer zdw 69 694

Poszukuję

56 tysięcy złotych na pierwszą hipotekę w Poznaniu Oferty Kurjer zdw 69 672

Wspólnika

wspólniczy, gotówką 1 500 przyjmie, zawód obojętny, Oferty Kurjer zdw 69 644

8 000

złotych na I hipoteke kamienicy Poznaniu poszukuje, Kurjer zdw 69 728

8 DO WYNAJĘCIA

Czteropokojowe

komfortowe, umeblowane odstąpi, Oferty Kurjer zdw 69 451

Mieszkania

od właściciela wskaże Jaśkiwicz, Fredry 6, zdw 69 613

Pokój

i kuchnia zaraz do wynajęcia wprost od gospodarza, dzierzawa za 2 lata zgóry po 40 zł miesięcznie, Poznań-Główna, ul. Smolna 9, zdw 69 426

Mieszkanie

dwa pokoje przedpokój i kuchnia, wielki parter, odnowione, meblami lub bez od zaraz do oddania ul. Słowackiego, Zgłoszenia do Kurjera zdw 69 319

Wynajem

saraz trzy pokoje kuchnia, front, I piętro temu, kto pożyczy 12 000 zł. Za procent komorne kapitał wrotny po 3 latach Oferty Kurjer zdw 69 338, Gospodars

Pokój

kuchnia oddam (Wilda), Adres Kurjer zdw 69 531

Pokój

kuchnia 2, 4 pokoje z meblami, Niegolewskich 16, Luboński, zdw 69 573

2 pokoje i kuchnia

z nowym umeblowaniem zaraz sprzedam, Adres wskaże Kurjer zdw 69 667

Mieszkania

tylko świątowa „Informator” Ratajczaka 15 (Pasaz), zdw 69 661

3 pokojowe mieszkanie

z całkowitem urządzeniem, słoneczne, okolica Matejki, III, parter, zaraz korzystnie do oddania, — Oferty Kurjer zdw 69 623

Mieszkanie

5 pokojowe zaraz, Śniadeckich 4, II, gospodars, zdw 69 737

Pokój

kuchnia 500 wskaże Krzyżowski, Łukaszevicza 6, podwórze, zdw 69 712

3

pokoje komfort, Matejki, I, parter, wskaże Świerż Żupańskiego 13, zdw 69 719

Pokój

kuchnia za miesięczną dzierżawę wskaże Krzyżowski, Łukaszevicza 6, podwórze, zdw 69 716

2

pokoje kuchnia, stacja od Poznania 600 w tem dzierzawa, przy dworcu, Adres Kurjer zdw 69 729

Mieszkanie

3 pokojowe natychmiast do wynajęcia wprost od gospodarza, Paciaza 70, zdw 69 717

9 SZUKA MIESZK.

Pokój

próżny z kuchnią lub 2 pokoje, Oferty Kurjer zdw 69 325

4-6

pokojowego mieszkania nie wyżej II piętka poszukuje się w okolicy ul. Focha, Śniadeckich, Oferty i warunki Kurjer Poznański zdw 69 520

Pokoju

z kuchnią poszukuje młode bezdzietne małżeństwo Dzierżawę zgóry, Oferty Kurjer zdw 69 516

Poszukuje

się 4 pokojowego mieszkania wprost od gospodarza — Plac czynsz zgóry, Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 69 555

Jeden

do 3 pokoi z kuchnią dam, dzierżawę zgóry, Oferty Kurjer zdw 69 516

Szukam

pokoiku z kuchnią od gospodarza, dzielnica Łazarza Kalinowski, Focha 34, fabryka zdw 69 529

4 pokojowego

mieszkania w wygodami poszukuje, Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 69 585

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamiana

1 pokój duży z komora i sklepem w śródmieściu zamienie na 2 lub 3 pokoje, Oferty Kurjer zdw 69 480

Frontowe

mieszkanie dwupokojowe przy Marszałka Focha zamienie na 2-3 pokojowe, okolica obojeńska, Adres Kurjer zdw 69 440

Tęcza

dwupokojowe zamienie na takie Poznań, Oferty Kurjer zdw 69 426

Zamienie

z kuchnią z portjerstwem na takie same bez portjerstwa, Strzalewa 1 zdw 69 606

Zamienie bardzo ładne 4 pokojowe mieszkanie z komfortem w Katowicach na 5 do 6 pokojów w Poznaniu Oferty Kurjer d. w 2988
11 POKOJE UMEBL.
Ladny soneczny pokój. Matejki 1. I. zdw 69 157
Ladny pokój. Śniadecki 30. L. zdw 69 156
Pokój halokobowy. światło elektryczne 2 panom lub paniom zaraz Górna Włda 52 I lewo zdw 69 467
Ladny pokój solidnemu panu wynajmo. Szweska 15. II. prawo zdw 69 463
Pokój z utrzymaniem dla pani 150 zł. Słowackiego 34. parter prawo. zdw 69 460
Pokój jasny frontowy wynajmo pani. Mickiewicza 3. II. prawo. zdw 69 458
Frontowy duży pokój Rzezczyapolitej 8. Męclewska zdw 69 361
Pokój dwuosobowy elektryczność utrzymaniem. bez od 15 marca Plac Karmelicki 1. III. lewo zdw 69 439
Sołacz Podolska 11. pokój umeblowany. telefon. zdw 69 436
Pokój ładny czysty soneczny. elektryczność 1-2 panom. Marszałka Focha 41. mieszkanie 34 zdw 69 422
Śródmieście niekrepujący. frontowy. dobrze umeblowany. elektryczność zaraz. Adres Kurjer zdw 69 421
Pokój dla pani niekrepującej. 20 zł. Przybylska. Matejki 7. zdw 69 522
Soneczny niekrepujący 1-2 osobowy używając kuchni zaraz lub piętnastego. Wierzbiciego 11. Kaczmarczyk. zdw 69 560
Dla jednej osoby pokój Wandy Królowej. Jadwigi 1. II. lewo. zdw 69 515
Plac Asnyka 1 II. fortepian dwie osoby zaraz. zdw 69 532
Dwuosobowy Niklas. Podgórska 13. zdw 69 563
Pokój zaraz. wynajmo. Mostowa 32. III. lewo. zdw 69 566
Pokój skromny inteligentne osobie wynajmo. Krajewska. Wielkie Garbary 54. m. 12. w podwórzu. zdw 69 160
Pokój przy dworcu Focha 27. front lewo. Adamski. zdw 69 433
Pokój Ratajczaka 11 a. 6 wejście. II. lewo. zdw 69 579
Soneczny 1 lub 2 panienkom tania św. Marcin 78. II lewo zdw 69 576
Pokój umeblowany utrzymanie światło elektryczne św. Marcin 66. mieszkanie 10. zdw 69 580
Małżeństwo zaraz. Kanalowa 6. mieszkanie 16 zdw 69 584
Pokój utrzymaniem inteligentnym. Tomaszewska Młyńska 13. L. zdw 69 590
Pokój umeblowany frontowy soneczny. elektryczność niekrepujący zaraz wynajmo. Bartkowiak. Szweska 15. zdw 69 589
Pokój dla 2 panów do wynajęcia zaraz niekrepującej wejście Stary Rynek 44. wejście ul. Woźnej. III. piętro. zdw 69 596
Podgórska 10 a. III. prawo całkowitem lub częściowym utrzymaniem. zdw 69 609
Pokój dla dwóch. Skryta 1. parter. lewo. zdw 69 615
Pokój Romana Szymańskiego 3. I. lewo. zdw 69 608
Pokój umeblowany wynajmo zaraz. Młyńska 2. parter. lewo. 2 drzwi. zdw 69 665
Pokój umeblowany Jackowskiego 3. I. lewo. zdw 69 632
Panienkę tania na wspólny przyjęcie. Adres Kurjer zdw 69 677
Dwuosobowy osobom solidnym Słowackiego 30. III. prawo. zdw 69 659
Mały pokój Majewski. Słowackiego 61.33. wejście Prusa. zdw 69 656

Tanio pokój z utrzymaniem przy św. Marcynie 1-2 panom Adres wskazuje Kurjer zdw 69 606
Informator poleca pokoje Ratajczaka 15 (Pasaz) zdw 69 678
2 panienki utrzymaniem lub bez. Stary Rynek 2. Julek. III. r. w 13 273
Pokój umeblowany dla skromnej panienki wolny Szyperka 21. II. lewo. r. w 13 272
Pokój umeblowany Grobla 30 narożnik Garbar. III lewo r. w 13 271
Małżeństwu wynajmo używaniem kuchni. Matejki 36 Polus. zdw 69 605
Frontowy pokój. elektryczność. wspólny. panom. Półwiejska 25. dom ogrodowy. zdw 69 620
Pokój zaraz Grobla 19. I. prawo. zdw 69 619
Pokój wspólny panu. Wielka 18. IV. lewo. zdw 69 630
Małżeństwu bezdzietne. ul. Piaskowa 8. parter. lewo. zdw 69 626
Pokój frontowy z elektr. dla 2 panienek. przy Kaponierze. Zwierzyniecka 3. II. zdw 69 625
Frontowy zaraz. Rybaki 22. parter. prawo zdw 69 624
Dwuosobowe elektryczność i łazienka. Cieszkowskiego 7. mieszkanie 12. zdw 69 634
Pokoje dla przyjezdnych Cieszkowskiego 7. mieszkanie 12. zdw 69 633
Panom lub małżeństwu. Grobla 30. II. lewo. narożnik Wielkich Garbar. zdw 69 651
Pokój zaraz wynajmo. Focha 30. I. prawo. zdw 69 702
Pokój panu wynajmo. Cieszkowskiego 7. mieszkanie 5. zdw 69 709
Pokój umeblowany frontowy. Stary Rynek 50/60. mieszkanie nr. 6. zdw 69 724
Przyjeżdżnym 27. Grudnia 9. III. zdw 69 721
Pokój małżeństwu Jeżycka 43. II. prawo. zdw 69 715
12 SZUKA POKOJU
Ogrodowa okolica dobrze umeblowanego pokoju poszukuje solidny starszy student. Oferty Kurjer zdw 69 414
Urzędniczka poszukuje pokoju sonecznego. czystego elektryczność okolica św. Marcina 1. 4 Oferty Kurjer zdw 69 547
Pokoju próżnego szuka bezdzietne małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 69 540
2 panów poszukuje pokoju z niekrepującym wejściem 15. III. Zgłoszenia z ceną Kurjer zdw 69 525
Poszukuję pokoju. Dzwoniec 71-12. zdw 69 562
Bezdzietne małżeństwo szuka próżnego pokoju. cena 30 zł. Oferty Kurjer zdw 69 581
Pokoju niekrepującego. dwuosobowego - (ewentualnie może być i bez mebli) poszukuje od 15 marca lub później. Laskawe oferty z warunkami Kurjer zdw 69 604
Informator poszukuje pokoi Ratajczaka 15 (Pasaz) zdw 69 679
Pokój umeblowany z wejściem z klątki schodowej potrzebny zaraz w Śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 69 646
Małżeństwu bezdzietne poszukuje skromnego pokoju umeblowanego Cena Kurjer zdw 69 734
13 LOKALE
Warsztatowe ubikacje duże do wynajęcia. Nowak. Kopernika 4. zdw 69 441
Na biura 1-2 pokoi w centrum miasta. I. piętro. nadające się dla adwokata wynajmo zaraz Oferty Kurjer zdw 69 438
Na biura cztery ubikacje odnowione od zaraz przy ulicy Mickiewicza do oddania. Zgłoszenia do Kurjera zdw 69 318

1-2 pokoje na biura handlowe. Pocztowa 11. parter prawo zdw 69 570
Lokal - składnica front lub podwórze warunek parter Śródmieście o ponad 30 m² potrzebny Zgłoszenia Par. Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr 9.33 Pw 9570-9.33
Lokalu na fryzjerskie Śródmieście z mieszkaniami lub bez poszukuje wzgl. kupię lub zamienie z prowincji do Poznania Wa. nuki Kurjer zdw 69 733
14 DZIERŻAWY
Wydzierżawienie połowania Gmina Dobieżyn wydzierżawi polowanie obejmując ca 1700 mórg w rezerwie 24 marca w godzinie 10 przed południem w sołectwie w Doł. czynne na przeciąg 6 lat Warunki dzierżawy będą od 1 marca do 15 marca 1931 w sołectwie wyłożone i w terminie licytacyjnym ponownie ogłoszone Dobieżyn Przełozony Spółki Lowieckiej. Wrzeszczyński soltys. zdw 69 501
Wydzierżawie 2 do 3 pokoje z kuchnią zaraz wprost od właściciela Zgłoszenia Agencja Kurjera Wronki nr 5103
Lokal - składnica front lub podwórze warunek parter Śródmieście o ponad 30 m² potrzebny Zgłoszenia Par. Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr 9.34 Pw 9569-9.34
30 mórg ziemi dobrej. pow. poznański. objęcie 2000 senniejsze wydzierżawi Agencja Kurjera Poznań. Przecznicza 1 a. skład. zdw 69 374
Młyn wodnego celem dzierżawy poszukuje fachowiec. Oferty Kurjer zdw 69 713
16 OSOBISTE
Unieważniam weksle na sumę 200 zł wystawione dnia 17. II 31r przez Piotra Jankowik. Agencja Żywnościowa Ag. Jankowik. 1 weksel na 100 zł. płatny 5 III 31r. 1 weksel na 100 zł płatny 31 III 31r. które są w posiadaniu P. Matyjasika. Ag. Jankowik zdw 69 457
Za długim żony mojej Rozali Weisowej z domu Koniecznej zamieszkałej Główna ul. Średnia 12. nie odpowiadam Józef Weiss zdw 69 425
Prześbał Która osoba żłupnie się nademną i dopomóż mi do dokonania studi. Blizsze informacje ustnie. Proszę oferty Kurjer zdw 69 569
Pania granatowym płaszczu berecie zacepioną niedzielniek najmocniej przepraszą. Proszę o naznaczenie spoiłania Kurjer zdw 69 537
Jadziuchnie gorzej. zapalenie oskrzeli Koleżanka. zdw 69 534
Ania Poniedziałek 18.30 zapobiegno sportem. Ryby uklad Tesknie. Piszze. Gapuś. zdw 69 572
Iwoneczko wrócić szukam daremnie muzykę koniecznie zobaczyć. Pragnę zgody przebaczenia. Pisz Kurjer zdw 69 575
Pilot Stanisława K zdw 69 666
Ostrzegam przed kupnem skradzionej broszki z brylantami na cztery kandy rzućtemi długiego lancucha złotego. Zgłoszenia ewentualnie kierować do Komendy Policji. zdw 69 655
21 ZGUBY
Książeczkę wojskową Marjan Mikołajewski. unieważniam zdw 69 574
Zagubioną książeczkę wojskową unieważniam Stefan Kühn. Kraszewskiego 9. jw 5631
Unieważniam zgubiony dowód osobisty U. P. Eleonora Gielowna. zdw 69 607
Zgubiono w sobotę zoty zegarek branzoletowy z sioniem. Znalazcę prosi się o zwrot za wynagrodzeniem. Wielka 21. skład cukierków. zdw 69 643
22 ROZMAITE
Pończochy, skarpetki najkorzystniej kupicie Pocztowa 11. parter. zdw 69 788
9 miesięczne dziewczę oddam za własne. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 279
Masażystka poleca się. Oferty Kurjer zdw 69 468
Obiady smaczne obfite 70 groszy. Półwiejska 9 b. I. piętro. zdw 69 406

Przyjęm dziecko na wychowanie lepszej rodziny za dobrem wynagrodzeniem. Gdzie? wskazuje Kurjer zdw 69 492
Szyje sukienki. facon 12 zł Sew. Mielżyńskiego 25 a. III. prawo zdw 69 554
Portepian polecam do ćwiczeń Kantaka 3. II. zdw 69 544
Telefon 15-60 Ekspedycja listów paczek i bagażów. Odkurzenie aparatami. Elektryczny czyszczenie i frotowanie w parkietu przeprowadza Posałszy M. ejsy. ul. Woźna 11. Pw 9579-9.35
Najsynniejsza Chiramanika przyjechała z Warszawy na krótko przeprowada przeszłość teraz niejako przyszłość. dokładnie. Aleje Marcinkowskiego 20 dom tylny. prawo II. piętro. zdw 69 576
Krawczyńni wykonuje wykwanina garderobe włosenna szybko tania Słowackiego 39. II. prawo zdw 69 658
Uwaga Zalatwam wszelkie sprawy procesowe. skargi podania wnioski pp. do władz i urzędów jak wogóle prace piśmienne. Jawasinski, Poznań. Długa 8. parter. zdw 69 622
Krawcowa w dom. poza dom. przyjmuje. Ogrodowa 2. II. prawo. zdw 69 635
Filateliści czytacie czasopismo Ikaros. Wysyłamy wybory znaczków. Białystok, Warszawska 108. zdw 69 739
23 OZENKI
Dwaj kawalerowie kupiec żelaznik i agronom. lat 26 i 28 na stanowiskach poszukują żon. Panie serjo myślące inteligentne z pewnym majątkiem w wieku 19-24 złoża oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 69 188
Ożenić się lub wyjść zamaż szybko i dobrze można tylko przez największe biuro matrymonialne "Postep" Warszawa Senatorska 38. Na zadanie wysylamy dyskretne kil. kaset ofert nr 1779
Kawaler właściciel składu galanterii centrum Poznania. posłubi sympatyczna. inteligentna pania. Posad dla wspólnego dobra pożądana. Oferty Kurjer zdw 69 472
Skarb wielkiej miłości ofiaruje dystyngowany. elegancki przystojny młodzienc. młodej pięknej matrymonalny. Cel matrymonjalny. Oferty upraszam możliwie z podobizną Kurjer zdw 69 461
Drogerzysta kawaler lat 32. przystojny pracowity i usposobienia spokojnego poszukuje towarzyszkę życia. Ponieważ sam ubogi wec mały majątek konieczny dla założenia ogólna domowego. Korespondencje dla nawiazania znajomości upraszam kierować do Kurjera Poznańskiego zdw 69 418. Cel matrymonjalny.
Kupiec zamożny lat 30. steblony za ogniskiem domowem Kocham piękno i życie. kto również? - Chciałbym poznać panienkę muzyczną przystojną. zgrabną. to jest cel mego życia. Majątek pożądan. lecz nie konieczny. Upraszam oferty wyszczerzone. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 488. Cel matrymonjalny.
Panna lepszej rodziny. inteligentna. sumienna. solidna lat 32 obezna na samodzielnie dobrze w gospodarstwie domowem. kochająca dzieci. szuka stałej posady w kulturalnym. spokojnym domu 15. III. lub później. Oferty Kurjer zdw 69 552
Pragnę poznać panienkę dobrego serca. nie dzisiejszych zasad inteligentna. miła zgrabna. szczupła i zdrowa Mam lat 28 przystojny brunet na stałym stanowisku. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 527
Ożenek Szukam gospodarną. łagodnej panny lub wdowy od 45 lat. także z cokolwiek majątkiem. zamieszkała w większem miescie lub okolicy. Szczegółowe oferty Kurjer zdw 69 674
Średnim wieku wdowa dla braku znajomości poszukuje starszego pana do lat 50. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 69 637
24 NAUKA
Kursy stenografij pisanie na maszynie. Kantaka 1 II. p. m. r. zdw 65 877/8
Mikołajczaka szkoła tańców Pocztowa 29. Kurs dla początkujących rozpoczynam 3. marca - jedana 20 Pw 9320-5.50

Nauka pisania na maszynie metoda nowoczesna. Zapisy codzienne w firmie Blok Brun w Poznaniu Plac Wolności 8 I piętro Pw 9013-5.53
Kursy kroju - szycia Wpisz przyjmuję Klawiterowa Marji Magdaleny 1. III. róg Racznychskich. dp 2961 2
Konwersacji polskiej początkującej poszukuje niemiecka pan. Oferty z ceną ewentual. referencjami. Kurjer zdw 69 476
Tańce Szcurek wycucha z pełną gwarancją Ratajczaka. Dom Rzemioslniczzy zdw 69 478
Potrzebne lekcje łaciny matematyki. Zgłoszenia cena. Kurjer zdw 69 470
Korepetycyj udzieli maturzysta sumiennie i gruntownie. Oferty Kurjer zdw 69 512
Nauczycielka celem przygotowania chłopca do gimnazjum Zgłoszenia do Kurjera zdw 69 482
Angielskiego lekcji początkującej poszukuje. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 69 526
Organizacja Studentek. św. Marcin 40. L. pokój 2 poleca zdolne rutynowane. sumienne korepetyorki. zdw 69 530
Kto udzieli matematyki uczniowi 4 klasy? Kurjer zdw 69 561
Plekanie pisać wycucha w 15 lekcyjach. Kaligraf. Seweryna Mielżyńskiego 3. II. p. zdw 69 577
Kurs artystycznych robót ręcznych Trykotarstwo igliczkowe - szydełkowe. Tractwo - haft biały. kolorowy. dywany. Specjalność: firany siatkowe. Zgłoszenia od 5 do 8. 3 razy tygodniowo i zaraz 3 razy tygodniowo w Śródmieściu Winowicza. Chelmońskiego 4. IV. piętro zdw 69 617
Pod gwarancją wyczam księgowość. rachunkowość polskiego. szybko tania. Oferty Kurjer zdw 69 648
Pani poszukuje lekcji bridge'a. Oferty pod zdw 69 738
Kursy handlowe rozpoczynam 4 marca Kromczyńska. Ogrodowa 16. zdw 69 711
25 MUZYKA
Pianista rutynowany pierwszorzędną z wielkim wyborowym repertuarem i akordionem wolny od 1. IV. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 69 513
Wynajmę pianino. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 701
26 ROZRYWKA
Kinoteatr "Orzeł" Ken Maynard w filmie "Senior Americano". zdw 69 699
Kino "Aurora" Pat i Patachon Strażnicy Cnoty i Czerwony Korsarz. zdw 69 704
27 SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy na jednej tyczejście cenie drobnych
Uczeń ogrodnicy szuka posady. Oferty Kurjer zdw 69 107
Dentystyczny technik młody. precyzyjnie pracujący. różnymi najnowszymi sposobami. operatywna techniczna. w zastępstwie leczniczą poszukuje posady. Warunki skromne. Roman Barański. Krosno Malopolske zdw 69 191
Kowal - ślusarz obeznan z prawem. zaniem lokomobil. narzędzi i maszyn rolniczych i ich naprawie. po wojskowości. i dobrymi świadectwami. szuka zajęcia zaraz lub później. Zł. do Kurjera Poznańskiego zdw 69 178
Szofer - monter 15 lat praktyki zmienia posade od 1 kwietnia lub później. Obecnie 3 lata na niewypowiedzianej posadzie. Laskawe oferty do Kurjera zdw 69 176
Dziewczyna starsza. uczciwa z gotowaniem do wszelkiej pracy poszukuje posady od 15. Wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer zdw 69 335
Osoba w średnim wieku. wdowa. inteligentna. poszukuje posady gospodni samodzielnie do samotnych osób lub też na prosiostwie. Zna się na dobrej kuchni i gospodarstwie wiejskiem. Miejscowość obywatelska. Wymaganie skromne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 69 999
Kucharka z bardzo dobrym gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 69 487

Służąca przychońnia lub stała umiejąca cokolwiek gotować dobrze polconas szuka posady. Oferty Kurjer zdw 69 474
Dziewczyna do wszystkich szuka posady dobre świadectwa Zgłoszenia Kurjer zdw 69 471
Gospośnia szuka posady do wszelkiej pracy domowej w okolicy Polconas. Jadwiga Grzeszkowa. Za Bramką 11. zdw 69 465
Pracznka szuka prania czysta i sumienna. Jadwiga Rogalska Za Bramką 11 zdw 69 464
Chłopak lat 17. wysoki. poszukuje zajęcia w piekarni lub innego. Oferty Kurjer zdw 69 462
Kucharka gospodyn znająca dobra kuchnia szuka zajęcia tylko w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 69 438
Panienka lat 16. inteligentna pragnie wyuczyć się w zakładzie najchętniej w zakładzie cukierków. Oferty Kurjer zdw 69 462
Gospodyn doświadczone z kilkoletnią praktyką poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 69 440
Biuralistka młodszą dobre świadectwa. poszukuje zajęcia przed południem. Oferty Kurjer zdw 69 445
Poszukuje posady biurowej z skromnym wynagrodzeniem. Ukończyłem 6 klas gimnazjum i pisze na maszynie. Referencje bardzo dobre. Oferty Kurjer zdw 69 435
Poszukuje posady biurowej za skromnym wynagrodzeniem. Ukończyłem 5 klas gimnazjum i pisze na maszynie. Referencje bardzo dobre. Oferty Kurjer zdw 69 434
Osoba z lepszej rodziny. znająca wykwintną kuchnię. poszukuje od 15 marca 1931 posady zarządczyni lub gospodyn. Laskawe oferty J. Mądrzejewska. Radzim. poczta Kamień powiat Tuchola. zdw 69 431
Pracznka sfinans akuratna szuka prania. Oferty Kurjer zdw 69 428
Uczelwa posługaczka poszukuje posady z praniem. Oferty Kurjer zdw 69 416
Krawcowa pierwszorzędną szuka pracy w domach. Oferty Kurjer zdw 69 418
Sierota poszukuje jakiejkolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 69 411
Kupiec bransy kolonialnej poszukuje posady jako podróżniacz maszynier albo ekspedient. Oferty Kurjer zdw 69 410
Poszukuje posady rzetelną. pracowitą zaraz lub 15. Oferty Kurjer zdw 69 321
Kucharka poszukuje 15 marca posady do restauracji Najchętniej w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 69 517
Ogrodnik kawaler po wojskowości. który pracował w większych i mniejszych i majątkach. obecnie szuka dobrze w swym zawodzie poszukuje posady. Najchętniej w majątku zaraz lub później. Wawrzyniak Roman. Poznań Górna Włda. Kilińskiego 13 w p. Skorupiński. zdw 69 514
Książkowa początkująca poszukuje za małym wynagrodzeniem posady. Oferty Kurjer zdw 69 508
Młodsza panienka z dobrego domu skromna szuka posady ewentualnie do dzieci zaraz lub 15 marca. Oferty Kurjer zdw 69 506
Posługaczka poszukuje posady od południa. Oferty Kurjer zdw 69 505
Książkowiec obeznan z wszelką księgowością. posiadający długoletnią praktykę gospodarczą i hodowlaną poszukuje posady w majątku lub w przemysle. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 504
Dam 50-100 zł za wskazanie posady iak portier wolny lub robotnik do lepszych. Oferty Kurjer zdw 69 502
Dziewczyna dobrze polconas poszukuje posady 15. III. Oferty Kurjer zdw 69 489
Panienka inteligentna z prowincji szuka zaraz posady do dzieci lekkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 69 491
Poszukuje posady jako bufetowa za skromnym wynagrodzeniem zaraz - świadectwa posiadam bardzo dobre Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 69 488
Pokojowa umiejąca dobrze obsługiwać poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 69 490

Student
szuka posady biurowej lub korepetycji. Oferty do Kurjera zdw 69 493

Panienska
z dobrymi świadectwami poszukuje posady do dzieci lub pokojowej zaraz lub 15 marca. Oferty Kurjer zdw 69 484

Książkowa - żurnalistka
z kilkunastoletnią praktyką biegła korespondentka polsko-niemiecka, poszukuje samodzielnej posady zaraz. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 69 498

Dziewczyna
lat 18 poszukuje jakiegokolwiek posady do wszystkiego lub do pomocy pani domu od 15 III, która była już przy pracy kuchennej. Oferty Kurjer zdw 69 497

Przepisuje
maszyną. Kantaka 3. II. zdw 69 545

Stenotypistka
z 2-letnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 69 557

Wolontariusz
fryzjerski poszukuje posady celem dokończenia nauki Fr. Dembińska, Zerków, powiat Jarocin, zdw 69 536

Posady
ewentualnie korepetycji za mieszkanie albo utrzymanie poszukuje inżynier Oferty Kurjer zdw 69 553

Panienska
z lepszej rodziny, 8 kl. gimn. szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 69 567

Wdowa
lat 36, szuka posady jako gospodyni, świadectwa jaknajlepsze. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer, Jw 5627

Chemotechnik
i metalograf rutynowany, analityk na stal, żelazo i t. d. długoletni kierownik hutniczego laboratorium chemicznego i mechanicznego, poszukuje posady od 1 czerwca 1931 r. Łaskawe oferty proszę nadsyłać pod „Pracowity“ do biura ogłoszeń Firmy Hławski w Sosnowcu n w 8107

Uczniawa
posługaczka poszukuje posługi zaraz. Oferty Kurjer zdw 69 594

Moge
wskazać korzystne miejsce zarobkowania jakimkolwiek samochodem, za otrzymanie posady zofera. Bulaś Ignacy, Oborniki, ulica Leśna, zdw 69 593

Praczką
poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 69 592

Panienska
lat 16 z prowincji poszukuje posady do pomocy pani lub dzieci. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 600

Maszynistka
z stenografia poszukuje posady od 15. lub od 1 kwietnia. Oferty Kurjer zdw 69 599

Praczką
czysta i sumienna poszukuje zajęcia 4 złote dziennie. Zgłoszenia osobiste lub pisemne. Maria Skorząnkówna u p. Koczorowskich, Gen. Umińskiego 26 zdw 69 597

Sierota
uczniawa, pracowita, do prac domowych z gotowaniem, kochająca dzieci poszukuje dobrej posady od 15. 3. Oferty Kurjer zdw 69 610

Sierota
uczniawa poszukuje posady do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 69 612

Inteligentny
uczniawa poszukuje jakiegokolwiek posady złoży kaucję. Oferty Kurjer zdw 69 660

Służąca
posiadająca dobre świadectwa, umiejąca gotować, szyć, poszukuje posady 15 marca do wszystkiego z gotowaniem do malej rodziny lub do samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 663

Gospodyni
poszukuje posady do wszelkich prac domowych najchętniej do 1-2 osób. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 69 657

Pomocnik
gastronomiczny siła pierwszorzędna poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 69 654

Książkowy - bilansista
przyjmie prace masłem wynagrodzeniem Oferty Kurjer zdw 69 649

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem Oferty Kurjer zdw 69 606

Posługaczka
dobrze polecona szuka posługi od 11-2. Oferty Kurjer zdw 69 604

Gospodyni - kucharka
poszukuje posady do dworu z dobrymi świadectwami od 15. 3. Oferty Kurjer zdw 69 691

Biurowy
3/4 roczna praktyka obojętny w sprawach sąrowych, dobre referencje skromne wymagania poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 694

Dwie siostry
z lepszej rodziny lat 19, 17 poszukują posady do dzieci i lekkich prac domowych, Pohlówna, Lwówek, zdw 69 742

Dziewczyna
uczniawa do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 69 618

Dziewczyna
młodsza, uczniawa, kochająca dzieci szuka posady. Oferty Kurjer zdw 69 621

Służąca
młodsza, bez gotowania szuka pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 628

Dziewczyna
młodsza poszukuje posady od 15. 3. lub 1. 4. w domu religijnym. Oferty Kurjer zdw 69 642

Student
nauk politycznych z bystrym zmysłem orientacyjnym, dzielny referent dyskusji i rozpraw, piszący artykuły do gazet poszukuje posady. Bardzo poważne referencje. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 641

Poszukuje
jakiegokolwiek bądź posady biurowej, mam wykształcenie z zakresu 8 klas gimnazjum. Na życzenie bardzo poważne referencje. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 640

Słuchaczka
Szkoły Społecznej poszukuje jakiegokolwiek posady biurowej lub t. p. w instytucji społecznej. Bardzo poważne referencje na życzenie. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 639

Szofer - monter
5 lat praktyki, obojętny wszelkimi remontami maszyn. Poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 69 636

Dziewczyna
z gotowaniem, prasowaniem, sztywną bielizną szuka posady na prowincji. Oferty Kurjer zdw 69 650

Książkowa - bilansistka
maszynistka, poszukuje posady, początek bezpł. Oferty Kurjer zdw 69 647

Ogrodnik
piewszorzędna siła, żonaty, bezdzietny, ewentualnie przyjmie posadę jako samotny, dobry strażak poszukuje posady od 1. 4. 31. Zgłoszenia proszę do Kurjera zdw 69 740

Pielęgniarka
wykwalifikowana poszukuje posady zaraz do niemowlęcia, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 69 710

Bieglą
bufetowa, która pracowała w pierwszorzędnych lokalach szuka posady. Oferty Kurjer zdw 69 708

Wiejska
dziewczyna z dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 69 722

Dziewczyna
z gotowaniem poszukuje posady do wszystkiego Oferty Kurjer zdw 69 727

Do dzieci
od 2 lat i lekkich prac domowych moge polecić dziewczę skromne i uczciwe. Zdziemborska Skarbowska 7 zdw 69 716

Służąca
dobrem gotowaniem i praniem szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 69 732

Posługaczka
uczniawa, wolna zaraz. Oferty Kurjer zdw 69 616

Dzielną krawcową
szuka pracy poza domem. Oferty Kurjer zdw 69 464

Młoda
dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 69 250

Stolarz
dzielny na prace meblowe, budowlane i polewane poszukuje pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 095

Praczką
czysta poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 69 132

Panienska
szuka posady do szyć. Oferty Kurjer zdw 69 294

Poszukuje
posługi z raz. Oferty Kurjer zdw 69 319

Poszukuje
posady jako parkietowka. Oferty Kurjer zdw 69 267

Dziewczyna
do dzieci i wszelkich prac domowych ze wai z bardzo dobrymi świadectwami poszukuje pracy zaraz lub 15 marca. Zgłoszenia do Kurjera zdw 69 139

Stolarz - kołodziej
lat 28, poszukuje posady najchętniej w majatku, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 69 149

Marszałka
z dobrem świadectwem poszukuje posady od 15. 3. lub później. Oferty Kurjer zdw 69 222

Dziewczyna
wiejska uczniawa poszukuje posady z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 69 221

Bufetowa
3 letnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 69 154

Sierota
wiejska uczniawa poszukuje posady do wszystkiego do starszych państwa. Oferty Kurjer zdw 69 347

Młodszy
służący poszukuje jakiegokolwiek posady za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 69 196

28 WOLNE MIEJSCA

Kucharka
znająca dobre gotowanie, pieczenie ciast, zaprawy, potrzebna od 1 marca, pensja zł 70.- Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 936

Młodsza siła
pisząca na maszynie „Orzeł“ i umiejąca stenografować potrzebna do pomocy na ca 2 miesiące. Zgłoszenia z podaniem pr. nsijsji uprasza się kierować pod adresem Kasy majątności Uchorowo, powiat Oborniki, zdw 69 181

Służącej
bardzo akuratną uczniawa z dobrem gotowaniem od zaraz. Zgłoszenia Dąbrowskiego 53 55 l. p. prawo. zdw 69 391

Służąca
do wszystkiego zaraz Kilińskiego 8. III., lewo. zdw 69 274

Gospodyni
inteligentna dobrem szyciem do kawalerskiego domu potrzebna. Odpis świadectw, fotografie, podanie wieku warunków pod dp 2945

Ekspedjentka
początkująca potrzebna do składu rzeźniczego. Zórawia 15/17. zdw 69 479

Dziewczę
do dziecka lekkich prac bez spania. Wierzbicice 35 mieszka 8. zdw 69 475

Uczeń
obuwniczy potrzebny Poznań, Poznańska 44, m'str sz obuwniczy zdw 69 495

Posługaczka
uczniawa, czysta z praniem potrzebna. Adamska, ul Bukowska 33. zdw 69 456

Przyjmę
służąca do wszystkiego 3 osoby. Zgłaszać się tylko ze świadectwami. Debiecka 11. Sikorska zdw 69 454

Uczeń
malarski li tylko z lepszej rodziny może się zgłosić. Oferty Kurjer zdw 69 419

Służąca
do wszystkiego zaraz potrzebna. Śniadeckich 13. I. prawo. zdw 69 542

Kucharki
starszej dla kasyna poszukuje. Zgłoszenia gospodarz Kasyna Podoficerskiego 7 pułku Strzelców Konnych, Poznań, ul. Szabłowa, od godziny 17-20. zdw 69 559

Posługaczka
uczniawa i porządną w rannych godzinach, Wielka 17, kawiarnia, zdw 69 516 a

Krawcowa
dzielną na kostiumy w dom. Oferty. cena. Kurjer zdw 69 558

Potrzebni
dekarz dobry fachowiec woźnica trzeźwy, stróż ostrym psem. Oferty Kurjer zdw 69 553

Panienska
17-20 lat pisząca na maszynie, władająca językiem polskim i niemieckim, potrzebna zaraz. Zgłoszenia w języku polskim i niemieckim Kurjer zdw 69 524

Służąca
z gotowaniem potrzebna Błotnicka, Wrocławska 38. III pt. podwórze. zdw 69 582

Bufetowa
mogąca prowadzić książkowość i korespondencje może się zgłosić zaraz osobiscie. Dancing Restauracja Jazz-Palais, Solacz Solaczka 1. dw 2984

Parkietowki
mogą się zaraz zgłosić osobiscie. Dancing Restauracja Jazz-Palais, Solacz, Solaczka 1. dw 2985

Fryzjerski
pomoćnik potrzebny Wielka 34 Koczorowski zdw 69 571

Gospodyni - kucharka
samodzielna, umiejąca gotować, potrzebna od 15. 3 do restauracji dworcowej w Gnieźnie Reflektuje się na dobrą siłę która już w restauracji pracowała. Zgłoszenia pisemne z dołączeniem odpisu świadectw przyjmijcie Wl. Napierała. Gniezno, restauracja dworcowa. n w 8106

Kucharka
o ile możności wiejska dziewczyna potrzebna 15 marca na probostwo wiejskie Zgłoszenia Rynek Śródecki 17 II zdw 69 501

Młodsza
ekspedjentka lub walcarska z brzozy towarów krótkich, Bojanowska Stary Rynek 91 zdw 69 502

Ucznia
możliwie z ukończoną szkołą wydziałową do działu handlowego poszukuje od zaraz poważne przedsiębiorstwo. Własności pisane podania z odpisem świadectw do Kurjera zdw 69 607

Szofer
potrzebny zaraz na ciężarówkę do rozwożenia towaru na prowincję gwarancja 1500 gotówki. Oferty Kurjer zdw 69 653

Niania
wykwalifikowana z dobrymi świadectwami może zgłosić się Waly Królowej Jadwigi 3a Kunce. zdw 69 652

Potrzebni
zdolni pomocnicy kamasznicy i szwacy. Janek, Dąbrowskiego 88 zdw 69 668

Gospodarza
lub starszego parobka pracowitego, samodzielnego na 150 mórg poszukuje Olejnik Poznań ulica Szwajcarska 25. zdw 69 695

Dziewczyna
z samodzielnym dobrem gotowaniem potrzebna na wieś. Zgłoszenia czwartek, piątek od 2-7, Towarowa 21 III prawo zdw 69 670

Uczennica
potrzebna do składu. Stary Rynek 16/17. rw 13 263

Wymownych
pan. panów pokupny artykuł na prowincję, gotówka 25 zł. Woźna 13 b. IV. zdw 69 692

Kilka pań
inteligentnych, wymownych do zbierania zamówień na najnowsze bezkonkurencyjne artykuły higieniczne, przyjmie zaraz skład artykułów higienicznych - Pani, które już w tej branży pracowały oraz ubezpieczeniu, zastępczyni losów lub zakładach wydatniczych mają pierwszeństwo. Zgłoszenia przyjmujcie przez cały tydzień o każdej porze dnia, kierownik okręgu województwa poznańskiego, Wielkie Garbary 2. I. piętro, lewo. zdw 69 631

Uczennica
fryzjerska potrzebna Głowiacki, Wielkie Garbary 30. zdw 69 645

Uczennice
mogą się zgłosić. Prasownia, Rynek Łazarzy 4 a. zdw 69 714

Podróżujący
dobrze zaprowadzony na miasto potrzebny. Wytwórnia Cukierków Ronja, Słowackiego 38. zdw 69 736

Pań, Panów
do sprzedaży artykułu dziennej potrzeby. Zgłoszenia 9-12 rano. Wiatr. Górna Wilda 31. zdw 69 703

4 panie
wymowne, inteligentne do przyjmującej pracy zewnętrznej poszukuje poważna firma. Meżatki mają pierwszeństwo. Zdolnym awans. Zgłoszenia od 10 do 12 i 3-5. ul. Skarbowska 17. parter prawo. Pw 9581-53.401

Na sezon wiosenno-latowy

Zarnale na suknie, kostjumy i płaszcze zł 100
Kroje do żurnala „Suzanne” stale na składzie od zł 080
Podręczniki do wszelkich robót ręcznych od zł 050
Manekiny męskie i damskie do krawiecczyny od zł 2500

za sztukę

S.KAŁAMAJSKI
POZNAŃ TORUŃ

Przypominam zwracam uwagę na specjalną dekorację okna wystawowego.

Pr. 9574/75-9-31.92

Bona
z prowincji, kilkulatnią praktyką język polski, niemiecki, z zamowaniem do dzieci poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 69 303

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem, z dobrymi świadectwami poszukuje posady 15. 3. Oferty Kurjer zdw 69 297

Poszukuje
posady jako mamka zaraz najchętniej do dworu. Adres wskazuje Kurjer zdw 39 103

Młynarz
lat 23, trzeźwy sumienny obojętny z wszelkimi maszynami poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 993 4

Pielęgniarka
młoda, zdrowa szuka posady do niemowlęcia lub chorej osoby z raz lub 15 marca. Oferty Kurjer zdw 69 265. Miejscowość obojętna.

Posługaczka
dobrze polecona umiejąca sprzątać szuka posługi na południu. Oferty Kurjer zdw 68 576

Technik
budowlany ukończona szkoła Budownictwa Poznanią kilkolatnią praktyką poszukuje posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 67 269

Poszukuje
przedpołudniowej posługi 1. lub 15 marca. Oferty Kurjer zdw 69 118

Praczką
szuka prania. Oferty Kurjer zdw 69 106

Młody
biurowy poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 68 661

Dzielną
ekspedjentka przyjmie posadę w jakimkolwiek składzie utrzymaniem. Łaskawe oferty Kurjer zdw 69 099

Bardzo
bieglą stenotypistka, polsko-niemiecka, długoletnią praktyką biurową poszukuje posady od 1-go maja 31 r. Łaskawe oferty Kurjer zdw 68 652

Pomocnik
piekarski znający także cukiernictwo poszukuje posady zaraz lub od 15. 3. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 69 100

Książkowa
kasjerka pisze na maszynie zmien. posady. Oferty Kurjer zdw 69 098

Praczką
uczniawa, szuka prania. Oferty Kurjer zdw 69 158

Chłopak
kredensowy prawnie zmienić posadę od 15. 3. dla lepszego wykształcenia się pod służącym, obecnie w posiadzie 3 lata, lat 18. Oferty zdw 69 193

Na wieś
Książkowa z kilkulatnią praktyką również w majatku, znająca wszelka prace biurowa i język niemiecki, przyjmie posadę na wieś od 1. 4. lub później. Dobre świadectwa, poważne referencje. Oferty Kurjer zdw 68 640

1500 — 2000 zł
dam za uzyskanie stałej posady biurowej. Pism. zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 68 933

Ekspedjentka
branza obojętna, samodzielną poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 68 957

Panienska
młoda inteligentna z ładnym charakterem pisma, dobrą matematyką znająca wszelkie prace biurowe poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 261

Dziewczyna
poszukuje posługi. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 69 292

Dziewczyna
chętna pracowita do lekkich prac domowych lub do dzieci poszukuje posady zaraz lub 15 marca. Oferty Kurjer zdw 69 288

Panienska
znająca język niemiecki z szyciem do dzieci (miejscowość obojętna) poszukuje pracy. Oferty Kurjer zdw 69 279

Posługaczka
poszukuje posługi od zaraz. Oferty Kurjer zdw 69 322

Krawcowa
na pierwszorzędna garderobę damską i dziecięcą szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 334

Kucharka
dzielną szuka posady u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 69 220

Propagandzistki
z praktyką poszukują posady. Zgl. Kurjer zdw 68 620

Służąca
do wszystkich prac szuka posady. Oferty Kurjer zdw 68 639

Czysta
praczką poszukuje prania 5 zł dziennie. Oferty Kurjer zdw 69 344

Humor zagraniczny

— Nareszcie, najdroższy, zdaje mi się, że trafiłszy do pokójki, która nas nie opuści tak szybko! Doszedłszy do czarnej kawy, — a jeszcze nie podziękowała za służbę...

(Humorist, Londyn). S. F.

Przedpłat
za marzec 1931. za oba wydania razem włącznie sportowego dodatku ilustrowanego „Ilustracja Poznańska“ i „Nowiny tygodniowe“ w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnośnieniem kwartalnie zł 15.00, pod opaską w Polsce zł 2.00, pod opaską w innych krajach zł 2.50. W razie wypadków spowodowanych silną wyższą, przeskód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonent nie ma prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami. materiał poświęcony danej uroczystości

Telefony do Redakcji i Administracji: 4161, 1476, 3397, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr 200 149

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potoczными 240 gr. od 1-lamowego milim. ogłoszenia przyjmujemy do godz. 18.30, w nocy wypadkach do godz. 22 u strofa. Wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.